

Zmieniamy się do nowych wyzwań

Zintegrowany raport roczny dla podmiotów
Grupy Kapitałowej GAZ-SYSTEM za

2016 rok

Spis treści

O nas

Kim jesteśmy? 06

Władze spółki 11

Zarządzanie z perspektywy
zrównoważonego rozwoju 13

Otoczenie GAZ-SYSTEM S.A. 20

1. Jak się zmieniamy?

Rok 2016 w liczbach i działaniach 29

Strategia GAZ-SYSTEM 33

Nasza struktura organizacyjna 35

Sprawnie zarządzamy 37

Wyniki finansowe 42

2.

Jak zapewniamy wysoką efektywność przesyłu gazu?

Odpowiedzialnie eksploatujemy 46

Myślimy o bezpieczeństwie 50

Inwestujemy 54

Jesteśmy członkiem społeczności
międzynarodowej 59

Otwieramy Polskę na nowe kierunki
dostaw gazu 62

Dbamy o naszych klientów 74

Stawiamy na bliską współpracę
z dostawcami 79

3. Jakie miejsce pracy tworzymy?

GAZ-SYSTEM jako miejsce pracy	83
Pracownicy w liczbach	85
Rozwój kompetencji pracowników	91
Etyka	93
Bhp	94

4. Jakim jesteśmy sąsiadem?

Prowadzimy dialog z lokalną społecznością	100
Dbamy o relacje z właścicielami gruntów	104
Działamy społecznie	106

5. Jak wpływamy na środowisko?

Nasz ślad środowiskowy	111
Chronimy bioróżnorodność	117

6. O raporcie

Podejście do raportowania	123
Indeks GRI	128
Słowniczek	137
Kontakt	143

O nas

Kim jesteśmy?

06

Władze spółki

11

Zarządzanie z perspektywy
zrównoważonego rozwoju

13

Otoczenie GAZ-SYSTEM S.A.

20

[G4-1 G4-2]

List Prezesa Zarządu

Zmieniamy się do nowych wyzwań – tytuł raportu definiuje jego treść i najlepiej oddaje charakter naszych działań w 2016 roku.

Dwanaście lat temu rozpoczęliśmy budowę konkurencyjnego rynku gazu w Polsce. Konsekwentnie zmierzamy do uniezależnienia energetycznego naszego kraju i zdwersyfikowania źródeł dostaw surowca do Polski. Mamy świadomość odpowiedzialności, jaką ponosimy w związku z kluczową rolą GAZ-SYSTEM w życiu gospodarczym i społecznym. Zapewniamy 7 milionom odbiorców końcowych dostęp do bezpiecznej energii. Nasza sieć liczy już 11 000 km, a w następnych latach rozwinie się o połączenia międzynarodowe. Naszymi inwestycjami dajemy znaczące impulsy do rozwoju miast i regionów. Ugruntowaliśmy też pozycję GAZ-SYSTEM jako organizacji profesjonalnej, otwartej na dialog z interesariuszami i skutecznej. Teraz otwieramy się na innowacje i zmiany, które definiują naszą przyszłość.

Ważnym punktem odniesienia jest dla nas strategia biznesowa na lata 2015–2025. Wyznacza ona kierunki ambitnych celów biznesowych i kieruje naszą uwagę na rozwój rynku usług przesyłowych – bezpieczeństwo dostaw gazu do końcowych odbiorców w Polsce,

profesjonalizm w kontaktach z rynkiem i interesariuszami, ale też rozwój regionalny. Przed nami wielkie inwestycyjne wyzwania, które trwale zmieniają obraz rynku energetycznego Europy. Rozwój koncepcji Korytarza Północ – Południe wraz z programem wiodącym Baltic Pipe oraz portfel połączeń międzynarodowych z Litwą, Ukrainą, Czechami i Słowacją pozwolą nam konkurować świadczeniem usług na rynku europejskim. Nasza organizacja musi być do nich znakomicie przygotowana. Dlatego już w 2016 roku wprowadziliśmy szereg zmian: zmieniliśmy naszą strukturę organizacyjną, poprawiliśmy i uprościliśmy wiele procesów, na nowo zdefiniowaliśmy kamienie milowe wiodących projektów – wszystko po to, by spółka działała sprawniej, a wewnętrzne procedury lepiej służyły prowadzeniu biznesu i ograniczały występowanie potencjalnych ryzyk. Chcemy być atrakcyjnym partnerem biznesowym dla instytucji z Polski i z zagranicy, a także pracodawcą spełniającym najwyższe standardy. Niezwykle ważne jest dla nas, by zarówno pracownicy, jak i dostawcy, traktowali współpracę z GAZ-SYSTEM jako szansę na rozwój i podnoszenie swoich osobistych standardów. Mamy świadomość,

że partnerskie relacje są kluczowe, dlatego stawiamy na dialog i transparentną komunikację. Jesteśmy aktywnym partnerem lokalnych społeczności, a ambasadorami naszego zaangażowania bardzo często są pracownicy włączający się w inicjatywy społeczne. W tym miejscu raz jeszcze chcę podziękować wszystkim animatorom i uczestnikom akcji wolontariackich, dzięki którym możemy nieść dobro potrzebującym i działać na rzecz środowiska. W realizacji wszystkich naszych celów pomagają nam wartości: odpowiedzialność, zaangażowanie, profesjonalizm, praca zespołowa i szacunek. To one wyznaczają kierunek zmian, nieustannie przypominając nam i naszym interesariuszom, kim jesteśmy. Oddaję w Państwa ręce raport zintegrowany GAZ-SYSTEM za rok 2016. Liczę, że pozwoli on spojrzeć Państwu na naszą organizację przez pryzmat realizacji zobowiązań oraz starań, jakie podejmujemy, by trwale zmieniać Polskę: społecznie i gospodarczo.

Miłej lektury
Tomasz Stępień,
Prezes Zarządu

Kim jesteśmy?

Jesteśmy jedynym operatorem systemu przesyłowego gazu w Polsce oraz właścicielem krajowej sieci przesyłowej i Terminalu LNG w Świnoujściu. Świadczymy usługi odbioru i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego za pośrednictwem gazoportu oraz przesyłu gazu wysokometanowego i zaazotowanego poprzez własną sieć gazociągów przesyłowych. Zapewniamy bezpieczeństwo energetyczne Polski i przyczyniamy się do rozwoju europejskiego rynku gazu.

Zintegrowany raport roczny za 2016 rok dotyczy działalności Grupy Kapitałowej GAZ-SYSTEM, w szczególności zaś podmiotu dominującego, tj. GAZ-SYSTEM S.A.

GRI

G4-3, G4-5, G4-6, G4-7, G4-8, G4-12, G4-17, G4-56, G4-17

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-7, G4-8]

GAZ-SYSTEM S.A.:

1. Odpowiada za transport gazu ziemnego i zarządzanie siecią przesyłową na terenie Polski;
2. Ma znaczenie strategiczne dla polskiej gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego kraju;
3. Pełni funkcję operatora systemu przesyłowego i niezależnego operatora polskiego odcinka gazociągu jamalskiego (System Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa);
4. Jest w 100% własnością Skarbu Państwa, a nadzór właścicielski nad nim pełni Pełnomocnik Rządu ds. Strategicznej Infrastruktury Energetycznej.

Polskie LNG S.A.:

1. Odpowiada za eksploatację i rozbudowę Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu;
2. Jest w 100% własnością GAZ-SYSTEM S.A.

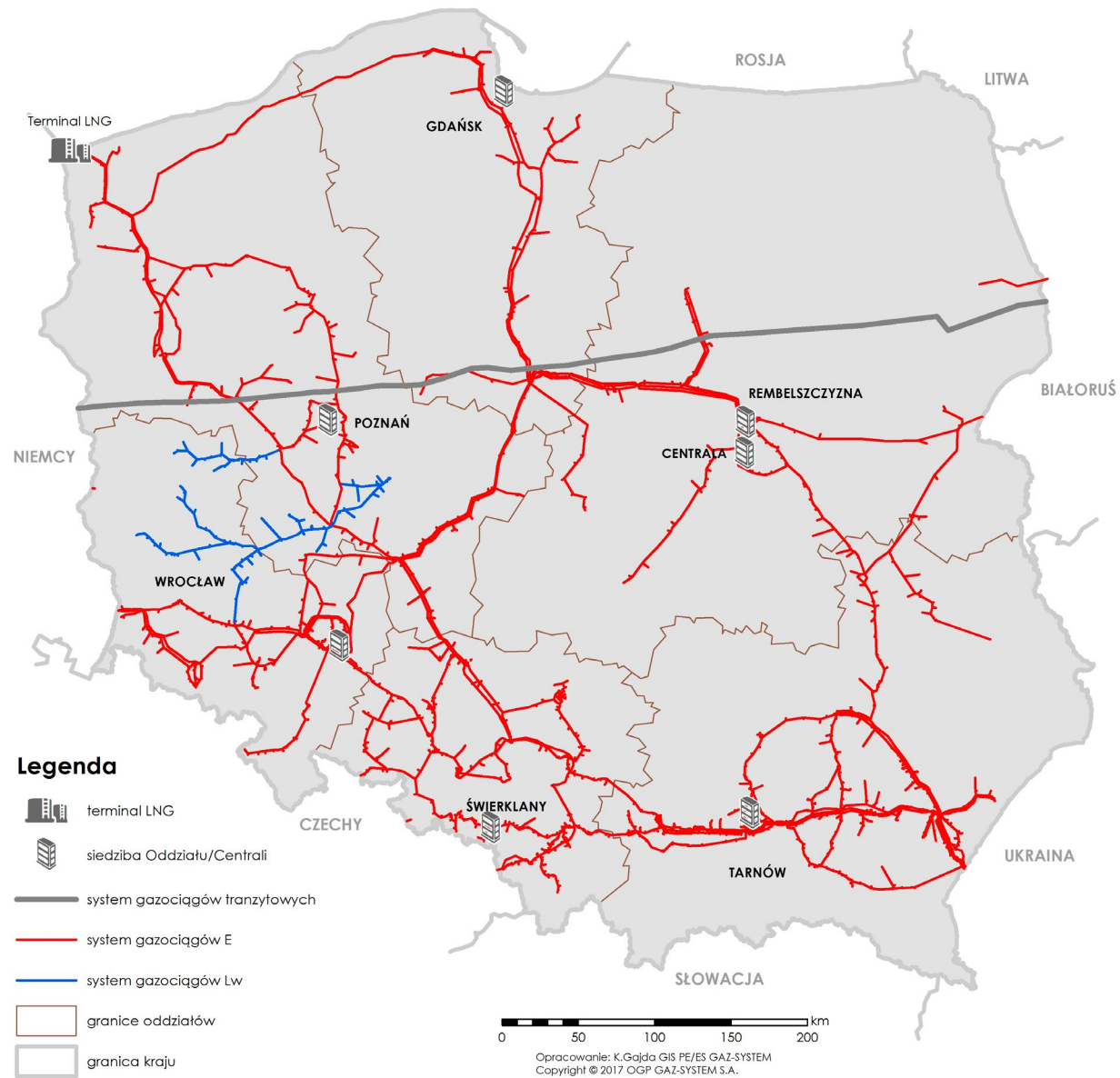
[G4-3, G4-5, G4-6, G4-17]

Główna siedziba GAZ-SYSTEM S.A. mieści się w Warszawie przy ulicy Mszczonowskiej 4, a Oddziały w Gdańsku, Poznaniu, Rembelszczyźnie, Tarnowie, Świerklanach i we Wrocławiu.

GAZ-SYSTEM od 2008 roku posiada również przedstawicielstwo w Brukseli.

Siedziba spółki zależnej Polskiego LNG S.A. znajduje się przy ulicy Fińskiej 7 w Świnoujściu. Spółka ma również biuro w Warszawie.

Mapa sieci przesyłowej GAZ-SYSTEM

Misja

Zapewniamy bezpieczny transport gazu ziemnego w Polsce i aktywnie tworzymy zintegrowany system przesyłowy w Europie. W codziennej działalności dbamy o środowisko naturalne i kierujemy się zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wizja

Podejmujemy działania na rzecz bezpieczeństwa energetycznego. Zmieniamy się, by być znaczącym operatorem integrującym system przesyłowy w Europie dzięki:

- stworzeniu nowoczesnej sieci gazociągów w Polsce oraz oferowaniu nowoczesnych usług pozwalających na ich optymalne wykorzystanie,
- tworzeniu warunków do rozwoju konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w Polsce i firm działających w tym sektorze,
- zbudowaniu połączeń między systemami przesyłowymi z krajami sąsiadującymi w ramach europejskiej sieci gazociągów.

[G4-56]

Wartości

Nasze wartości to obietnica, którą każdy pracownik spółki składa wobec innych pracowników, klientów, dostawców. Wartości są naszym kompasem w zmieniających się warunkach rynkowych.

Odpowiedzialność

W działaniach kierujemy się odpowiedzialnością wobec interesariuszy i otoczenia, w którym funkcjonujemy.

Zaangażowanie

Jesteśmy w pełni zaangażowani w naszą działalność – cenimy udział każdego pracownika w naszych obecnych i przyszłych sukcesach.

Profesjonalizm

Stawiamy na profesjonalizm pracowników – chcemy realizować cele przede wszystkim dzięki stałemu rozwijaniu wiedzy i umiejętności kadry pracowniczej.

Szacunek

Naszych interesariuszy traktujemy z najwyższym poszanowaniem. Zawsze wymagamy od siebie uczciwości.

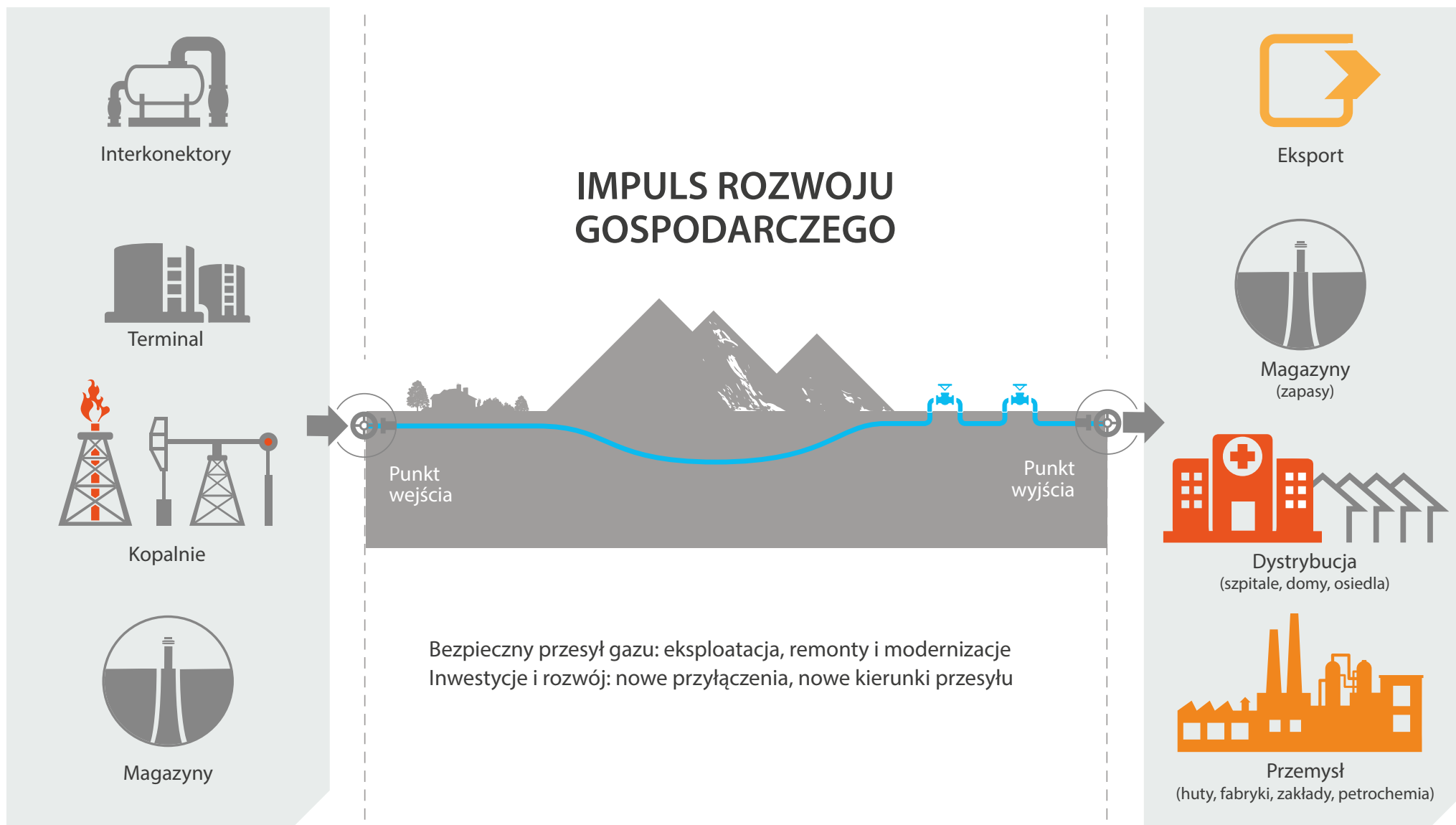
Praca zespołowa

Wierzymy, że współdziałanie pozwoli nam świadczyć usługi najwyższej jakości, dlatego w naszej spółce promujemy pracę zespołową. Wymaga ona od nas otwartości na innych i ich pomysły.

[G4-12]

Model funkcjonalny Grupy GAZ-SYSTEM

[G4-12]

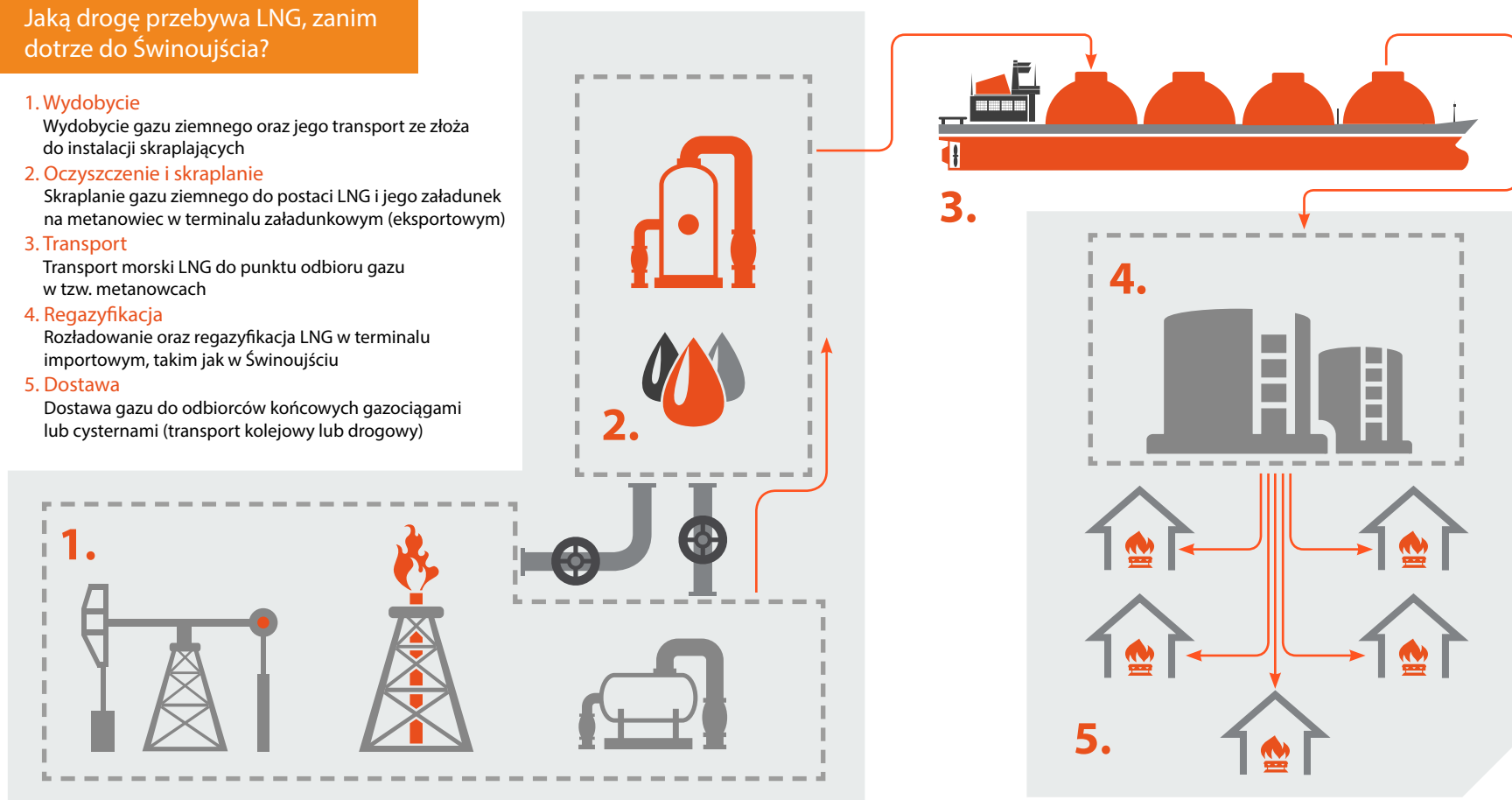
Łańcuch dostaw w Polskim LNG S.A.

Globalny obrót LNG odbywa się w cyklu zwanym łańcuchem dostaw LNG, który składa się z następujących etapów:

1. Produkcja gazu ziemnego i jego transport do Terminalu skraplającego;
2. Skroplenie, magazynowanie i załadunek na środek transportu;
3. Transport do Terminalu regazyfikacyjnego;
4. Regazyfikacja;
5. Wprowadzenie do systemu.

Jaką drogę przebywa LNG, zanim dotrze do Świnoujścia?

1. **Wydobycie**
Wydobycie gazu ziemnego oraz jego transport ze złoża do instalacji skraplających
2. **Oczyszczenie i skraplanie**
Skraplanie gazu ziemnego do postaci LNG i jego załadunek na metanowiec w terminalu załadunkowym (eksportowym)
3. **Transport**
Transport morski do punktu odbioru gazu w tzw. metanowcach
4. **Regazyfikacja**
Rozładowanie oraz regazyfikacja LNG w terminalu importowym, takim jak w Świnoujściu
5. **Dostawa**
Dostawa gazu do odbiorców końcowych gazociągami lub cysternami (transport kolejowy lub drogowy)

Władze spółki

[G4-34]

Zarząd

Bieżącą działalnością GAZ-SYSTEM S.A. kieruje Zarząd, w skład którego w 2016 roku wchodziło trzech Członków. Zarządzali oni interesami spółki i formułowali jej strategię biznesową. Zarząd w GAZ-SYSTEM przedstawia projekty, przewidując i zapewniając zasoby potrzebne do ich realizacji.

GRI
G4-34

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

Tomasz Stępień – Prezes Zarządu – absolwent Wydziału Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2008 roku w GAZ-SYSTEM S.A. na stanowiskach kierowniczych. Koordynował budowę Terminalu LNG i sprawował nadzór właścicielski nad spółką Polskie LNG S.A., a także kierował projektem budowy podziemnego magazynu gazu. W latach 2007–2008 pracował w Polskim Górnictwie Naftowym i Gazownictwie S.A. w Departamencie Projektów Dywersyfikacyjnych, gdzie zajmował się między innymi projektem budowy Terminalu LNG oraz gazociągu Baltic Pipe. Wcześniej w latach 2005–2007 był zastępcą dyrektora Departamentu Dywersyfikacji Dostaw Nośników Energii w Ministerstwie Gospodarki. Odpowiadał między innymi za przygotowanie rządowych dokumentów dotyczących sektora gazu ziemnego i przemysłu naftowego („Polityka dla przemysłu gazu ziemnego”, „Polityka rządu RP dla przemysłu naftowego”). W Ministerstwie Gospodarki odpowiadał także za nadzór nad wdrożeniem tych dokumentów przez spółki z sektora. Był odpowiedzialny z ramienia Ministerstwa Gospodarki za tworzenie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013 w obszarze bezpieczeństwa energetycznego. Współpracował ze spółkami z sektora gazu ziemnego przy realizacji projektów dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego. Zasiadał w radach nadzorczych spółek: Nafta Polska S.A. (wiceprzewodniczący) oraz Biuro Studiów i Projektów Gazownictwa Gazoprojekt S.A.

Artur Zawartko – Wiceprezes Zarządu – absolwent Wydziału Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej i studiów podyplomowych w Szkole Głównej Handlowej (Zarządzanie Wartością Firmy oraz Rozwój Kapitału Ludzkiego), a także kursów menedżerskich na Akademii im. Leona Koźmińskiego i w ICAN Institute. W swojej pracy zawodowej na wyższych stanowiskach menedżerskich w spółkach akcyjnych przeprowadzał procesy reorganizacji przedsiębiorstw nadając im charakter spółek prawa handlowego zorientowanych na wypracowywanie i realizację strategii rozwoju. Pełnił funkcję Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. oraz Wiceprezesa Zarządu spółki Nafta Polska S.A. Członek rad nadzorczych wielu spółek sektora energetycznego i chemicznego: Międzynarodowego Przedsiębiorstwa Rurociągowego „Sarmatia” sp. z o.o., Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. (Przewodniczący Rady), Zakładów Chemicznych „Organika Sarzyna” S.A. (Przewodniczący Rady). Wieloletni mianowany pracownik Najwyższej Izby Kontroli, w której m.in. pełnił funkcję Dyrektora Departamentu Strategii oraz Departamentu Metodyki Kontroli Rozwoju Zawodowego.

Wojciech Szelański – powołany na stanowisko Członka Zarządu 14 marca 2016 roku. Wcześniej był członkiem grupy tworzącej Polski Bank Rozwoju – innowacyjną instytucję finansową mającą na celu wspieranie rozwoju gospodarki rynkowej w Polsce. Uczestniczył w procesie prywatyzacji jednego z największych polskich przedsiębiorstw z branży motoryzacyjnej – FSM – przejętego przez włoskiego FIAT-a. W 1993 roku rozpoczął pracę w firmie doradczej Arthur Andersen. Od 1995 do 2001 roku pracował jako menadżer project finance w banku ABN AMRO. W 2001 roku został wicedyrektorem finansowym Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA (PGNiG). Odpowiadał za organizację finansowania dla spółki, w tym między innymi za program emisji euroobligacji. Funkcję w Zarządzie pełnił do 17 marca 2017 roku.

[G4-34]

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich aspektach jej działania, w tym m.in. dokonuje oceny rocznego sprawozdania Zarządu z działalności oraz sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy, a także opiniuje wieloletnie plany strategiczne, plany rozwoju sieci przesyłowej, roczne plany działalności spółki, dwuletnie plany remontowe i trzyletnie plany inwestycyjne. Rada odbywa posiedzenia przynajmniej raz na dwa miesiące. W jej skład wchodzi siedmiu członków powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie, w tym jeden członek wybrany spośród pracowników spółki. Zgodnie ze Statutem spółki Radę Nadzorczą powołuje się na okres wspólnej kadencji, która trwa trzy lata. W 2016 roku nadzór nad spółką sprawowała Rada Nadzorcza trzeciej kadencji powołana 7 lipca 2014 roku.

W roku 2016 w skład Rady Nadzorczej wchodziły następujące osoby:

Imię i nazwisko	Funkcja w RN	Okres sprawowania funkcji w RN
Andrzej Maria Herman	Przewodniczący	od 01.01.2016 do 12.01.2016 Członek RN, od 12.01.2016 Przewodniczący RN
Wojciech Arkuszewski	Wiceprzewodniczący	od 01.01.2016 do 12.01.2016 Członek RN, od 12.01.2016 Wiceprzewodniczący RN
Włodzimierz Wolski	Sekretarz	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Dariusz Piotr Kocun	Członek	w składzie RN od 03.03.2016 do 31.12.2016
Krzysztof Ogonowski	Członek	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Paweł Pikus	Członek	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Mariusz Andrzej Roman	Członek	w składzie RN od 03.03.2016 do 31.12.2016

Komunikowanie wyników

Za realizację naszej polityki informacyjnej odpowiada Biuro Komunikacji Korporacyjnej oraz Rzecznik Prasowy. Wszystkie informacje prasowe można znaleźć na naszej stronie w zakładce „Biuro Prasowe”. Biuro Informacji Rynkowej odpowiada za rzetelne informowanie uczestników rynku o naszych działaniach i zmieniających się regulacjach spółki.

Zarządzanie z perspektywy zrównoważonego rozwoju

Jako spółka z udziałem Skarbu Państwa w naszej działalności biznesowej szczególnie uwzględniamy aspekty odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju.

[G4-DMA, G4-34]

Zarządzanie z perspektywy zrównoważonego rozwoju

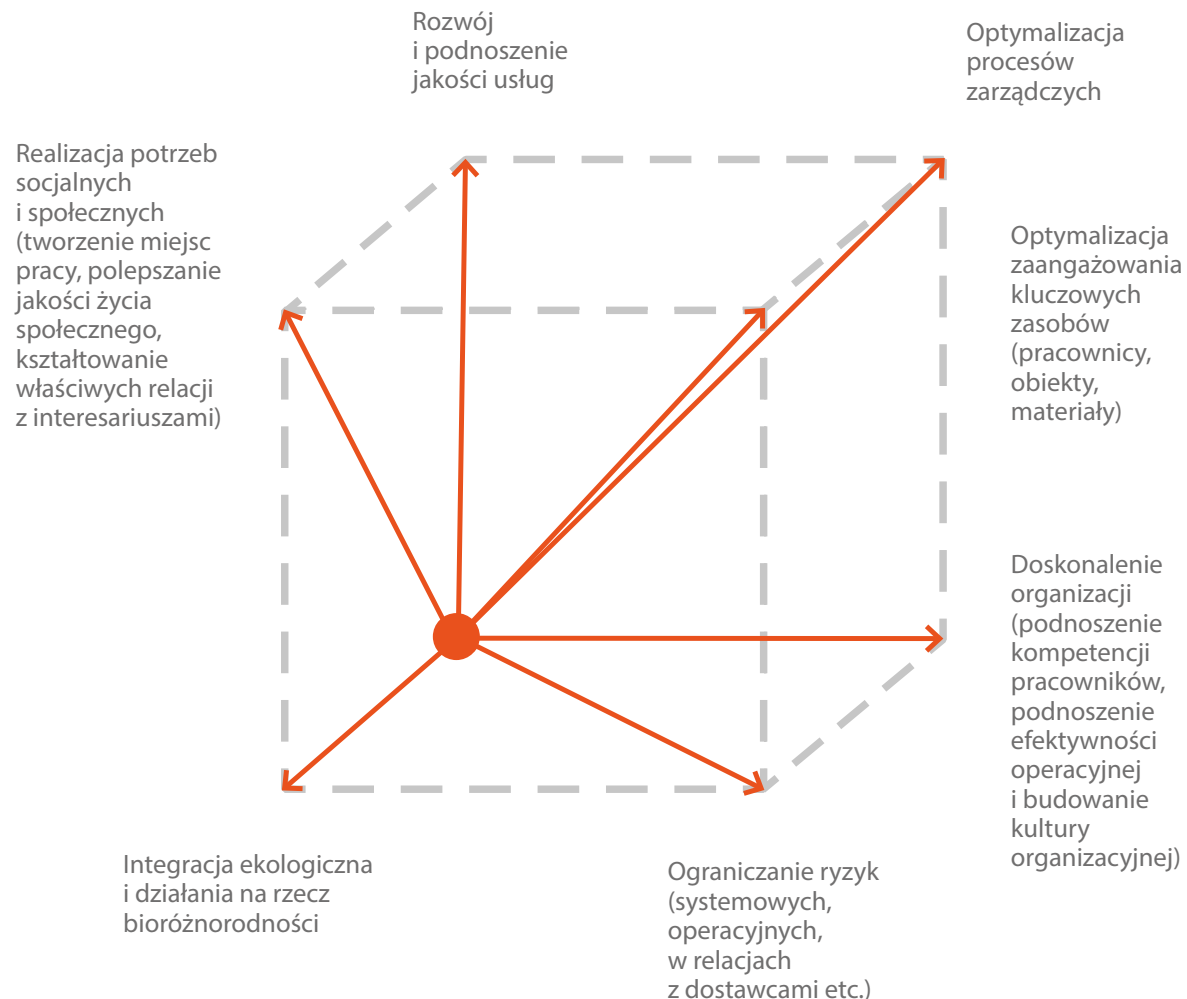
Od 2012 roku wdrażamy inicjatywy mające na celu włączenie koncepcji zrównoważonego rozwoju w najważniejszych aspektach funkcjonowania spółki. Służy to optymalizacji prowadzenia naszej działalności, wspiera procesy wewnętrzne oraz umożliwia budowanie trwałych relacji z interesariuszami, zgodnie z koncepcją ESG (Environmental – środowisko, Social Responsibility – społeczna odpowiedzialność, Corporate Governance – ład korporacyjny).

GRI
G4-34, G4-42, G4-DMA

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE

Obszary objęte perspektywą zrównoważonego rozwoju

[G4-34, G4-42, G4-DMA]

Struktura zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju

Zarząd spółki

Rynek

Pion Rynku Gazu	Pion Finansowy
Pion Inwestycji	Pion Krajowa Dyspozycja Gazu
Pion Eksploatacji	Pion Zakupów
Pion Audytu i Ryzyka	Pion Audytu i Ryzyka
Pion Informatyki	Pion BHP i PPOŻ
Pion Rozwoju	Biuro Informacji Rynkowej
Pion Bezpieczeństwa	Biuro Komunikacji Korporacyjnej

Miejsce pracy

Pion Zarządzania Kapitałem Ludzkim
Pion Prawno-Organizacyjny
Pion Bezpieczeństwa
Pion BHP i PPOŻ
Biuro Strategii i Ładu Korporacyjnego
Biuro Komunikacji Korporacyjnej

Środowisko

Pion Inwestycji
Pion BHP i PPOŻ
Pion Eksploatacji

Społeczność lokalna

Pion Inwestycji	Biuro Komunikacji Korporacyjnej
Oddział w Rembelszczyźnie	Oddział w Gdańsku
Oddział w Poznaniu	Oddział we Wrocławiu
Oddział w Świerklanach	Oddział w Tarnowie

nazewnictwo jednostek organizacyjnych zgodnie ze stanem na 2016 rok

[G4-42]

Zestawienie projektów i działań w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu w 2016 roku. Wszystkie obszary spółki włączają się w budowanie pozycji GAZ-SYSTEM jako wiarygodnego partnera biznesowego.

Lp. Projekt/Zadanie	Status	Mierniki wykonania
A. RYNEK		
I Zarządzanie relacjami z dostawcami		
1. Spotkanie z wykonawcami – plany rozbudowy infrastruktury przesyłowej 16.03.2016	zrealizowane	liczba uczestników spotkania: ponad 100 osób z 85 firm
II System Wymiany Informacji		
1. Rozwój Systemu Wymiany Informacji związany z rozwojem rynku gazu	zrealizowane	liczba użytkowników: 1 700
III Rozwój Platformy GSA		
1. Rozwój Platformy GSA związany z rozwojem rynku gazu oraz wymogami innych operatorów, którzy przystąpią do tego projektu	zrealizowane	1. liczba aktywnych użytkowników: 214 2. liczba przeprowadzonych aukcji: 97 774
IV Relacje z klientami		
1. Szkolenia z zakresu nowych funkcjonalności SWI dla użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych systemu	zrealizowane	1. liczba zewnętrznych uczestników szkolenia: 224 2. liczba wewnętrznych uczestników szkolenia: 48
2. Szkolenia z zakresu nowych funkcjonalności Platformy GSA dla Klientów oraz innych Operatorów zainteresowanych uczestnictwem w projekcie GSA	zrealizowane	1. liczba uczestników szkolenia: 234 2. liczba prezentacji/szkoleń u operatorów: 1
3. Rozpoczęcie raportowania zgodnie z REMIT*	zrealizowane	1. uzyskanie certyfikatu RRM* od ACER* 2. terminowe rozpoczęcie raportowania
4. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej skierowanej do uczestników rynku na temat realizacji przez spółkę funkcji RRM oraz wypełniania obowiązków wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (REMIT)	zrealizowane	liczba przygotowanych materiałów informacyjnych: 2 ponadto przekazywano informacje klientom drogą mailową
5. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej skierowanej do pracowników spółki na temat obowiązków GAZ-SYSTEM w realizacji zobowiązań wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (REMIT)	zrealizowane	liczba przygotowanych materiałów informacyjnych: 7
6. Utworzenie zakładki „Szkolenia” w Strefie Klienta informującej uczestników rynku o zorganizowanych i planowanych szkoleniach, a także udostępniającej materiały szkoleniowe	zrealizowane	liczba wejść na stronę: 10 572
7. Rewitalizacja zakładki Strefa Klienta na stronie www.gaz-system.pl	zrealizowane	bieżąca aktualizacja zakładki

* nazwy własne zostały rozwinięte w słowniczku na końcu dokumentu

Lp. Projekt/Zadanie	Status	Mierniki wykonania
V Badanie satysfakcji klienta		
1. Przeprowadzenie badania satysfakcji klienta (badanie ilościowe) oraz analiza jego wyników	zrealizowane	1. liczba ankietowanych klientów: 98 2. wskaźnik zadowolenia z jakości współpracy z GAZ-SYSTEM S.A.: 4,51 (w skali 1–5)
VI Raportowanie według standardów GRI		
1. Opracowanie i wydanie audytowanego raportu zintegrowanego za 2015 rok	zrealizowane	1. potwierdzona weryfikacja raportu przez GRI 2. liczba zgłoszonych uwag do raportu na podstawie ankiety ewaluacyjnej: 0
2. Opracowanie i wdrożenie planu komunikacji dla raportu	zrealizowane	1. liczba kanałów komunikacji: 2 2. liczba publikacji: 2
3. Organizacja warsztatu dla osób biorących udział w raportowaniu na temat aktualizacji wskaźników GRI oraz organizacja panelu interesariuszy	zrealizowane	1. liczba sesji warsztatowych: 9 2. liczba uczestników warsztatu: 23
VII Global Compact		
1. Przygotowanie raportu Communication on Progress	zrealizowane	liczba zgłoszonych uwag do raportu COP: 0
2. Bieżąca współpraca z UNGC Polska*	zrealizowane	realizowane w ramach bieżących relacji z UNGC Polska
VIII Członkostwo w Forum Odpowiedzialnego Biznesu		
1. Udział w pracach i wydarzeniach organizowanych przez FOB*	zawieszone	zdecydowano o zaprzestaniu członkostwa w FOB od kwietnia 2016
IX Zarządzanie dedykowanymi CSR portalami		
1. Aktualizacja treści w serwisie „Nasze inwestycje” na stronie www.gaz-system.pl	zrealizowane	bieżąca aktualizacja serwisu
2. Aktualizacja treści w serwisie „Odpowiedzialny biznes” na stronie www.gaz-system.pl	zrealizowane	bieżąca aktualizacja serwisu
X Konkursy/Inicjatywy CSR		
1. Ranking Firm Odpowiedzialnych Społecznie „Dziennik Gazeta Prawna”	zawieszone	zdecydowano o nieuczestniczeniu w konkursach
2. Raporty społeczne	zawieszone	
XI Sponsoring		
1. Projekty sponsoringowe	zrealizowane	1. liczba zrealizowanych projektów ogólnopolskich: 31 2. liczba zrealizowanych projektów lokalnych: 192 3. liczba beneficjentów: 191 4. kwota wydatkowana w ramach sponsoringu: 2 961 tys. zł 5. kwota ekwiwalentu reklamowego: 5 030 tys. zł

Lp. Projekt/Zadanie	Status	Mierniki wykonania
B. MIEJSCE PRACY		
I Polityka rozwoju HR		
1. Rozmowa rozwojowa GAZ-SYSTEM S.A.	zrealizowane	liczba uczestników szkoleń: 38
2. Modelowanie procesów rozwoju pracowników GAZ-SYSTEM S.A.	zawieszone	zdecydowano o nierealizowaniu projektu w 2016
II Ciągłość działania		
1. Wdrożenie zadań wynikających z „Raportu z analizy wpływu na biznes (BIA) oraz oceny ryzyka w ramach Systemu Zarządzania Ciągłości Działania w GAZ-SYSTEM S.A. wraz z Planem Działań Prewencyjnych BCMS	zrealizowane	Plan Działań Prewencyjnych będący odpowiedzią na zagrożenia ciągłości działania spółki zidentyfikowane podczas prowadzenia analizy wpływu na biznes oraz oceny ryzyka BCMS został wdrożony w 90%
III Zintegrowany System Zarządzania		
1. Wdrożenie systemu zarządzania jakością w zakresie prac montażowo-spawalniczych	zrealizowane	uzyskanie certyfikatu zgodności w wymaganiach normy PN-EN ISO 3834-2
IV Konkurs fotograficzny „GAZ-SYSTEM dla natury”		
1. Organizacja konkursu i komunikacja o projekcie	zrealizowane	1. liczba osób biorących udział w konkursie: 30 2. liczba zdjęć, które zostały zgłoszone do konkursu: 66 3. liczba oddanych w konkursie głosów: 751 4. liczba publikacji: 2
V Konkurs fotograficzny Oddział w Rembelszczyźnie		
1. Organizacja konkursu i komunikacja o projekcie	zrealizowane	1. liczba pracowników biorących udział w konkursie: 10 osób 2. liczba zdjęć zgłoszonych do konkursu: 62 3. liczba publikacji: 2
VI „GAZ-eta”, magazyn pracowników		
1. Prowadzenie stałej rubryki na temat społecznej odpowiedzialności biznesu	zrealizowane	liczba opublikowanych artykułów: 8
VII Kształtowanie wiedzy i umiejętności oraz podnoszenie świadomości pracowników w obszarze bhp i ppoż.		
1. Wdrożenie i komunikacja wewnętrzna projektu „Odpowiedzialny kierownik – bezpieczna droga” – program doskonalenia techniki jazdy samochodem i zachowania zasad bezpieczeństwa w celu zminimalizowania ryzyka wypadku czy kolizji	zawieszone	zdecydowano o realizacji programu w innym terminie
2. Organizacja Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy	zrealizowane	liczba uczestników: 143
3. Współorganizacja XIX Konferencji Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, podczas której podsumowano kampanię „Zdrowa praca popłaca”. Elementem konferencji była również wizyta techniczna na Terminalu LNG w Świnoujściu	zrealizowane	liczba kampanii: 1
4. Organizacja V mistrzostw udzielania pierwszej pomocy o puchar prezesa GAZ-SYSTEM S.A.	zrealizowane	liczba uczestników: 40
5. Udział w kampanii PIP „Stres w pracy? Znajdź rozwiązanie” – realizacja działań w ramach planu poprawy warunków bhp	zrealizowane	przygotowanie materiałów edukacyjnych dla pracowników spółki na wewnętrznej platformie

Lp. Projekt/Zadanie	Status	Mierniki wykonania
6. Realizacja wewnętrznego programu działań w ramach europejskiej kampanii „Bezpieczni na starcie, zdrowi na mecie”	zrealizowane	1. liczba uczestników programu: 94 2. liczba inicjatyw zorganizowanych w ramach programu: 3 edycje szkoleń z zakresu bezpieczeństwa pracy dla nowych służb eksploatacyjnych
7. Współorganizacja międzynarodowej konferencji Noise Control 2016	zrealizowane	liczba uczestników konferencji: 159
8. Organizacja konferencji w sprawie zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	zrealizowane	liczba uczestników konferencji: >100 zrealizowano w ramach współorganizowanej przez GAZ-SYSTEM S.A. XIX Konferencji Forum Liderów Bezpiecznej Pracy
VIII Współpraca z podwykonawcami w aspekcie bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej		
1. Warsztaty dla wykonawców	zrealizowane	podczas spotkań z Wykonawcami realizowanych w ramach zarządzania relacjami z dostawcami omawiano zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony ppoż. na etapie opiniowania poleceń na prace
2. Organizacja mistrzostw udzielania pierwszej pomocy dla branży gazowej i naftowej w ramach porozumienia na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w przemyśle naftowym i gazowym działającego przy PIP	nierealizowane	wydarzenie organizowane co dwa lata (poprzednia edycja w 2015)
C. ŚRODOWISKO		
I Fundusz Naturalnej Energii		
1. Organizacja VII edycji konkursu grantowego w pięciu województwach	zrealizowane	1. liczba wniosków zgłoszonych do konkursu: 112 2. liczba beneficjentów programu: 23 3. kwota przekazana na granty: 24 582 zł
2. Komunikacja projektu wraz z produkcją materiałów (filmy, newsletter) oraz prowadzeniem dedykowanego serwisu www.gazsystemdlanatury.pl	zrealizowane	liczba zrealizowanych materiałów: 5
3. Prowadzenie dedykowanego serwisu www.gazsystemdlanatury.pl	zrealizowane	liczba wejść na stronę: brak danych
II GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla natury (wolontariat pracowniczy)		
1. Akcja sadzenia drzew przez pracowników Centrali i Oddziałów w Rembelszczyźnie, Poznaniu, Wrocławiu, Gdańsku, Tarnowie i Świerklanach	zrealizowane	1. liczba wolontariuszy: 375 2. powierzchnia nasadzeń: 3,25 ha 3. liczba zasadzonych drzew: 29 940
III Inwentaryzacja przyrodnicza		
1. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza na trasie gazociągu Pogórska Wola – Tworzeń	zrealizowana	przygotowano raport końcowy z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej

Lp.	Projekt/Zadanie	Status	Mierniki wykonania
2.	Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza na trasie gazociągu Tworóg – Tworzeń	zrealizowana	przygotowano raport końcowy z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej
IV Nadzory przyrodnicze			
1.	Opracowanie „Wytycznych w zakresie realizacji nadzoru przyrodniczego inwestycji Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.”	zrealizowane	wytyczne obowiązują pracowników obszaru inwestycji biorących udział w procesie realizacji projektu inwestycyjnego
D. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA			
I Komunikacja inwestycji dla społeczności lokalnych			
1.	Opracowanie i wdrożenie planu komunikacji ze społecznościami lokalnymi wraz z raportowaniem kwartalnym	zrealizowane	liczba kanałów wykorzystywanych w komunikacji: 9
2.	Organizacja spotkań informacyjnych z przedstawicielami społeczności lokalnej	zrealizowane	1. liczba spotkań konsultacyjnych: 110 2. liczba uczestników spotkań konsultacyjnych: 1 153 3. liczba skarg dotyczących niekompletności przekazywanych informacji: 1
3.	Organizacja spotkań z władzami lokalnymi oraz instytucjami publicznymi na temat projektów rozwojowych GAZ-SYSTEM S.A.	zrealizowane	liczba zorganizowanych spotkań: 22
4.	Organizacja warsztatów kompetencyjnych dla pracowników, wykonawców i podwykonawców dotyczących komunikacji	zrealizowane	1. liczba zorganizowanych warsztatów dla pracowników spółki: 24 2. liczba zorganizowanych warsztatów dla podwykonawców: 7
5.	Organizacja warsztatów dla służb ratunkowych z bezpiecznej eksploatacji gazociągów	niezrealizowane	podjęto decyzję o nieorganizowaniu warsztatów
II Wyprawki szkolne			
1.	Przygotowanie akcji i dystrybucja wyprawek szkolnych	zrealizowane	liczba przekazanych wyprawek: 2 200
III GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla społeczności lokalnych (wolontariat pracowniczy)			
1.	Organizacja konkursu grantowego dla wolontariuszy GAZ-SYSTEM S.A.	zrealizowane	1. liczba zgłoszonych projektów wolontariackich: 16 2. liczba beneficjentów (instytucje): 12 3. łączna kwota grantów: 35 225 zł
IV GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla innych (wolontariat pracowniczy)			
1.	Organizacja akcji wraz ze zbiórką pieniędzy wśród pracowników na rzecz podopiecznych wybranych placówek opiekuńczo-wychowawczych	zrealizowana	1. liczba beneficjentów: 280 w 7 placówkach 2. kwota zebrana przez pracowników: 21 625 zł 3. łączna kwota darowizn: 56 625 zł
V Akcja „Tornister pełen uśmiechów” Oddział w Rembelszczyźnie			
1.	Zbiórka przyborów szkolnych wśród pracowników i przygotowanie plecaków z wyprawkami szkolnymi	zrealizowana	1. liczba pracowników biorących udział w akcji: 64 2. liczba przekazanych plecaków: 27

* nazwy własne zostały rozwinięte w słowniczku na końcu dokumentu

Otoczenie GAZ-SYSTEM

[G4-24, G4-25]

Mapa interesariuszy

W działaniach uwzględniamy potrzeby i wartości naszych interesariuszy zainteresowanych efektami i sposobem prowadzonej działalności.

Deklarujemy uznanie powszechnie przyjętych zasad współzycia społecznego i kierowanie się w codziennej działalności przyjętymi wartościami.

INTERESARIUSZE
GAZ-SYSTEM S.A.

WEWNĘTRZNI

ZARZĄD

PRACOWNICY

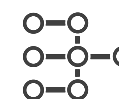
RADA
NADZORCZA

ORGANIZACJE
ZWIĄZKOWE

SPÓŁKA ZALEŻNA
POLSKIE LNG S.A.

KLIENCI

REGULATOR
RYNKU GAZU

ADMINISTRACJA
RZĄDOWA
I SAMORZĄDOWA

ORGANIZACJE
BRANŻOWE, KRAJOWE
I MIĘDZYKRAJOWE

ORGANIZACJE
POZARZĄDOWE
I OŚRODKI NAUKOWE

ZEWNĘTRZNI

SPOŁECZNOŚĆ
LOKALNA

MEDIA

PARTNERZY
BIZNESOWI

INSTYTUCJE
FINANSOWE

GRI

G4-2, G4-15, G4-16, G4-24,
G4-25, G4-26, G4-27

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE,
RELACJE Z KLIENTAMI

SDG

[G4-2] Nasza odpowiedzialność

Ekonomia

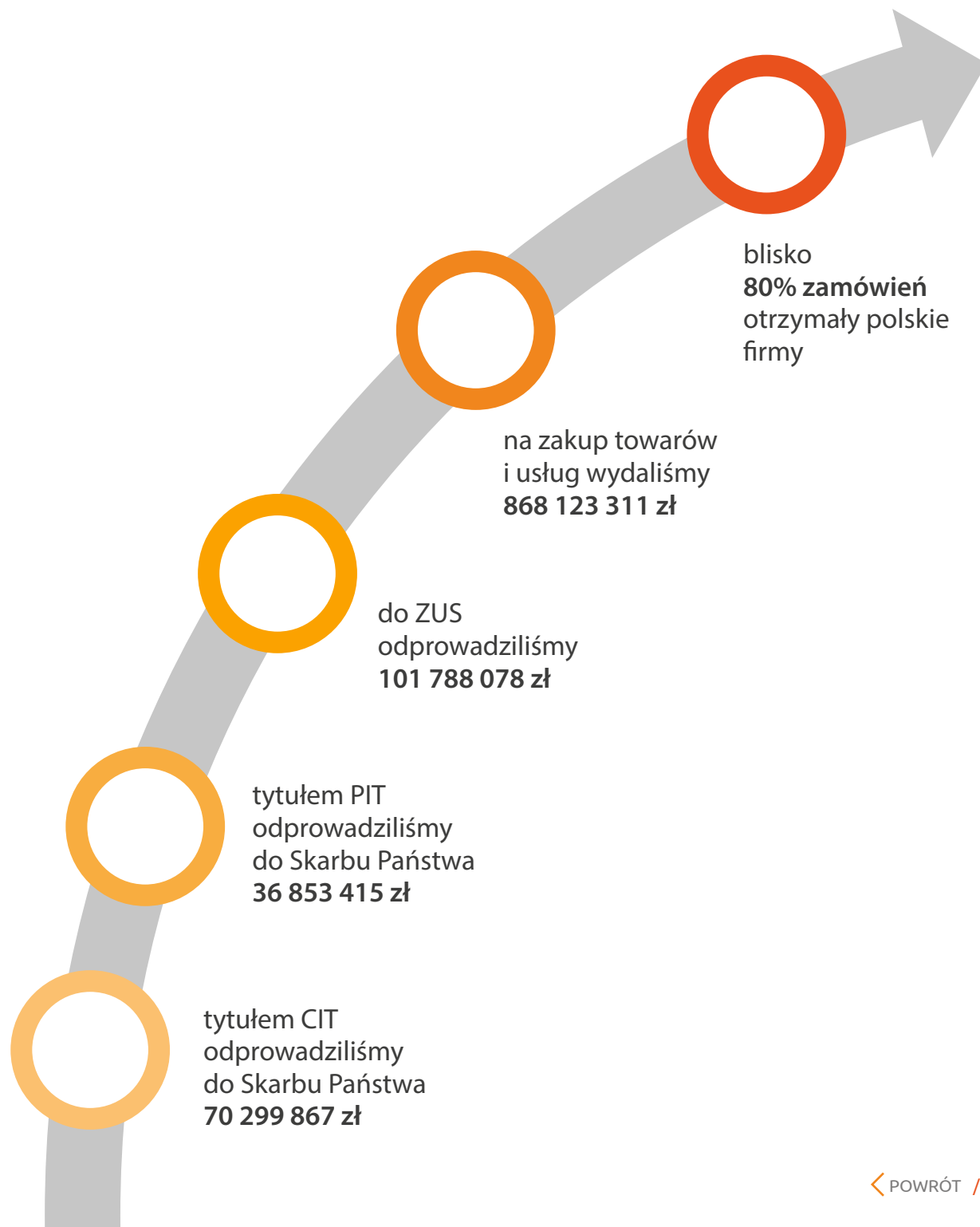
- tworzymy zaplecze dla rozwoju gospodarczego
- jesteśmy aktywnym graczem na energetycznej mapie Europy Środkowej
- tworzymy nowoczesne rozwiązania techniczne
- naszą działalność realizujemy w kooperacji z innymi polskimi i europejskimi przedsiębiorstwami
- jesteśmy wiarygodnym uczestnikiem polityki fiskalnej i społecznej państwa.

Społeczeństwo

- dbamy o bezpieczeństwo Polaków
- tworzymy miejsca pracy nie tylko w branży energetycznej
- nasza działalność pozytywnie wpływa na rozwój regionów
- aktywnie współpracujemy z lokalnymi społecznościami
- korzystamy z polskich rozwiązań naukowo-technicznych
- chronimy środowisko i wspieramy działania rewitalizacyjne.

Ład korporacyjny

- naszym kapitałem są pracownicy
- podnosimy jakość zarządzania i sprawność organizacyjną
- działamy na podstawie polskich i międzynarodowych norm
- świadomie i efektywnie ograniczamy ryzyka operacyjne i systemowe
- wpływamy na kształt europejskiego sektora gazowego
- prowadzimy aktywny dialog z instytucjami państwa.

[G4-16] Działania międzynarodowe

Grupa GAZ-SYSTEM jest aktywnym uczestnikiem debaty na temat kształtu i przyszłości sektora energetycznego w Unii Europejskiej, której wyniki wpływają na polski rynek gazu ziemnego oraz otoczenie, w jakim funkcjonuje spółka.

Przedstawicielstwo spółki w Brukseli monitoruje prace legislacyjne instytucji unijnych w obszarze polityki energetycznej, a także zapewnia reprezentację interesów Grupy na arenie międzynarodowej oraz udział w wydarzeniach branżowych.

Spółka jest aktywnym członkiem europejskich organizacji branżowych z sektora gazu ziemnego. W 2016 roku GAZ-SYSTEM S.A. uczestniczył w pracach m.in.: European Network of Transmission System Operators for Gas (ENTSOG) – gdzie ma dwóch stałych przedstawicieli na forum Walnego Zgromadzenia, Gas Infrastructure Europe (GIE), European Association for the Streamlining of Energy Exchange-gas (EASEE-gas) i Edig@s, International Gas Union, Global Methane Initiative oraz Industry Advisory Panel przy Karcie Energetycznej.

Ponadto w 2016 roku kontynuowaliśmy współpracę z operatorami systemu przesyłowego z krajów regionu Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, aby zapewnić jak najlepszą reprezentację interesów regionu w Zarządzie ENTSOG.

Dzięki temu bierzemy aktywny udział w tworzeniu regulacji dla sektora gazowniczego i wypełniamy obowiązki nałożone na operatorów systemów przesyłowych przez trzeci pakiet energetyczny będący narzędziem realizacji europejskiej polityki energetycznej w procesie budowania jednolitego i konkurencyjnego rynku energii w całej UE.

Jesteśmy również uczestnikiem regionalnych inicjatyw mających na celu integrację rynków gazu ziemnego, a także beneficjentem programów i mechanizmów finansowych Unii Europejskiej w obszarze infrastruktury gazowej.

[G4-16]

Członkostwo w organizacjach

Międzynarodowe organizacje branżowe:

European Power to Gas Platform
European Network of Transmission System Operators for Gas (ENTSOG)
Gas Infrastructure Europe (GIE)
European Association for the Streamlining of Energy Exchange-gas (EASEE-gas)
European Gas Research Group (GERG)
Marcogaz Technical Association of the European Natural Gas Industry
Natural Gas STAR Program
International Group of Liquefied Natural Gas Importers (GIIGNL)*
The Society of International Gas Tanker and Terminal Operators (SIGTTO)*
European Committee for Standardization CEN/TC234 Gas Transportation
European Committee for Standardization CEN/TC234 Gas Compression

Krajowe organizacje branżowe:

Towarzystwo Rozwoju Infrastruktury ProLinea
Izba Gospodarcza Gazownictwa**
Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych
Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB

Organizacje CSR:

United Nations Global Compact**
Forum Odpowiedzialnego Biznesu***
Inicjatywa Odpowiedzialna Energia

Organizacje biznesowe:

Business Centre Club (BCC)
Bepolux

* Członkiem jest Polskie LNG S.A.

** Członkami są GAZ-SYSTEM S.A. oraz Polskie LNG S.A.

*** Członkostwo wygasło w 2016 roku

[G4-26, G4-27]

Zaangażowanie interesariuszy

Działamy ze świadomością wpływu, jaki wywieramy na otoczenie zewnętrzne, i dobrze pojmujemy swoją rolę jako organizacji wyznaczającej standardy rynkowe. Dlatego w szerokim zakresie staramy się angażować swoich interesariuszy w podejmowane inicjatywy oraz realizowane cyklicznie działania, w tym:

- konsultacje rynkowe w ramach prowadzonej procedury Open Season dla połączenia międzysystemowego Polska – Słowacja,
- konsultacje rynkowe dotyczące zasad alokacji na połączeniu międzysystemowym Mallnow,
- szkolenia z zakresu nowych funkcjonalności platformy aukcyjnej GSA dla klientów oraz innych operatorów zainteresowanych uczestnictwem w projekcie GSA,
- konsultacje z zakresu zmian wprowadzanych do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej prowadzone z uczestnikami rynku,
- dialogi techniczne kierowane do dostawców.

Włączamy się również w działania proekologiczne, prowadząc m.in. konkurs grantowy Fundusz Naturalnej Energii oraz programy wolontariackie dedykowane społecznościom lokalnym.

[G4-15]

Zaangażowanie w zewnętrzne inicjatywy zrównoważonego rozwoju

Od 2009 roku jesteśmy członkiem United Nations Global Compact (UNGC) – agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych. Bierzemy aktywny udział w jej inicjatywach oraz w pracach Rady Programowej. W 2016 roku opracowaliśmy m.in. dane do raportu „Communication of Progress”, który jest corocznym podsumowaniem postępów w realizacji dziesięciu zasad UNGC, dla zwiększenia przejrzystości i porównywalności praktyk korporacyjnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Grupa GAZ-SYSTEM jest sygnatariuszem deklaracji „Odpowiedzialna energia”. Jesteśmy również członkiem europejskiej inicjatywy na rzecz przejrzystości dla grup interesów działających przy instytucjach UE i zaangażowanych w opracowanie i realizację polityki unijnej. Każdego roku dokonujemy niezbędnej aktualizacji informacji i danych o spółce w rejestrze transparentności.

Współpraca ze środowiskiem nauki

Aktywnie włączamy się w inicjatywy podejmowane przez środowiska uniwersyteckie oraz współpracując z nimi instytucje i organizacje.

- W 2016 roku kontynuowaliśmy program „**Akademia Energii**” opracowany przez Fundację im. Lesława A. Pagi. W projekcie co roku bierze udział ok. 30 stypendystów – studentów i absolwentów kierunków ekonomicznych, prawa i administracji oraz uczelni technicznych. Udział w „Akademii Energii” daje nam możliwość pozyskania nowych kadr wśród młodych specjalistów z branży gazowniczej i energetycznej, a stażystom pozwala zdobyć doświadczenia i poznać dobre praktyki ekspertów w branży gazowniczej. W edycji z 2016 roku uczestnicy dwumiesięcznego programu stażowego zaangażowani byli w działania Biura Strategii i Ładu Korporacyjnego, podczas których m.in. poznawali metodykę zarządzania projektami, oraz Pionów: Rozwoju i Eksploatacji. Stypendyści szczególnie docenili możliwość udziału w interdyscyplinarnych projektach obejmujących technikę, ekonomię oraz uwarunkowania społeczne i gospodarcze. Podkreślali również dobrą atmosferę pracy, otwartość i życzliwość współpracowników.
- 11 października 2016 roku podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w **Akademii Górniczo-Hutniczej** w Krakowie Artur Zawartko, Wiceprezes Zarządu, wręczył prof. Rafałowi Wiśniowskiemu, Dziekanowi Wydziału Wiertnictwa, Nafty i Gazu, list intencyjny dotyczący zapewnienia płatnych staży absolwentom z najlepszymi wynikami. AGH od ponad 90 lat kształci studentów na najwyższym poziomie, a jej absolwenci są ekspertami w swoich dziedzinach. Nasza spółka od kilku lat współpracuje z uczelnią w zakresie działalności dydaktycznej i wymiany informacji naukowo-technicznych. Organizacja płatnych staży była kolejnym krokiem w kierunku zacieśniania współpracy i pozyskania specjalistów, których wiedza może znaleźć zastosowanie w rozwiązywaniu skomplikowanych technicznie problemów, z jakimi się spotykamy przy realizacji naszych inwestycji i podczas eksploatacji gazociągów. Do tej współpracy wnosimy praktykę i wieloletnie doświadczenie naszych pracowników oraz wiedzę ekspertów z różnych obszarów działania spółki.
- 1 grudnia 2016 roku **GAZ-SYSTEM S.A., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju** podpisały porozumienie w sprawie realizacji wspólnego przedsięwzięcia polegającego na wsparciu badań naukowych i projektów rozwojowych, których wdrożenie przyniesie korzyści branży

gazowniczej.

Realizacja zadań w obszarze badawczo-rozwojowym

W 2016 roku realizowaliśmy wiele prac badawczo-rozwojowych prowadzonych zarówno przez naszych specjalistów, jak i we współpracy z zewnętrznymi jednostkami naukowo-badawczymi, w tym m.in.:

- **prace naukowe w CEN/CENELEC SFEM WG Hydrogen** (grupa robocza sektora energetycznego ds. wodoru przy Europejskim Komitecie Normalizacyjnym).
W roku 2016 grupa przygotowała mapę prac nad przygotowaniem norm oraz wytycznych w celu wprowadzenia na rynek elektroenergetyczny zeroemisyjnego nośnika energii – wodoru. Jednym z efektów prac grupy było utworzenie komitetu CEN/CLC TC 6 Hydrogen in Energy Systems oraz zdefiniowanie obszaru współpracy grupy CEN/CLC TC6 i CEN 234 w zakresie zatłaczania wodoru do sieci gazowej wysokiego ciśnienia;
- **prace naukowe na forum instytutu normalizacyjnego CEN/CENELEC SFEM WG Gas Utilisation** (grupa robocza sektora energetycznego ds. eksploatacji gazu przy Europejskim Komitecie Normalizacyjnym) nad nowelizacją normy jakości gazu

(PN-EN:17626:2015);

- **reprezentacja spółki w Polskim Komitecie Normalizacyjnym KT 223 gazy techniczne.** Podkomitet ds. Przesyłu Paliw Gazowych KT 233 (działający w strukturach Komitetu Technicznego ds. Gazownictwa) prowadzi w Pionie Krajowej Dyspozycji Gazu Dział Przepisów Technicznych. Podkomitet zajmuje się m.in. normami projektowania i budowy gazociągów (w tym procesu ich spawania), stacji gazowych oraz tłoczni gazu, a także normami dotyczącymi wymagań dla gazomierzy, reduktorów, przeliczników objętości i energii gazu;
- **budowa Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy.** W 2016 roku inspektorzy Urzędu Dozoru Technicznego przeprowadzili kontrolę systemu sterowania i systemów zabezpieczeń laboratorium, poddając testom wszystkie kluczowe urządzenia zabudowane w układzie technologicznym. Następnie jednostka notyfikowana UDT-CERT wydała tzw. Certyfikat Zgodności wraz z zezwoleniem na eksploatację urządzeń laboratorium. Dzięki temu nasza spółka może przeprowadzać wzorcowanie gazomierzy na wysokim ciśnieniu, które dotychczas możliwe było tylko za granicą;
- **projekt magazynowania gazu z wykorzystaniem infrastruktury GAZ-SYSTEM S.A. oraz zbiorników na Terminalu LNG,** w ramach którego prowadzono ocenę wielkości nadwyżek przepustowości gazociągów przesyłowych w celu

świadczenia na nich usługi magazynowania gazu. Weryfikowano również możliwość świadczenia usługi magazynowania w zbiornikach na Terminalu LNG w Świnoujściu;

- **przystąpienie do projektu badawczego GERG** (europejskiej grupy badawczej ds. gazu) mającego na celu analizę wpływu biometanu na integralność sieci przesyłowej i dystrybucyjnej;
- **ocena wielkości emisji i możliwości zmniejszenia emisji metanu** z zespołów zaporowo-upustowych (ZZU) oraz gazociągów wraz z kompensatorami występującymi w naszym systemie przesyłowym (współpraca z Instytutem Nafty i Gazu – Państwowym Instytutem Badawczym INiG-PIB);
- **badanie wpływu zmienności warunków pracy sprzężarek tłokowych na emisję gazu ziemnego z tłoczni gazu** na przykładzie wybranych źródeł emisji na obiektach eksploatowanych w spółce (współpraca z INiG-PIB);
- **hybrydowy system zasilania stacji gazowej Juszkowo.** Współpraca z Instytutem Energetyki Odnawialnej, której celem była analiza możliwości zmniejszenia poboru energii elektrycznej oraz ciepła przez stację gazową dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii;
- **HESTOR** – kontynuacja projektu „Magazynowanie energii w postaci wodoru w kawernach solnych”.

W projekcie badano możliwości magazynowania wodoru uzyskanego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz dalszego wykorzystania do celów energetycznych i technologicznych;

- **FRIGORIA** – celem projektu było przygotowanie projektu instalacji wykorzystującej energię chłodu pozyskiwaną z procesu regazyfikacji LNG i zbadanie możliwości wykorzystania biznesowego. Poprzez poszukiwanie i wprowadzanie nowych rozwiązań technicznych i usług nasza spółka przyczynia się do zwiększania funkcjonalności infrastruktury, co pozytywnie wpływa na efektywność ekonomiczną i energetyczną;
- **analiza zasadności wdrożenia systemu diagnostyki zespołów sprężających** (współpraca z Instytutem Automatyki i Robotyki Politechniki Warszawskiej);
- **Studium Wykonalności Budowy Instalacji Power-to-Gas** – opracowanie wykonane wspólnie z Polską Grupą Energetyczną oraz przy udziale Polskich Sieci Energetycznych jako konsultanta technicznego;
- **badanie możliwości zasilania awaryjnego serwerowni we Wrocławiu przy wykorzystaniu zeroemisyjnego źródła energii;**
- **projekt CNG** – analiza możliwości zlokalizowania przy punktach wejścia/wyjścia stacji tankowania samochodów CNG. W 2016 roku podjęliśmy

działania praktyczne: montaż instalacji gazowej Solaris Diesel w samochodach wykorzystywanych w Oddziale w Rembelszczyźnie, zakup sprężarki CNG w celu umożliwienia tankowania pojazdów oraz prace przygotowawcze związane z montażem urządzenia.

Nasz zespół badawczo-rozwojowy, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich Oddziałów oraz Centrali, na bieżąco wskazuje problemy techniczne wymagające rozwiązania, opiniuje projekty badawczo-rozwojowe oraz ocenia wyniki realizowanych prac. Szczególną uwagę przywiązuje do wykorzystania możliwości optymalizacji procesowej lub włączenia innowacyjnych rozwiązań technologicznych do systemu bezpieczeństwa infrastruktury gazowej.

1.

Jak się zmieniamy?

Rok 2016 w liczbach i działaniach

29

Strategia GAZ-SYSTEM

33

Nasza struktura organizacyjna

35

Sprawnie zarządzamy

37

Wyniki finansowe

42

Rok 2016 w liczbach i działaniach

GRI
G4-7, G4-9

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-7, G4-9]

GAZ-SYSTEM S.A. – skala organizacji według stanu na 31.12.2016

Przychody netto ze sprzedaży	2 011 mln zł
Koszty działalności operacyjnej	1 529 mln zł
Zysk netto	484 mln zł
Suma aktywów	10 654 mln zł
Liczba pracowników	2 761 osób
Liczba klientów	132 podmioty
Długość sieci przesyłowej	10 989 km
Ilość przesłanego paliwa gazowego: z uwzględnieniem PMG*	202,8 TWh/18,1 mld m ³
bez uwzględnienia PMG**	183,9 TWh/16,3 mld m ³
Pojemność czynna podziemnych magazynów gazu (PMG)***	3,0 mld m ³
Liczba punktów wejścia	67 szt.
Liczba punktów wyjścia	983 szt.
Liczba stacji gazowych	896 szt.
Liczba tłocznii	14 szt.
Liczba węzłów	44 szt.
Struktura akcjonariatu	100% akcji posiada Skarb Państwa

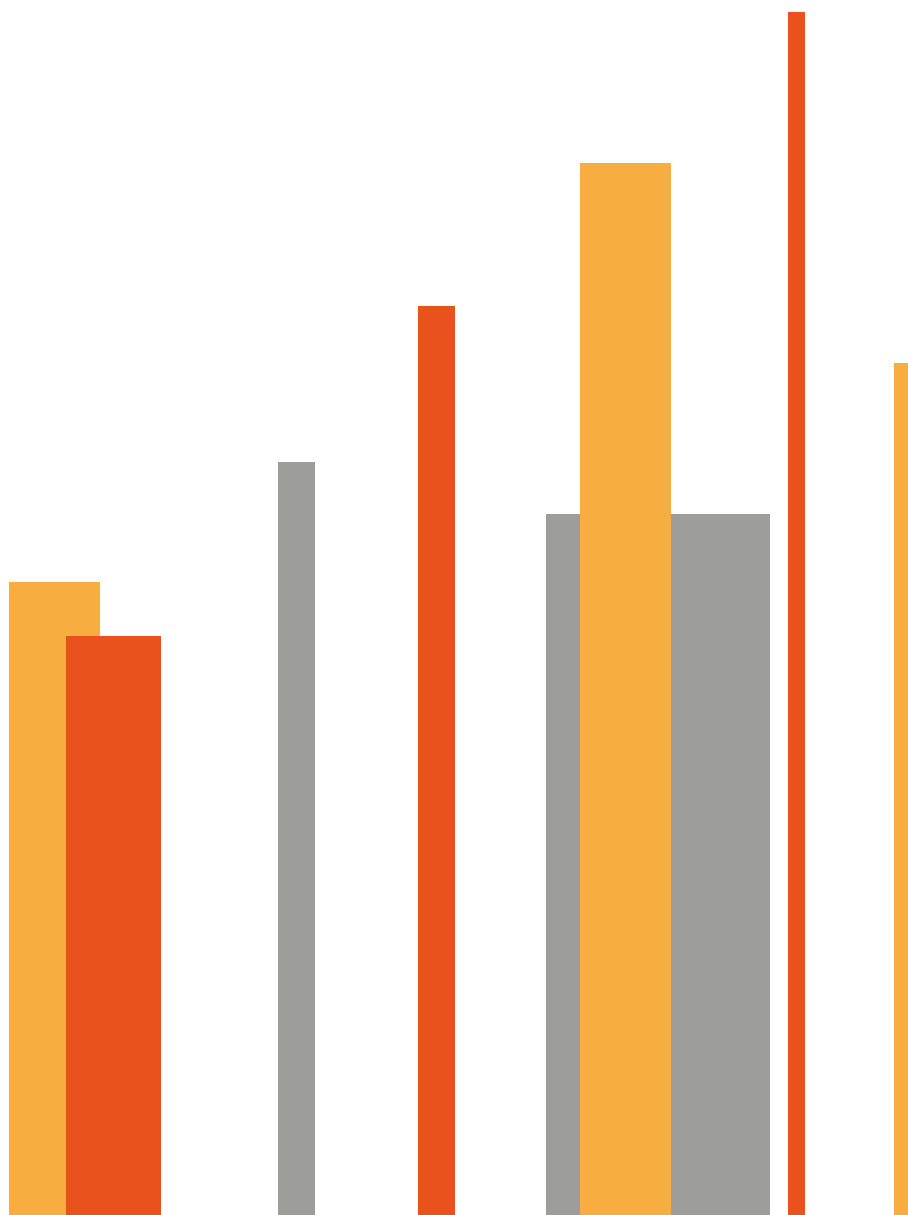
* Podana wielkość przesłanego paliwa gazowego obejmuje pracę zbiorników PMG i uwzględnia przesył gazu zaazotowanego (Lw), którego objętość przeliczono na gaz wysokometanowy (E). Nie uwzględniono paliwa gazowego przesłanego na rynku OTC i giełdzie gazu. W 2016 roku rozliczenie usługi przesyłu odbywało się bazując na jednostkach energii, w związku z tym wielkość przesłanego paliwa gazowego w jednostkach objętości jest wartością pogładową.

** Wielkość przesłanego paliwa gazowego uwzględnia przesył gazu zaazo-

owanego (Lw), którego objętość przeliczono na gaz wysokometanowy (E). Nie uwzględniono paliwa gazowego przesłanego na rynku OTC i giełdzie gazu. W 2016 roku rozliczenie usługi przesyłu odbywało się bazując na jednostkach energii, w związku z tym wielkość przesłanego paliwa gazowego w jednostkach objętości jest wartością pogładową.

*** Wraz z pojemnością zarezerwowaną dla GAZ-SYSTEM S.A. Właścicielem PMG jest PGNiG S.A.

Kalendarium 2016 grupy GAZ-SYSTEM

Data	Wydarzenie
7 stycznia	Rozpoczęcie testów systemu regazyfikacji oraz odbioru gazu ziemnego z Terminalu LNG w Świnoujściu do krajowego systemu przesyłowego.
3 lutego	Zatwierdzenie przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej Polskiego odcinka Systemu Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa opracowanych przez GAZ-SYSTEM zgodnie z zapisami europejskich kodeksów sieciowych.
5 lutego	Podpisanie pomiędzy GAZ-SYSTEM i PGNiG Technologie S.A. umowy na wykonanie robót budowlano-montażowych dla 14 km odcinka gazociągu relacji Czeszów – Wierzchowice, który połączy podziemny magazyn gazu Wierzchowice z aglomeracją Dolnego i Górnego Śląska oraz poprawi niezawodność i elastyczność pracy całego systemu przesyłu gazu na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie.
8 lutego	Dostawa pierwszego transportu (210 tys. m ³) skroplonego gazu ziemnego na rozruch terminalu LNG w Świnoujściu.
22 lutego	Uzyskanie przez GAZ-SYSTEM pozwolenia na budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Polkowice – Żary na terenie województwa lubuskiego.
2 marca	Uruchomienie przez GAZ-SYSTEM wirtualnego przesyłu rewersowego w Punkcie Wzajemnego Połączenia (PWP).
15 marca	Rozpoczęcie przez GAZ-SYSTEM oraz duńskiego operatora gazowego systemu przesyłowego Energinet.dk wspólnych badań nad możliwościami realizacji połączenia między polskim i duńskim systemem przesyłowym w ramach Programu Baltic Pipe.

Data	Wydarzenie		
6 kwietnia	Uzyskanie przez GAZ-SYSTEM statusu RRM (Registered Reporting Mechanism) pozwalającego na samodzielne raportowanie danych zgodnie z wymaganiami rozporządzenia REMIT.	30 września	Podpisanie przez GAZ-SYSTEM umów o dofinansowanie na kwotę ponad 500 mln zł w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, dotyczących budowy dwóch gazociągów relacji: Lwówek – Odolanów oraz Czeszów – Wierzchowice.
27 kwietnia	Uzyskanie pozwolenia na użytkowanie dla Terminalu LNG w Świnoujściu oraz zakończenie kluczowych testów eksploatacyjnych.	24 października	Zakończenie modernizacji systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku, na którą złożyły się: budowa dwóch gazociągów wysokiego ciśnienia relacji Lasów – Jeleniów i Gałów – Kiełczów oraz budowa tłoczni gazu Jeleniów II.
11 maja	Udzielenie przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki spółce Polskie LNG S.A. koncesji na skraplanie gazu ziemnego i regazyfikację skroplonego gazu ziemnego w Terminalu LNG w Świnoujściu. Koncesja oraz okres wyznaczenia Polskiego LNG na operatora obowiązuje do 31 grudnia 2030 roku.	24 października	Zakończenie przez GAZ-SYSTEM realizacji pierwszych w Polsce przewiertów w technologii Direct Pipe przy budowie gazociągu Czeszów – Wierzchowice w województwie dolnośląskim.
17 maja	Ogłoszenie zaktualizowanej Strategii GAZ-SYSTEM do 2025 roku.	6 grudnia	Podpisanie przez GAZ-SYSTEM oraz PJSC Ukrtransgaz umowy o współpracy na realizację połączenia gazowego Polska – Ukraina łączącego systemy przesyłowe obydwu krajów. Projektowane połączenie zakłada budowę nowego gazociągu pomiędzy węzłem Hermanowice po polskiej stronie oraz węzłem Bliche Volytsia po stronie ukraińskiej.
18 czerwca	Uroczystość nadania oficjalnej nazwy gazoportu: Terminal LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu.	22 grudnia	Uzyskanie ponad 110 mln zł dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 na budowę gazociągu Hermanowice – Strachocina.
19 czerwca	Rozładunek pierwszej komercyjnej dostawy LNG do Terminalu.		
25 czerwca	Pierwsza spotowa dostawa skroplonego gazu ziemnego z Norwegii do Terminalu.		
17 lipca	Rozładunek piątego z kolei metanowca w Terminalu LNG. Łącznie od grudnia 2015 roku do Polski dostarczono milion metrów sześciennych skroplonego gazu ziemnego.		
19 września	Uzyskanie przez GAZ-SYSTEM decyzji o pozwoleniu na budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji EC Żerań – tłoczni Rembelszczyzna umożliwiającego przesył gazu ziemnego do powstającego bloku gazowo-parowego.		

Nagrody i wyróżnienia

Złota Karta Lidera Bezpiecznej Pracy na lata 2017 – 2018

Karty Liderów Bezpiecznej Pracy zostały wręczone w Międzyzdrojach 19 października 2016 roku podczas uroczystej gali towarzyszącej XIX Konferencji Forum Liderów Bezpiecznej Pracy pt. „Doskonalenie zarządzania bhp i behawioralne metody poprawy bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwach” zorganizowanej przez CIOP – PIB oraz GAZ-SYSTEM S.A.

Złota Karta jest wyrazem szczególnego uznania dla osiągnięć firm – członków Forum Liderów Bezpiecznej Pracy podejmujących kompleksowe działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscu pracy.

Perły Biznesu 2016

Nagrodę przyznała redakcja magazynu „Świat Biznesu” za oddanie do użytku Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu, które uznano za wydarzenie gospodarcze 2016 roku na Pomorzu Zachodnim. Laureatów nagrody wybrała kapituła złożona ze szczecińskich naukowców i publicystów ekonomicznych.

O przyznanie Złotej Karty Lidera może ubiegać się uczestnik Forum Liderów Bezpiecznej Pracy spełniający warunki określone przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP – PIB). Warunkiem zdobycia wyróżnienia jest aktywna współpraca z Instytutem oraz wskaźniki wypadków przy pracy i chorób zawodowych w przedsiębiorstwie poniżej średniej krajowej oraz posiadanie przez organizację opracowanego i wdrożonego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Uwzględniane jest również prowadzenie systematycznej działalności profilaktycznej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

”

Oddanie Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego do użytku było możliwe dzięki zaangażowaniu i współdziałaniu Polskiego LNG, GAZ-SYSTEM oraz zachodniopomorskich władz, urzędów, uczelni i lokalnej społeczności. Cieszę się, że efekt tej wieloletniej współpracy został doceniony.

Terminal LNG w Świnoujściu daje Polsce nieograniczony dostęp do globalnego rynku LNG, wzmacnia niezależność energetyczną kraju i buduje naszą silną pozycję na gazowym rynku europejskim. Daje nam także szerokie możliwości handlowego obrotu gazem ziemnym i przyczyni się do dalszego intensywnego rozwoju sieci przesyłowej.

Artur Zawartko,
Wiceprezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

”

Strategia GAZ-SYSTEM S.A.

W ostatnim dziesięcioleciu otoczenie zewnętrzne GAZ-SYSTEM uległo znaczącym zmianom. Odpowiedzią na rosnące znaczenie aspektów międzynarodowych oraz na zmiany zachodzące na globalnym i europejskim rynku gazu jest zaktualizowana „Strategia GAZ-SYSTEM do roku 2025”, która definiuje nasze nowe cele strategiczne i kierunki działania.

[G4-DMA, G4-13]

Nasz cel: zapewnić realną dywersyfikację dostaw oraz zwiększyć konkurencję na rynku gazu poprzez transport gazu za pomocą nowoczesnej, rozbudowanej i w pełni zintegrowanej z europejską siecią infrastruktury.

Jak aktualizowaliśmy strategię?

Założenia strategii aktywnie współtworzyło ponad 100 pracowników reprezentujących wszystkie poziomy zarządzania i jednostki organizacyjne spółki. Bazowaliśmy na wiedzy ekspertów wewnętrznych i analizach przy wykorzystaniu nowoczesnych metod i narzędzi oraz zasad i standardów zaadaptowanych przez Biuro Strategii i Ładu Korporacyjnego na potrzeby procesu zarządzania strategicznego. Korzystaliśmy również z informacji niezależnych ekspertów i z szerokiej bazy źródeł zewnętrznych. Zbadaliśmy ponad 1000 czynników wpływających na możliwe scenariusze podejmowanych działań.

GRI

G4-13, G4-DMA,

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

”

»Strategia GAZ-SYSTEM do roku 2025« tworzy dla polskiego rynku gazu nowe perspektywy rozwoju i może stać się narzędziem przełomowej zmiany. Realizacja przyjętych w dokumencie kierunków nie tylko zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania systemu przesyłowego i wzmocni pozycję spółki na europejskim rynku energetycznym, a także pomoże nam wydostać się z uwarunkowanego historycznie uzależnienia od importu surowca z jednego źródła czy kierunku dostaw.

Tomasz Stępień,
Prezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

”

Operacjonalizacja strategii:

kierunki → cele → działania

KIERUNEK ROZWÓJ

Cele strategiczne:

- 1.1. Zintegrowanie Krajowego Systemu Przesyłowego z systemami europejskimi oraz zwiększenie jego funkcji tranzytowej w regionie
- 1.2. Rozwój infrastruktury wewnętrznej wraz z likwidacją wąskich gardeł w Krajowym Systemie Przesyłowym
- 1.3. Stworzenie i wypromowanie hubu w Polsce i dalej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej na bazie infrastruktury spółki
- 1.4. Wzmocnienie pozycji spółki na nowoczesnym rynku energetycznym

Zamierzamy to osiągnąć m.in. dzięki:

- wybudowaniu interkonektorów z Danią, Ukrainą, Słowacją, Litwą i Czechami wraz z infrastrukturą przesyłową wymaganą dla ich optymalnego działania
- wypromowaniu Terminalu LNG w Świnoujściu w regionie i rozwojowi rynku LNG
- budowie infrastruktury przesyłowej zabezpieczającej przed blokadą rozwoju rynku
- budowie infrastruktury przesyłowej na obszarach, na których mogą wystąpić problemy w dostawach gazu
- budowie magazynu gazu i świadczeniu usługi magazynowania
- kreowaniu rynku na usługi przesyłu oraz nowym usługom u obecnych i nowych odbiorców
- wypromowaniu polskiego hubu jako hubu regionalnego Europy Środkowo-Wschodniej
- stworzeniu warunków dla przyłączenia obiektów energetyki zawodowej
- wybudowaniu inteligentnego systemu gazowego jako elementu sieci energetycznej
- wprowadzeniu usługi kompleksowej w zakresie regazyfikacji – przesyłania – magazynowania
- podniesieniu efektywności energetycznej systemu przesyłowego
- implementacji nowych mocy regazyfikacyjnych Terminalu LNG i innych usług świadczonych dla regionu
- zwiększeniu zakresu usług świadczonych na zewnątrz w obszarze innowacyjnej działalności laboratoriów spółki

KIERUNEK EKSPLOATACJA

Cele strategiczne:

- 2.1. Utrzymywanie sprawności technicznej urządzeń, instalacji i sieci systemu przesyłowego
- 2.2. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa funkcjonowania systemu przesyłowego

Zamierzamy to osiągnąć m.in. dzięki:

- optymalizacji wykonywania czynności eksploatacyjnych siłami własnymi
- skutecznemu oddziaływaniu na wykonawców zewnętrznych w aspekcie oczekiwań i wymagań spółki
- rozwojowi służb eksploatacyjnych w obszarze technologii prac hermetycznych i spawalniczych
- zapewnieniu funkcjonowania Gazowego Pogotowia Technicznego we wszystkich Oddziałach
- maksymalizacji stopnia wykonywanych remontów
- zapewnieniu tytułów prawnych niezbędnych dla spółki do wykonywania czynności eksploatacyjnych
- pełnemu odwzorowaniu informacji o systemie przesyłowym i jego eksploatacji oraz zasobach geodezyjnych
- integracji obszarów eksploatacji Terminalu LNG oraz KSP
- wdrożeniu docelowych rozwiązań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej

KIERUNEK WSPARCIE

Cele strategiczne:

- 3.1. Opracowanie i wdrożenie ładu korporacyjnego i zgodności skutkujące powiązaniem realizowanych działań ze strategią spółki
- 3.2. Przeprowadzenie procesów optymalizacji kosztowej oraz struktury finansowania spółki
- 3.3. Dostosowanie systemów informatycznych spółki do potrzeb wynikających z kierunków strategicznych
- 3.4. Proaktywna polityka personalna zapewniająca realizację zamierzeń strategicznych spółki
- 3.5. Bieżące monitorowanie procesów legislacyjnych oraz udział w kreowaniu zmian dotyczących sektora gazowego

Zamierzamy to osiągnąć m.in. dzięki:

- powiązaniu realizacji strategii, projektów i procesów z rozwojem i motywowaniem pracowników
- wdrożeniu zasad zarządzania projektowego na poziomie strategicznym
- podniesieniu jakości i efektywności realizacji inwestycji
- implementacji zasad zarządzania procesami
- promowaniu kultury organizacyjnej opartej na dzieleniu się wiedzą
- zapewnieniu skutecznej komunikacji korporacyjnej
- zastosowaniu proaktywnego podejścia do wsparcia jednostek wiodących
- zoptymalizowaniu zarządzania łańcuchem dostaw w obszarze gospodarki magazynowej
- zapewnieniu finansowania dla realizacji projektów strategicznych
- efektywnemu zagospodarowaniu nieruchomości nieprodukcyjnych
- zaplanowaniu i zapewnieniu potencjału wykonawczego dla spółki
- zapewnieniu ciągłości działania i zwiększaniu poziomu bezpieczeństwa infrastruktury teleinformatycznej
- zarządzaniu demografią i wiekiem
- rozwojowi liderów organizacji
- aktywnej reakcji na brak szkolenictwa zawodowego w branży gazowniczej

Nasza struktura organizacyjna

Jako firma świadoma swojego potencjału i znaczenia na gazowej mapie Europy chcemy w sposób aktywny, zrównoważony i etyczny przyczynić się zarówno do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego w regionie, jak i brać czynny udział w kształtowaniu kierunków dalszego rozwoju całego sektora gazowego.

W 2016 roku zoptymalizowaliśmy oraz scentralizowaliśmy procesy wsparcia. Osiągnęliśmy tym samym poprawę zdolności operacyjnej wobec wyzwań strategicznych, ujednoliliśmy procedury wewnątrz organizacji oraz usprawniliśmy tryb podejmowania decyzji.

[G4-13, G4-34, G4-17]

Nowa struktura organizacyjna

Struktura Polskie LNG S.A. w 2016 roku:
Biuro w Świnoujściu
Biuro w Warszawie

GRI
G4-13, G4-17, G4-34

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

[G4-13, G4-DMA]

Zmiany w strukturze GAZ-SYSTEM S.A. w 2016 roku

Oddziały w Świerklanach i we Wrocławiu → Utworzenie Gazowego Pogotowia Technicznego.

Oddział w Rembelszczyźnie → wprowadzenie dwóch nowych Terenowych Jednostek Eksploatacji w Ełku i Zambrowie.

Centrala:

Pion Audytu i Ryzyka → nowa struktura organizacyjna Pionu → zadania Pionu zostały uzupełnione o audyty wynikające ze Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ) oraz Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI);

Pion Bezpieczeństwa → nowa struktura organizacyjna Pionu → koordynacja zadań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej i zarządzania kryzysowego, ochrony szczególnej oraz realizacji zadań na rzecz obronności, ochrony osób i mienia, ochrony zasobów informacyjnych, w tym informacji niejawnych, oraz archiwizacji posiadanych przez spółkę zbiorów informacyjnych;

Pion Informatyki → nowa struktura organizacyjna Pionu → celem wprowadzonych zmian był wzrost efektywności realizacji zadań i wsparcia procesów biznesowych, usystematyzowanie zarządzania architekturą teleinformatyczną oraz optymalizacja zarządzania relacjami z dostawcami usług biznesowych i teleinformatycznych;

Pion Rozwoju → nowa struktura organizacyjna Pionu → zadania Pionu Rozwoju zostały rozszerzone o obszar związany ze skroplonym gazem ziemnym (LNG) oraz podziemnymi magazynami gazu (PMG);

Pion Personalny → zmiana nazwy na Pion Zarządzania Kapitałem Ludzkim – nowa struktura organizacyjna Pionu → celem wprowadzonych zmian było zintegrowanie zadań realizowanych dotychczas przez Działy Personalne w Oddziałach;

Pion Zakupów → nowa struktura organizacyjna Pionu → utworzenie Działów Realizacji Zamówień w Oddziałach spółki → zintegrowanie zadań związanych z zamówieniami i obsługą floty samochodowej oraz ujednoczenie standardów realizacji i obsługi procesu zakupowego w całej spółce;

Pion Prawno-Organizacyjny → nowa struktura organizacyjna Pionu → utworzenie Działów Obsługi Prawno-Organizacyjnej w Oddziałach → celem zmian było zintegrowanie obszaru obsługi prawnej i scentralizowanie wiedzy w zakresie inicjatyw legislacyjnych mających wpływ na funkcjonowanie spółki;

Biuro Komunikacji Korporacyjnej → wprowadzono rozdzielenie funkcji dyrektora biura od funkcji rzecznika prasowego (bez powoływania osobnej jednostki organizacyjnej);

Utworzenie w strukturze Centrali spółki nowej jednostki organizacyjnej → Biura Informacji Rynkowej → zadaniem biura jest m.in.: monitorowanie wykonywania obowiązków publikacyjnych i raportowych wynikających z rozporządzenia REMIT przez poszczególne jednostki organizacyjne w spółce oraz odpowiedzialność za zgodność zakresu i formy raportowanych danych z wytycznymi Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER);

Pion Eksploatacji → nowa struktura organizacyjna Pionu → w ramach reorganizacji służb połączono Dział Eksploatacji Sieci i Dział Eksploatacji Obiektów i tworząc Dział Eksploatacji.

Sprawnie zarządzamy

Sprawne i efektywne zarządzanie jest wpisane w strategię GAZ-SYSTEM S.A. W obszarach związanych z jakością, ograniczaniem ryzyka, ochroną środowiska, bezpieczeństwem i higieną pracy stosujemy autorskie rozwiązania systemowe oparte na doświadczeniu i eksperckiej wiedzy pracowników, dobrych praktykach rynkowych oraz międzynarodowych standardach, m.in. normach ISO.

[G4-2, G4-DMA]

Normy ISO obecne w kluczowych obszarach funkcjonowania

W obszarze zarządzania ryzykiem w 2016 roku funkcjonowały w naszej spółce następujące systemy zgodne z normami ISO:

- System Zarządzania Jakością (zgodność z normą ISO 9001),
- System Zarządzania Aspektami Środowiskowymi (certyfikat ISO 14001),
- System Zarządzania bhp dla ryzyka wypadków (certyfikat OHSAS 18001),
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (certyfikat ISO 27001),
- System Zarządzania Ciągłością Działania (certyfikat ISO 22301),
- Polityka korporacyjnego zarządzania ryzykiem (zgodna z wytycznymi międzynarodowego standardu ISO 31000).
- System Zarządzania Jakością spawania materiałów metalowych (zgodny z normą PN-EN ISO 3834-2:2007)

W 2016 roku firma BSI Group Polska Sp. z o.o. jako akredytowana jednostka certyfikacyjna przeprowadziła sześć audytów certyfikacyjnych na zgodność z normami:

ISO 9001 – w zakresie obsługi klienta obejmującej: udzielanie informacji publicznych, wydawanie warunków przyłączenia do sieci przesyłowej, zawie-

ranie umów o przyłączenie i umów przesyłania paliwa gazowego oraz rozliczania świadczonych usług, jak również koordynacji, monitorowania przygotowania i realizacji programu inwestycji w zakresie Terminalu LNG (dotyczy Pionu LNG);

ISO 9001 – w zakresie wykonywania prac montażowo-spawalniczych na sieci gazowej;

ISO 14001 – w zakresie systemu zarządzania środowiskowego;

BS OHSAS 18001 – w zakresie przesyłu gazu ziemnego na terenie całego kraju;

ISO 27001 – w zakresie zarządzania transportem paliw gazowych siecią przesyłową na terenie kraju zgodnie z Deklaracją Stosowania (wydanie 2.2 z 26.07.2016 r.);

ISO 22301 – w zakresie nadzoru nad realizacją usług dla klientów, w tym: wydawania warunków przyłączenia i przesyłu, zawierania umów przyłączeniowych, rozliczania świadczonych usług oraz utrzymania, wykorzystania, zabezpieczenia, monitoringu i rozwoju infrastruktury, a Urząd Dozoru Technicznego potwierdził, że spółka spełnia zapisy normy PN-EN ISO 3834-2:2007.

Pozytywny wynik audytu systemów nadzoru potwierdza, że procesy w naszej spółce realizowane są zgodnie z wymaganiami norm ISO. Na bieżąco doskonalone narzędzia zarządzania skutecznie chronią przed zakłóceniami i zdarzeniami niepożądanymi, a także pomagają dbać o bezpieczeństwo i środowisko naturalne, a także kształtują relacje z naszymi klientami i innymi partnerami, uwzględniając interesy wszystkich stron.

GRI

G4-2, G4-14, G4-DMA

ISO 26000

ŁĄD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-2, G4-14, G4-DMA]

Zarządzanie ryzykiem

W Grupie GAZ-SYSTEM zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym, który podlega koniecznym modyfikacjom. Są one odpowiedzią na zmieniającą się sytuację zewnętrzną i wewnętrzną organizacji i jej otoczenia oraz specyfiki prowadzonej przez nas działalności.

Obszar ryzyka obejmuje szerokie spektrum potencjalnych zagrożeń – od niekorzystnych warunków pogodowych mogących powodować awarie systemu przesyłowego, przez zdarzenia związane z bezpieczeństwem eksploatacji gazociągów oraz zakłóceniami w obszarze łańcucha dostaw i bezpieczeństwa systemów kontroli, aż po kwestie finansowania inwestycji i potencjalne zmiany legislacyjne.

Istotnym czynnikiem wpływającym na sprawność spółki, jej doskonalenie się i rozwój jest umiejętność trafnego rozpoznawania i oceny ryzyk oraz stosowanie metod zarządzania ryzykiem w celu jego minimalizowania.

Identyfikacja ryzyk w kontekście rozwoju Krajowego Systemu Przesyłowego

Z punktu widzenia zarządzania ryzykiem obszarami o najwyższej wadze są bezpieczne i niezawodne funkcjonowanie systemu przesyłowego oraz realizacja strategicznych inwestycji rozbudowy sieci. To one umożliwiają dywersyfikację źródeł dostaw paliwa gazowego i zapewniają ciągłość dostaw.

Zadania związane z rozbudową systemu przesyłowego charakteryzują się dużą kapitałochłonnością i wymagają zapewnienia możliwości finansowania w długim horyzoncie czasowym.

Obecnie są one finansowane:

- ze środków własnych, w tym głównie pochodzących z opłat przesyłowych;
- ze środków otrzymywanych z Unii Europejskiej;
- ze źródeł komercyjnego finansowania zewnętrznego.

Strategia spółki zakłada, że w najbliższych latach wysokość nakładów inwestycyjnych GAZ-SYSTEM S.A. utrzyma się na poziomie realizowanym dotychczas, a dużą rolę w finansowaniu kluczowych projektów nadal będą odgrywać fundusze unijne pozyskane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz instrumentu finansowego „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility, CEF).

Newralgiczne na etapie projektowania i realizacji inwestycji są również relacje z wykonawcami i społecznościami lokalnymi. Nieoczekiwane zachowanie któregokolwiek z powyższych interesariuszy jest potencjalnym źródłem ryzyka i może zagrozić realizacji zakładanych harmonogramów i w ten sposób ograniczać lub niwelować plany rozwojowe spółki.

Ważnym czynnikiem ryzyka mogącem zagrozić realizacji planów rozwojowych jest nieuregulowany status większości infrastruktury na gruntach obcych. Nagła kumulacja roszczeń właścicieli gruntów lub nowa regulacja prawna wymuszająca szybkie zawarcie umów i poniesienie kosztów za służebność mogą spowodować zablokowanie środków na rozwój. Potencjalnie bardzo kosztowna mogłaby być konieczność usunięcia wyeksploatowanych gazociągów i rekultywacja terenów.

Zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie organizacji

Zarządzanie ryzykiem obecne jest na każdym z poziomów organizacyjnych w spółce. W zależności od obszaru stosowane są specyficzne podejścia do zarządzania, które służą identyfikacji, ocenie i kontrolowaniu ryzyka.

Nasza organizacja buduje wewnętrzną odporność na zakłócenia funkcjonowania poprzez utrzymanie stałych rozwiązań i procedur na wypadek wystąpienia nieoczekiwanych lub niepożądanych sytuacji (procedury postępowania w przypadku awarii, procedury obsługi incydentów).

Jednocześnie poddajemy nasze procesy czynnościom kontrolnym oraz audytom pod kątem utrzymania ciągłości biznesu. Prowadzimy ćwiczenia i testy planów awaryjnych oraz scenariuszy zdarzeń. Symulowanie sytuacji niepożądanych oraz badanie reakcji załogi na ich wystąpienie są kluczowe, dlatego testy wykonujemy w warunkach rzeczywistych.

Sposoby reagowania i postępowania w przypadku wystąpienia potencjalnych ryzyk regulują dedykowane procedury wewnętrzne, w tym:

- **System Eksploatacji Sieci Przesyłowej** – zbiór wewnętrznych procedur mający na celu m.in. minimalizację ryzyk awarii technicznych,
- **Zarządzanie ryzykiem w projektach**, które jest częścią obowiązującej w GAZ-SYSTEM S.A. metodyki zarządzania projektami GazStep,

- Procedura trybu powiadamiania i przekazywania informacji przez służby dyspozytorskie oraz działań dyspozytorskich w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej,
- Procedura sterowania systemem przesyłowym z tymczasowej, rezerwowej lokalizacji dyspozycji,
- Procedura zarządzania sytuacją kryzysową w spółce Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Od 2007 roku elementem integrującym wszystkie źródła informacji o ryzykach jest proces Korporacyjnego Zarządzania Ryzykiem (ERM). Celem ERM jest analiza zmieniającego się otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego, identyfikacja ryzyk oraz ich ocena, a także koordynacja działań skierowanych na zarządzanie zdarzeniami krytycznymi z punktu widzenia długofalowego funkcjonowania spółki.

W związku z przygotowaniem do uruchomienia ambitnego planu inwestycyjnego w roku 2016 rozpoczęliśmy prace nad wdrożeniem systemu informatycznego wspomagającego zarządzania projektami EPM (Enterprise Project Management). System umożliwi szybką identyfikację oraz ograniczenie liczby nieprzewidzianych zdarzeń projektowych, a docelowo będzie wspierał wszystkie projekty i inicjatywy realizowane w naszej organizacji. W tym celu w 2016 roku w strukturze organizacyjnej powołaliśmy Dział Kompetencji Projektowych i opracowaliśmy koncepcję funkcjonalności systemu.

W 2016 roku zbudowaliśmy i wdrożyliśmy narzędzie informatyczne wspierające korporacyjne zarządzanie ryzykiem. Nowy system umożliwia przeprowadzenie całościowej analizy ryzyka. Dwa razy w roku w spółce przeprowadzany jest generalny przegląd i ocena ryzyk korporacyjnych.

Plan Działań Prewencyjnych

W 2016 roku wdrożyliśmy również Plan Działań Prewencyjnych będący odpowiedzią na zagrożenia ciągłości działania spółki oraz zdarzenia zakłócające funkcjonowanie procesów biznesowych.

Te potencjalnie niekorzystne i awaryjne sytuacje zidentyfikowane zostały w ramach analizy wpływu na biznes BIA (Business Impact Analysis) oraz oceny ryzyka BCMS (Business Continuity Management System – System Zarządzania Ciągłością Działania). Analiza BIA prowadzona jest cyklicznie w naszej spółce i służy identyfikowaniu krytycznych procesów oraz pozwala określić, jakie działania prewencyjne należy podjąć w reakcji na sytuacje awaryjne.

Etyka, compliance i ład korporacyjny

W każdym aspekcie działalności przestrzegamy zasady zgodności z prawem i regulacjami wewnętrznymi, a kształtując kulturę organizacyjną na zasadach etycznych, budujemy i wzmacniamy wizerunek firmy godnej zaufania.

30 września 2016 roku Zarząd spółki przyjął do stosowania zaktualizowaną wersję Kodeksu Etyki oraz Procedurę Antykorupcyjną.

Kodeks Etyki

Kodeks Etyki obowiązuje w grupie kapitałowej GAZ-SYSTEM w celu zapewnienia najwyższych norm działania i współpracy. Dokument ten określa zasady postępowania wobec interesariuszy oraz kluczowe wartości, wyznaczając sposób funkcjonowania i podejmowania decyzji w organizacji.

O rozwój kultury organizacyjnej opartej na zapisach Kodeksu Etyki dba Biuro Komunikacji Korporacyjnej, które analizuje pytania i uwagi pracowników i pozostałych interesariuszy oraz udziela odpowiedzi we wszystkich przypadkach, gdy wynikają one z treści kodeksu. Biuro organizuje również szkolenia, warsztaty i spotkania dotyczące Kodeksu Etyki oraz prowadzi związane z nim działania informacyjne.

W 2016 roku Kodeks Etyki został uzupełniony

o zapisy dotyczące zapobiegania nieprawidłowościom i realizowania polityki, która wspiera działania antykorupcyjne oraz zasady zachowania zgodności.

Procedura Antykorupcyjna

Obowiązująca w naszej spółce Procedura Antykorupcyjna to przede wszystkim mechanizm zapobiegania nadużyciom i minimalizowania ryzyk korporacyjnych o dużej wadze i wysokim koszcie obsługi w przypadku wystąpienia nieprawidłowości. Procedura określa sposób działania w razie zaobserwowania przez pracowników jakichkolwiek uchybień, nadużyć lub działań o charakterze korupcyjnym. Za obsługę zgłoszeń dotyczących wystąpienia nieprawidłowości odpowiada trzyosobowa komisja antykorupcyjna. Jej skład został wyłoniony spośród kandydatów zgłoszonych przez pracowników spółki, organizacje związkowe, dyrektorów jednostek organizacyjnych oraz Zarząd spółki.

GRI

G4-57, G4-SO4, G4-DMA

ISO 26000

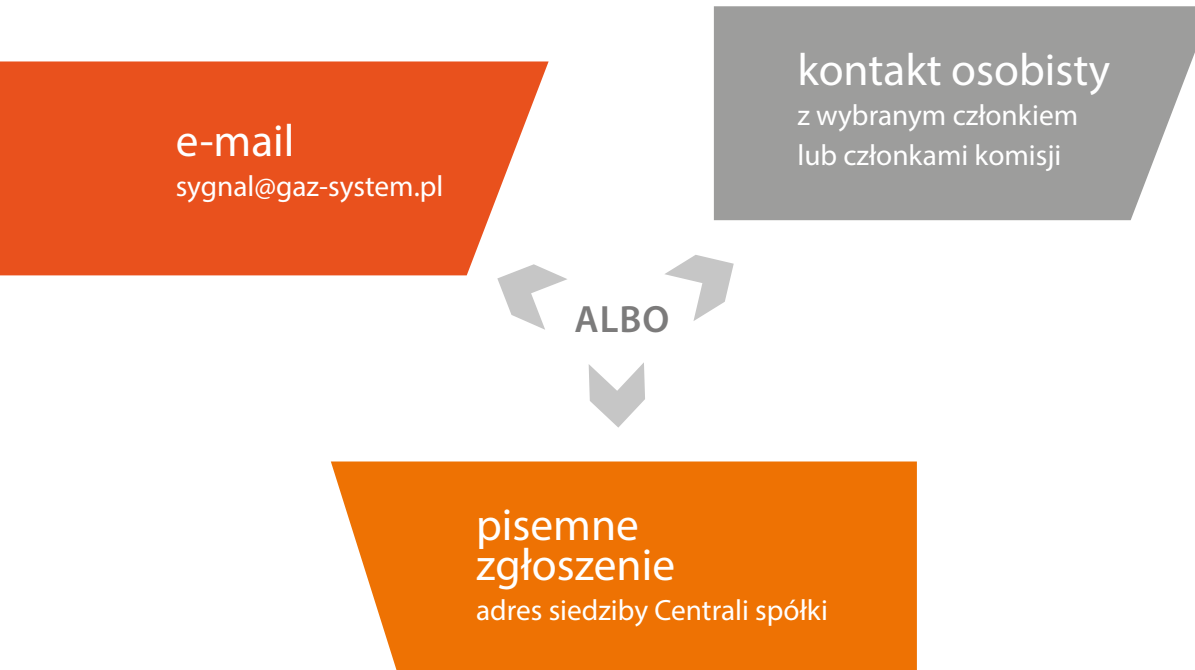
ŁAD ORGANIZACYJNY,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE

SDG

Jak zgłosić nieprawidłowość?

Opracowanie i wdrożenie Procedury Antykorupcyjnej wspiera budowanie wiarygodności i bezpieczeństwa naszej organizacji.

Upraszczenie regulacji

Uchylenie 138 regulacji wewnętrznych

W 2016 roku Biuro Strategii i Ładu Korporacyjnego dokonało we współpracy z jednostkami organizacyjnymi przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych. Chcieliśmy ograniczyć liczbę regulacji wewnętrznych tylko do tych, które są potrzebne do prawidłowego funkcjonowania spółki. Uchyliliśmy 138 zbędnych lub martwych regulacji.

Wyniki finansowe

[G4-DMA, G4-EC1]

Dane skonsolidowane

Grupy Kapitałowej GAZ-SYSTEM
za 2016 rok

Bilans

(w mln zł)	2015	2016
suma bilansowa	10 654	11 019
kapitał własny	6 011	6 417
zysk brutto	600	604
zysk netto	484	484
przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	2 012	2 074

Rachunek zysków i strat

Lp.	Tytuł	Za okres 1–12.2015	Za okres 1–12.2016
1.	Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	2 012	2 074
2.	Koszty działalności operacyjnej	1 529	1 522
2.1	Amortyzacja	364	423
2.2	Zużycie materiałów i energii	161	300
2.3	Usługi obce	218	222
2.4	Podatki i opłaty	127	164
2.5	Wynagrodzenia	368	289
2.6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	100	89
2.7	Pozostałe koszty rodzajowe	37	34
2.8	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	154	1
3.	Zysk/strata ze sprzedaży (1–2)	483	552

GRI
G4-DMA, G4-EC1

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE

SDG

(w mln zł)

Lp.	Tytuł	Za okres 1–12.2015	Za okres 1–12.2016
4.	Pozostałe przychody operacyjne	128	111
5.	Pozostałe koszty operacyjne	31	53
6.	Zysk/strata z działalności operacyjnej (3+4-5)	580	610
7.	Przychody finansowe	47	30
8.	Koszty finansowe	27	36
9.	Zysk/strata z działalności gospodarczej (6+7-8)	600	604
10.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	0	0
11.	Zysk/strata brutto (9+10)	600	604
12.	Podatek dochodowy i odroczoney	116	120
13.	Zysk/strata netto	484	484

Rachunek przepływów pieniężnych

(w mln zł)

Lp.	Tytuł	Za okres 1–12.2015	Za okres 1–12.2016
A.	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
1.	Zysk/strata netto z uwzględnieniem wpłaty z zysku	399	408
2.	Korekty razem	450	591
3.	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (1+2)	850	999
B.	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
1.	Wpływy inwestycyjne	8	127
2.	Wydatki inwestycyjne	1 134	970
3.	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (1-2)	-1 126	-843
C.	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		

(w mln zł)

Lp.	Tytuł	Za okres 1–12.2015	Za okres 1–12.2016
1.	Wpływy finansowe	145	342
2.	Wydatki finansowe	152	433
3.	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (1-2)	-7	-91
D.	Przepływy pieniężne netto, razem (A.3 ± B.3 ± C.3)	-284	65
E.	Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	-284	64
F.	Środki pieniężne na początek okresu	1 543	1 259
G.	Środki pieniężne na koniec okresu (F±D)	1 259	1 324

Wskaźniki finansowe

	2015	2016	Opis wskaźnika
Wskaźniki rentowności			
rentowność aktywów (ROA)	5%	4%	zysk netto/aktywa razem x 100%
rentowność kapitału własnego (ROE)	8%	8%	zysk netto/kapitał własny x 100%
rentowność sprzedaży netto (ROS)	24%	23%	zysk netto/przychody ze sprzedaży x 100%
Wskaźniki płynności/zadłużenia			
stopa zadłużenia	44%	42%	zobowiązania ogółem/aktywa ogółem x 100%
wskaźnik płynności	3,3	3,5	aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe
wskaźnik podwyższonej płynności	3,1	3,2	aktywa obrotowe – zapasy – krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/zobowiązania krótkoterminowe
wskaźnik płynności natychmiastowej	2,4	2,7	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne/zobowiązania krótkoterminowe
EBIT (w mln zł)	580	610	wynik na działalności operacyjnej
EBITDA (w mln zł)	944	1 033	wynik na działalności operacyjnej + amortyzacja

2.0

Jak zapewniamy wysoką efektywność przesyłu gazu?

Odpowiedzialnie eksploatujemy

Myślimy o bezpieczeństwie

Inwestujemy

Jesteśmy członkiem społeczności międzynarodowej

Otwieramy Polskę na nowe kierunki dostaw gazu

Dbamy o naszych klientów

Stawiamy na bliską współpracę z dostawcami

46

50

54

59

62

74

79

Odpowiedzialnie eksploatujemy

Naszą podstawową działalnością jest przesył paliwa gazowego za pomocą własnej sieci na terenie całego kraju. Większość czynności eksploatacyjnych i remontów wykonujemy sami. Mamy najlepsze standardy, najlepszą kadrę i know-how właściwy dla największej spółki w tym obszarze w Polsce. Przejęcie eksploatacji sieci przesyłowej pozwoliło nam również uniezależnić się od podmiotów zewnętrznych i budować kompetencje wewnątrz spółki.

[G4-PR3]

Przesył paliwa gazowego

Usługę przesyłania realizujemy na podstawie umów przesyłowych zawieranych pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a użytkownikami systemu. Dostarczamy gaz do sieci dystrybucyjnej i do odbiorców końcowych podłączonych bezpośrednio do naszego systemu przesyłowego. Umowy obejmują świadczenie długoterminowych oraz krótkoterminowych usług przesyłania paliwa gazowego. Podstawowym okresem świadczenia usługi przesyłania jest rok gazowy trwający od października do września kolejnego roku. Usługi krótkoterminowe świadczone są w okresach kwartalnych, miesięcznych, jednodniowych oraz śróddziennych.

W przypadku braku możliwości świadczenia usługi na warunkach ciągłych możemy też udostępnić przepustowość na zasadach przerywanych w punktach wejścia lub wyjścia.

W okresie sprawozdawczym rozliczanie usług przesyłowych świadczonych przez spółkę odbywało się na podstawie taryfy nr 9 dla usług przesyłania paliw gazowych zatwierdzonej przez Prezesa URE.

Obserwujemy stały wzrost zainteresowania usługami świadczonymi przez spółkę nie tylko wśród polskich przedsiębiorstw, ale również ze strony podmiotów zagranicznych. Wynika to w dużej mierze ze wzrostu liberalizacji rynku gazowego w Polsce. Wskazać także należy na zmiany w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), wdrożenie kodeksów unijnych (Capacity Allocation Mechanism Network Code – NC CAM, Balancing Network Code – NC BAL), możliwość handlu gazem na Towarowej Giełdzie Energii i na rynku pozagiełdowym OTC, a przede wszystkim na znaczne zwiększenie możliwości importowych z kierunku innego niż wschodni oraz uruchomienie Terminalu LNG w Świnoujściu. Te wszystkie elementy systemowo, organizacyjnie i technicznie podnoszą konkurencyjność spółki na regionalnym rynku gazu ziemnego i stwarzają warunki do dalszego jej rozwoju.

GRI

G4-4, G4-8, G4-PR3,
G4-PR5, G4-DMA

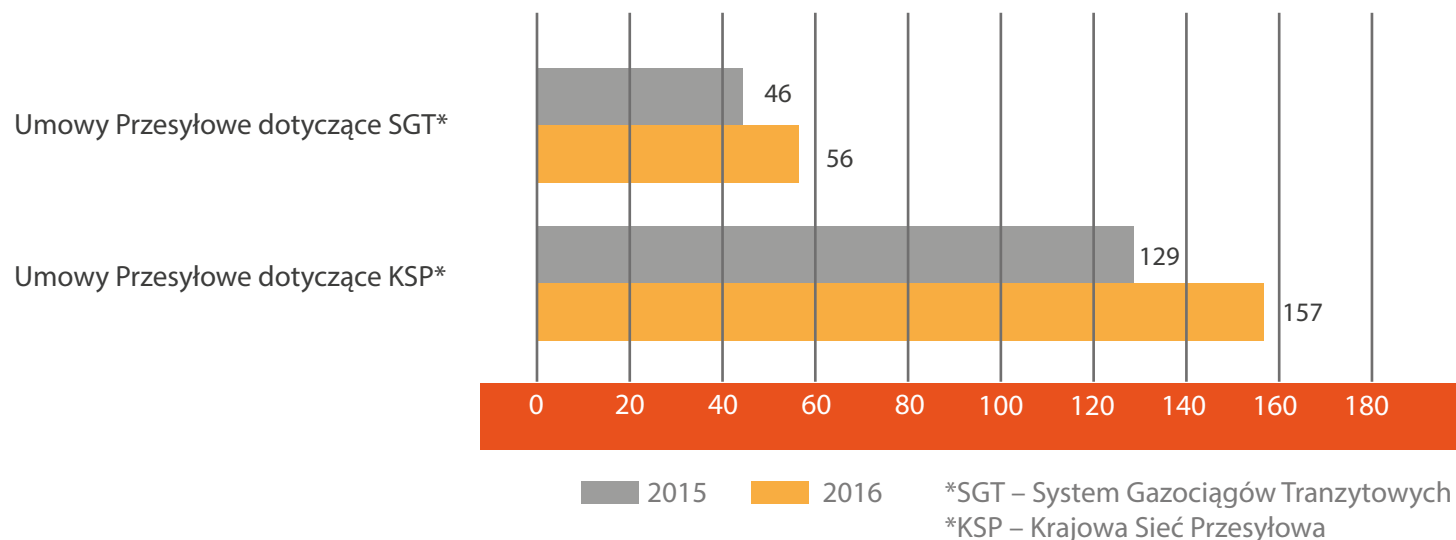
ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

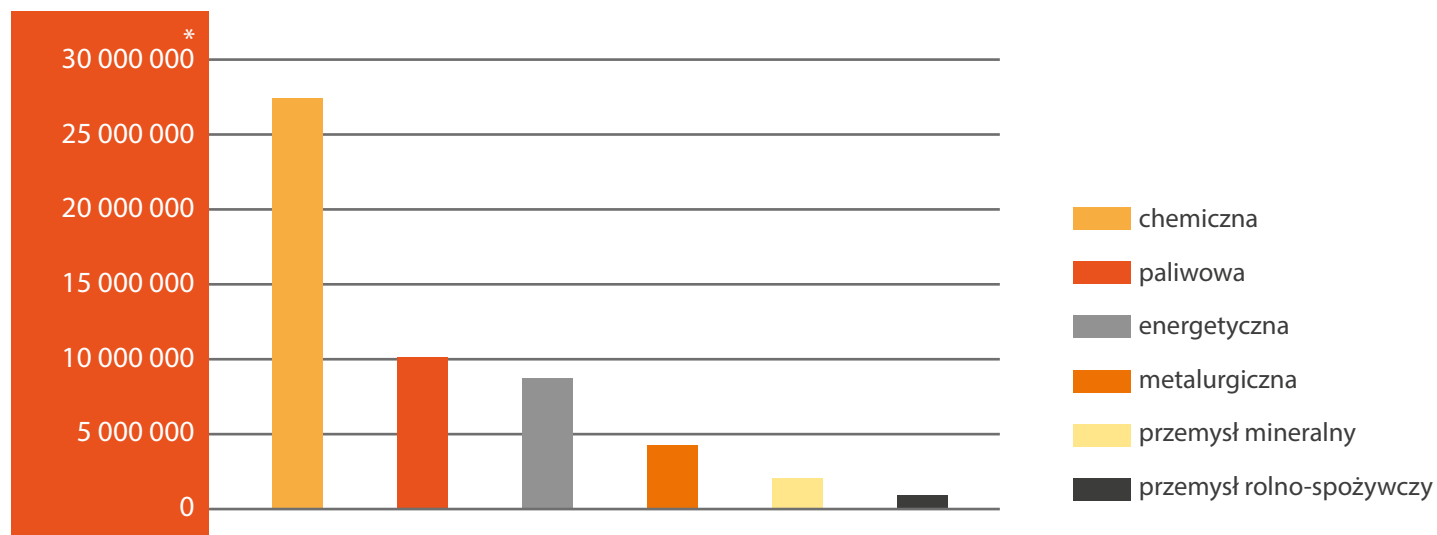

Wzrost liczby klientów przesyłowych w 2016 roku

[G4-8]

Zużycie gazu według branż w 2016 roku – struktura odbiorców końcowych u naszych klientów

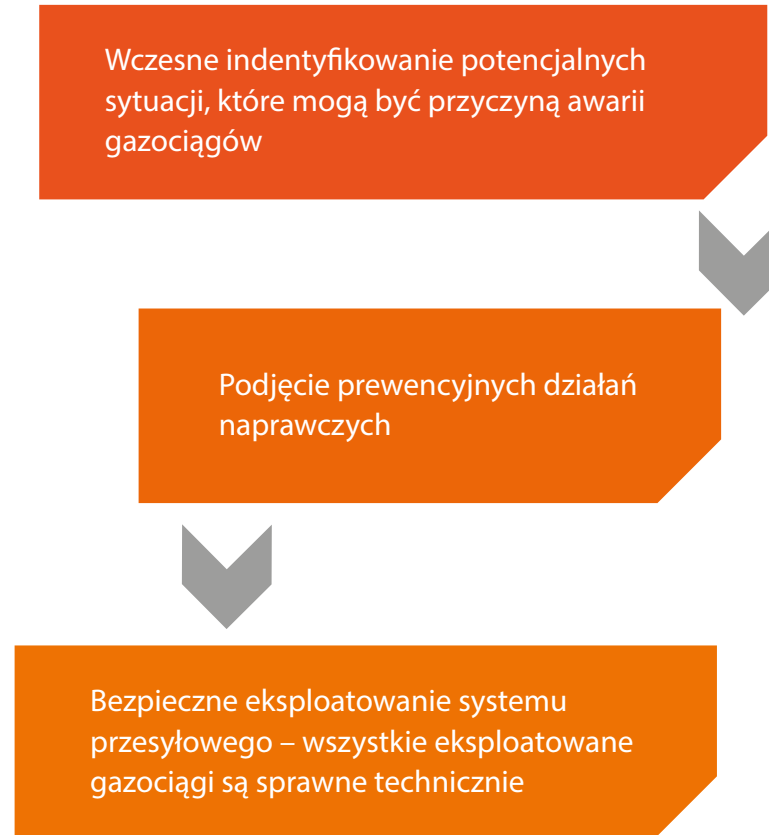

* Dane w MWh mierzone w punktach odbioru. Suma z całego 2016 roku dla 20 największych odbiorców końcowych gazu u naszych klientów

[G4-DMA]

Reorganizacja eksploatacji

Nasze służby eksploatacyjne realizują planowe czynności określone w Systemie Eksploatacji Sieci Przesyłowej (SESP), zapewniając bezpieczeństwo oraz utrzymanie należytego stanu technicznego sieci przesyłowej. SESP opisuje prowadzenie prac na sieci gazowej, poczynając od przejęcia infrastruktury z fazy inwestycji do eksploatacji, przez wykonywanie typowych działań kontrolnych i konserwacyjnych oraz specjalistycznych przeglądów wraz z podaniem częstotliwości realizacji tych czynności. Procedury SESP pozwalają na:

W ramach działań eksploatacyjnych na gazociągach przeprowadzamy następujące prace:

- obloty sieci przesyłowej z powietrza,
- kontrole trasy i części nadziemnych gazociągu,
- przeglądy armatury i napędów,
- badania i pomiary posadowienia gazociągów w gruntach niestabilnych,
- czyszczenie gazociągu tłokami,
- wycinkę drzew.

Na podstawie wykonanych zadań i rejestrowanych w ciągu roku zdarzeń dla każdego elementu sieci przesyłowej sporządzamy roczną ocenę stanu technicznego. Jej wyniki rekomendują dany element do dalszej eksploatacji bądź zalecają przeprowadzenie prac remontowych lub modernizacyjnych aż po wyłączenie z eksploatacji.

W 2016 roku zakończyliśmy proces przejmowania zadań eksploatacyjnych od podmiotów zewnętrznych i przekazaliśmy je do wszystkich Oddziałów. Prace eksploatacyjne, w tym hermetyczne i spawalnicze, wykonujemy siłami własnymi na podstawie aktualizowanych na bieżąco instrukcji oraz procedur SESP. Przejęcie procesu przez doświadczoną i wykwalifikowaną kadrę oraz wsparcie w konkretnych regulacjach gwarantują skuteczność i wysoką jakość.

Realizacja prac eksploatacyjnych siłami własnymi nie obejmuje czynności specjalistycznych, których wykonywanie byłoby dla spółki niemożliwe lub gospodarczo nieuzasadnione (np. obloty gazociągów).

[G4-DMA]

Aktualizacja IRiESP

W 2016 roku wprowadziliśmy zmiany w procedurach współpracy Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP wersja 25) oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej polskiego odcinka sieci Systemu Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa (IRiESP SGT). W ten sposób zakończyliśmy kolejny ważny etap wdrażania zapisów europejskich kodeksów sieciowych do krajowego kodeksu sieci przesyłowej.

Zaproponowane rozwiązania są wynikiem doświadczeń zebranych w trakcie stosowania dotychczas obowiązujących instrukcji, a także uwag przekazanych przez użytkowników systemu przesyłowego w ramach konsultacji, które odbyły się w 2015 roku.

Zmiany wprowadzone w IRiESP oraz IRiESP SGT obejmują m.in. dopasowanie zasad przydziału przepustowości do postanowień rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 984/2013 (CAM NC), w tym: przesunięcie aukcji produktów rocznych ciągłych na pierwszy poniedziałek marca oraz wprowadzenie aukcji dla produktów dobowych i śróddziennych dla połączeń międzysystemowych z innymi OSP (Operatorami Sieci Przesyłowych); wdrożenie zharmonizowanych zasad bilansowania

gazu w sieciach przesyłowych zawartych w rozporządzeniu Komisji Europejskiej (UE) nr 312/2014 (BAL NC) oraz wdrożenie zasad wymiany informacji oraz współpracy pomiędzy OSP wskazanych w rozporządzeniu Komisji Europejskiej (UE) nr 2015/703 (INT NC). Sterowanie systemem przesyłowym odbywa się zgodnie z nominacjami składanymi przez zlecających usługi przesyłania (ZUP). W nominacji dobowej określone są ilości paliwa gazowego dla każdej godziny doby gazowej, dla każdego punktu wejścia oraz punktu wyjścia, dla którego przydzielona jest zdolność. Zatwierdzone nominacje mogą być renominowane w czasie trwającej doby gazowej. Taka procedura realizacji usług przesyłowych zapewnia dużą elastyczność w wykorzystaniu godzinowej przepustowości systemu przesyłowego. Ponadto uregulowaliśmy zasady przekazywania informacji o prognozach w zakresie mierzonych rzadziej niż codziennie dobowych ilości paliwa gazowego odbieranych przez ZUP w punktach wyjścia. Szczególnie istotna dla ZUP jest również realizacja strumieni gazu w punktach wejścia zlokalizowanych na granicach Polski, gdzie gaz dostarczany jest z importu i podlega restrykcjom kontraktów zakupowych.

W obszarze SGT wprowadziliśmy punkt wirtualny umożliwiający realizację transakcji bilateralnych, transakcji zawieranych na Towarowej Giełdzie Energii S.A. oraz transakcji zawieranych w ramach Rynku Usług Bilansujących. Zmiany w instrukcjach zostały zatwierdzone decyzjami Prezesa URE z 3 lutego 2016 roku

Myślimy o bezpieczeństwie

Strategiczne znaczenie gazu ziemnego dla bezpieczeństwa energetycznego nakłada na podmioty funkcjonujące na tym rynku znaczną odpowiedzialność. Decyzje inwestycyjne i rozwój systemu przesyłowego muszą być prowadzone w sposób zrównoważony oraz bezpieczny dla szerokiego grona interesariuszy.

[G4-14, G4-DMA]

Bezpieczeństwo infrastruktury

Odpowiedzialność już na etapie budowy

Przestrzegamy procedur bezpieczeństwa na każdym etapie realizacji zadań związanych z rozwojem sieci przesyłowej i eksploatacją infrastruktury gazowej, począwszy od nadzoru nad nowo budowanymi elementami infrastruktury gazociągowej.

Nad prawidłową realizacją prac na budowie nadzór sprawuje zarówno wykonawca inwestycji (kierownik budowy, kierownicy robót poszczególnych odcinków), jak i wybrana przez inwestora firma zewnętrzna. Sprawuje ona tzw. nadzór inwestorski (inspektorzy nadzoru poszczególnych branż). Wykonawca Robót Budowlanych i Wykonawca Nadzoru Inwestorskiego pełnią na placu budowy samodzielne funkcje techniczne na podstawie przepisów prawa budowlanego. Obligujemy wykonawców robót budowlanych oraz wykonawców nadzoru do ścisłego przestrzegania regulacji w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, utrzymania jakości, ochrony środowiska, kontroli i badań oraz planu realizacji prac. Każda z osób biorących udział w realizacji robót ma

odpowiednie i potwierdzone dokumentami kwalifikacje. Zwracamy również uwagę, by materiały użyte do budowy gazociągu posiadały odpowiednie certyfikaty i świadectwa jakościowe oraz podlegały cyklicznym próbom, badaniom i odbiorom.

Przed uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie gazociąg podlega próbie wytrzymałości, szczelności oraz próbie specjalnej wytrzymałości (tzw. stresowej) wykonywanym przy udziale Urzędu Dozoru Technicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna i Państwowa Straż Pożarna zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania gazociągu z projektem. Pozwolenie na użytkowanie wydawane jest przez właściwego wojewodę po uprzedniej kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.

Rola Krajowej Dyspozycji Gazu w obszarze bezpieczeństwa

Oprócz czynności kontrolnych prowadzonych w ramach SESP parametry pracy sieci przesyłowej (przepływ, ciśnienie i jakość gazu) są monitorowane zdalnie 24 godziny na dobę przez Krajową oraz Oddziałowe Dyspozycje Gazu.

Pion Krajowej Dyspozycji Gazu (KDG) odpowiada za zagwarantowanie bezpieczeństwa przesyłu paliw gazowych w zakresie sterowania pracą sieci zgodnie z parametrami technicznymi

GRI
G4-DMA, G4-14, G4-OG13

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

systemu przesyłowego. KDG zarządza również usługami przesyłowymi oraz równoważeniem bilansu paliw gazowych.

Najnowsza technologia w obiektach oraz wiedza, kompetencje i doświadczenie pracowników KDG zapewniają stabilną i bezpieczną pracę systemu przesyłowego nawet w skrajnie niekorzystnych okolicznościach.

Gazowe Pogotowie Techniczne

W systemie całodobowym działają także jednostki Gazowego Pogotowia Technicznego (GPT). Rolą GPT jest reagowanie na wszystkie sygnały o awariach na obsługiwanych przez nas sieciach pochodzące z monitoringu obiektów, od lokalnej społeczności, służb administracji oraz policji i straży pożarnej. Jednostki GPT dysponują wykwalifikowaną kadrą oraz specjalistycznym sprzętem pozwalającym na prowadzenie działań w trudno dostępnych lokalizacjach i niesprzyjających warunkach. Do podstawowych zadań GPT należą: zabezpieczenie i usuwanie skutków awarii, likwidacja innych zagrożeń występujących w systemie przesyłowym, a także realizacja, nadzór i zabezpieczenie wykonywanych prac remontowych, inwestycyjnych i eksploatacyjnych. W 2016 roku Oddziały we Wrocławiu i Świerklanach powołały GPT, zapewniając możliwość niezwłocznego reagowania na zdarzenia nadzwyczajne zagrażające ludziom lub środowisku naturalnemu, ograniczające bądź uniemożliwiające świadczenie usługi przesyłu gazu.

[G4-OG13]

Badanie stanu technicznego sieci przesyłowej

Nieustannie podnosimy poziom bezpieczeństwa gazociągów przesyłowych i obiektów technologicznych z nimi związanych.

W 2016 roku przeprowadziliśmy na wybranych elementach sieci pilotażowy projekt szczegółowej analizy i oceny ryzyka wystąpienia awarii urządzeń ciśnieniowych. Pilotaż zrealizowany wspólnie z Urzędem Dozoru Technicznego posłużył nam do zebrania i spisania doświadczeń, które są cennym źródłem wiedzy i stanowią podstawę dla systemowej oceny ryzyka eksploatacyjnego wszystkich gazociągów i stacji gazowych. Zastosowaliśmy zaawansowaną metodę oceny punktowej, poddając analizie różnorodne parametry i czynniki wpływające na możliwość wystąpienia awarii z uwzględnieniem oddziaływania potencjalnych zdarzeń na otoczenie. Wyniki badania pozwalają na zwiększenie bezpieczeństwa oraz nadanie priorytetów dla działań remontowych i eksploatacyjnych w odniesieniu do określonego poziomu ryzyka. W 2016 roku nie doszło do wstrzymań i ograniczeń w ciągłości dostaw paliwa gazowego do punktów wyjścia w związku z awariami systemu przesyłowego.

[Wskaźnik własny:
liczba wykonanych
zadań remontowych.
Wskaźnik własny:
skala wydatków
na remonty]

Skala przeprowadzonych
remontów

190 zadań
remontowych

na kwotę **56,8**
mln zł*

*zrealizowanych w 2016 roku

[G4-14]

Stosujemy zasadę przezorności

W celu ograniczania potencjalnych ryzyk stosujemy również mechanizmy zabezpieczenia realizacji inwestycji, w tym umowy ubezpieczeniowe tworzone według najlepszych praktyk rynkowych, obejmujące m.in.:

- ścisłą współpracę wykonawców, ubezpieczycieli w procesie likwidacji szkód, zapewnienie udziału najlepszych specjalistów i rzeczoznawców, szczególnie w przypadku szkód o złożonej naturze;
- zapewnienie szybkiej realizacji roszczeń w celu sprawnego przebiegu inwestycji po wystąpieniu szkody i eliminacji lub minimalizacji zakłóceń w procesie inwestycyjnym, które mogą być spowodowane szkodą;
- zapewnienie naszym interesariuszom dostępu do informacji o powstałych zdarzeniach i ich skutkach.

Wybrane parametry polis ubezpieczeniowych zawieranych w ramach realizacji inwestycji:

1. Umowa Ubezpieczenia Generalnego Budowy i Montażu prac realizowanych na rzecz GAZ-SYSTEM S.A. (CAR/EAR):
  - ubezpieczenie budowy/montażu typu All Risks obejmujące niemal wszystkie inwestycje budowlano-montażowe, remonty, modernizacje, rozbudowy realizowane przez i/lub na rzecz GAZ-SYSTEM;

- ubezpieczenie obejmuje wszystkie podmioty biorące udział w procesie inwestycyjnym;
- ubezpieczenie obejmuje obiekt budowlany/ montażowy zgodnie z obowiązującą umową na roboty budowlane oraz:
  - sprzęt, wyposażenie i zaplecze budowy, w tym mienie,
  - koszty dodatkowe związane m.in. z usuwaniem pozostałości po szkodzie, przyspieszeniem realizacji prac (nadgodziny, praca w dni wolne, fracht ekspresowy), koszty rzeczoznawców i inne;
- ubezpieczenie obejmuje czas realizacji prac oraz dodatkowo okres konserwacji rozszerzonej na czas 36 miesięcy od zakończenia prac i 12-miesięczny okres gwarancji;
- umowa zawiera rozwiązania dostosowane do dynamiki procesu inwestycyjnego (przedłużenie czasu realizacji robót, wstrzymanie robót, przedłużenie testów i rozruchu, zmiana wartości kontraktu, roboty dodatkowe, inflacja itp.).

2. Umowa Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Zawodowej Projektanta (OCZ):
  - obejmuje wszelkie czynności świadczone przez projektanta, architekta lub inżyniera budownictwa w ramach uprawnień do ich wykonywania i w zakresie wykonywanych przez nich funkcji w budownictwie (w tym nadzoru inwestorskiego, przyrodniczego, archeologicznego).

Jednocześnie każdy wykonawca jest zobowiązany ubezpieczyć odpowiedzialność cywilną związaną z prowadzoną działalnością i posiadany mieniem z tytułu realizacji prac na rzecz GAZ-SYSTEM.

Powyższy wymóg wykonawca może spełnić w następujący sposób:

- przedstawienie własnej polisy spełniającej minimalne wymagania określone przez GAZ-SYSTEM,
- skorzystanie z oferty odzwierciedlającej oczekiwania spółki w przedmiocie w odniesieniu do należytej ochrony procesu inwestycyjnego udostępnionej wykonawcom inwestycji przez Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych.

[G4-DMA]

Dobre praktyki

Prace przygotowawcze na Terminalu LNG

W 2016 roku nasze służby eksploatacyjne wspierały proces przygotowania włączenia Terminalu LNG do pracy w polskim systemie przesyłowym. Zrealizowaliśmy prace związane z dopuszczeniem Terminalu do rozruchu, w tym w zakresie poprawności działania urządzeń zabezpieczających przed wzrostem ciśnienia oraz urządzeń pomiarowych w zakresie ilości i jakości gazu. Służby eksploatacyjne zaangażowane były również w odbiory techniczne i końcowe urządzeń i instalacji. W procesie przygotowawczym zapewnialiśmy także wsparcie z zakresu ochrony środowiska oraz bhp i ppoż.

[Wskaźnik własny]

[liczba przeszkolonych pracowników]

Szkolenia w Świerklanach

W 2016 roku Pion BHP i PPOŻ przeprowadził szkolenia uzupełniające z zakresu bezpieczeństwa pracy dla nowych pracowników zatrudnionych w ramach projektu przejścia eksploatacji siłami własnymi. W szkoleniu uczestniczyło 63 pracowników z Terenowych Jednostek Eksploatacji w Opolu, Katowicach i Bielsku-Białej oraz z Działów Eksploatacji Sieci, Eksploatacji Obiektów, Pomiarów i Automatyki w Oddziałach. Program szkolenia obejmował tematy związane z realizacją prac gazoniebezpiecznych i niebezpiecznych oraz z zagrożeniami wynikającymi ze specyfiki warunków pracy nowo zatrudnionych pracowników. Uczestnicy poznali zasady udzielania pierwszej pomocy, stosowania środków zabezpieczających przed upadkiem z wysokości, obsługi aparatów powietrznych i wykrywaczy gazu oraz podręcznego sprzętu gaśniczego. Podczas warsztatów analizowane były również zagadnienia związane z wypadkami przy pracy.

”

Naszym głównym celem było połączenie teorii z praktyką, dlatego szkolenie wzbogacane i utrwalane było licznymi ćwiczeniami praktycznymi, pokazami oraz dyskusjami. Pracownicy chętnie dzielili się własnymi doświadczeniami, a aktywność i zaangażowanie grup wzmacniały współpracę przy poznawaniu kolejnych istotnych dla ich pracy zagadnień z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Agnieszka Kosińska z Pionu BHP i PPOŻ, odpowiedzialna za organizację warsztatów

”

Inwestujemy

Nasze inwestycje infrastrukturalne mają kluczowe znaczenie dla budowy zintegrowanego i konkurencyjnego rynku gazu ziemnego w Europie Środkowej. Pozwalają również na stałe podnoszenie bezpieczeństwa energetycznego i stopnia dywersyfikacji dostaw gazu w Polsce i regionie.

[G4-DMA]

Kierunek i stan inwestycji

Nasze cele w zakresie zapewnienia ciągłości świadczenia usługi przesyłowej z zachowaniem wymaganego stopnia bezpieczeństwa i niezawodności wyznacza „Polityka energetyczna Polski do 2030” oraz nowa Strategia GAZ-SYSTEM do roku 2025.

W 2016 roku zrealizowaliśmy następujące inicjatywy inwestycyjne:

- przystosowanie i uruchomienie systemu przesyłowego do odbioru gazu z Terminalu LNG w Świnoujściu,
- przekazanie do eksploatacji tłoczni Jeleniów II (październik 2016).

Ponadto dla wielu zadań inwestycyjnych uzyskano:

- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach:
  - Pogórska Wola – Tworzeń (grudzień 2016),
  - Tworóg – Tworzeń (październik 2016),
  - Polska – Czechy (listopad 2016);
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla:
  - tłoczni Kędzierzyn-Koźle – (lipiec 2016),
  - tłoczni Strachocina – (wrzesień 2016) oraz decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu (grudzień 2016);
- decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu:
  - Tworóg – Kędzierzyn (czerwiec 2016),
  - Strachocina – Pogórska Wola (wrzesień 2016);
- komplet decyzji administracyjnych:
  - Zdieszowice – Kędzierzyn-Koźle (listopad 2016),
  - Strachocina – Pogórska Wola (grudzień 2016);
- podpisanie umowy na wykonanie robót budowlanych:
  - Czeszów – Wierzchowice (luty 2016),
  - Czeszów – Kiełczów (listopad 2016),
  - Lwówek – Odolanów:
    - etap I Lwówek – Krobia (grudzień 2016),
    - etap II Krobia – Odolanów (grudzień 2016).

GRI

G4-DMA, G4-14, G4-SO2,
G4-SO9

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

Wybrane realizacje dla poprawy jakości życia i bezpieczeństwa regionów

Gazociąg Lwówek – Odolanów i Czeszów – Wierzchowice

Realizacja gazociągu Lwówek – Odolanów o długości ok. 168 km i średnicy 1000 mm zwiększy bezpieczeństwo energetyczne Polski i będzie istotnym elementem Korytarza Gazowego Północ – Południe. Dzięki realizacji inwestycji możliwe będzie zwiększenie przepustowości systemu przesyłowego, uatrakcyjnienie terenów pod nowe inwestycje oraz wzmocnienie bezpieczeństwa transportu gazu w regionach.

Budowa gazociągu Czeszów – Wierzchowice o długości ok. 14 km i średnicy 1000 mm połączy podziemny magazyn gazu Wierzchowice z aglomeracją Dolnego i Górnego Śląska oraz poprawi niezawodność i elastyczność pracy całego systemu przesyłu gazu na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie.

Realizacja prac oparta została m.in. na wykorzystanej po raz pierwszy w Polsce technologii Direct Pipe, która jest najbardziej zaawansowanym rodzajem metody bezwykopowej stosowanej przy budowie gazociągów. Direct Pipe jest bezpiecznym rozwiązaniem zmniejszającym do minimum ryzyka związane z przejściem bezwykopowym. Pozwala na poprowadzenie trasy gazociągu pod ciekami wodnymi, w terenach o trudnej topografii, objętych ochroną przyrodniczą czy charakteryzujących się niekorzystnymi warunkami geologicznymi.

30 września 2016 roku w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 podpisaliśmy umowę o dofinansowanie budowy tych gazociągów. Wartość możliwego dofinansowania z UE na gazociąg Lwówek – Odolanów to ponad 472 963 860 zł, zaś gazociągu Czeszów – Wierzchowice 47 739 162 zł.

Umowy zostały podpisane z Instytutem Nafty i Gazu – Państwowym Instytutem Badawczym, który pełni funkcję instytucji wdrażającej dla działania 7.1 „Rozwój inteligentnych systemów magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii”, oś priorytetowa VII – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.

Gazociąg Zdzieszowice – Wrocław

Gazociąg o długości około 130 km, ciśnieniu 8,4 MPa i średnicy nominalnej 1000 mm zwiększy bezpieczeństwo przesyłu gazu w kierunku Opolszczyzny i Dolnego Śląska. Trasa gazociągu będzie przebiegać wzdłuż istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia przez województwa dolnośląskie i opolskie.

28 grudnia 2016 roku została podpisana umowa o dofinansowanie dla projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Wartość dofinansowania możliwego do pozyskania z UE określono na ponad 340 281 589 zł.

Gazociąg Hermanowice – Strachocina

Na budowę gazociągu Hermanowice – Strachocina pozyskaliśmy z POIiŚ ponad 110 276 519 zł dofinansowania.

Gazociąg Hermanowice – Strachocina stanowić będzie istotny element wschodniej nitki Korytarza Gazowego Północ – Południe, wspierając integrację polsko-słowackiego oraz polskiego i ukraińskiego systemu przesyłowego. Jest to szczególnie istotne w kontekście planowanej budowy nowego gazociągu Polska – Ukraina, który przebiegać ma pomiędzy węzłem Hermanowice po stronie polskiej a węzłem Bliche Volytsia po stronie ukraińskiej. Inwestycja umożliwi również pełne wykorzystanie mocy podziemnego magazynu gazu w Strachocinie.

Całkowity koszt budowy gazociągu ma wynieść 288 mln zł. Umowę przyznającą dofinansowanie podpisaliśmy 19 grudnia 2016 roku z Instytutem Nafty i Gazu – Państwowym Instytutem Badawczym.

Wyjątkowość tej metody polega na połączeniu technologii HDD i mikrotunelowania i powoduje, że ograniczenia, które tkwią w obu tych technologiach w dużej mierze przestają być czynnikami utrudniającymi budowę gazociągów. Direct Pipe pozwala realizować przejścia bezwykopowe w zakresie dużych średnic i długości. Bardzo istotne jest również to, że efekty uzyskujemy za rozsądną cenę, wyższą o ok. 20% od kosztów przejścia wykonanego tradycyjną technologią HDD.

Roland Kośka,
Pion Inwestycji GAZ-SYSTEM

[G4-DMA, G4-14]

Metodyka zarządzania GazStep

Realizując projekty inwestycyjne, stosujemy od 2011 roku dedykowaną metodykę zarządzania projektami GazStep. Jest ona dostosowana do realizacji projektów o dużej, średniej i małej skali. Metodyka ta to zbiór technik, synteza dobrych praktyk i doświadczeń wielu firm oraz szerokiej wiedzy naszych pracowników. Metodyka uwzględnia specyfikę przedsięwzięć w branży gazowniczej. Usystematyzowane podejście do budżetu, harmonogramu, ryzyka, zmian w zakresie prac umożliwia sprawne zarządzanie projektem. Stosowane narzędzia pozwalają kierownikom projektów skutecznie przygotowywać i nadzorować prace w projekcie.

Lista kluczowych elementów metodyki GazStep stosowanych w całym procesie inwestycyjnym

[G4-DMA, G4-SO2, G4-SO9]
Najważniejsze etapy budowy gazociągów

Projektowanie trasy gazociągu wysokiego ciśnienia, opracowanie dokumentacji projektowej, w tym przygotowanie projektu wstępnego, budowlanego i wykonawczego.

Uzyskanie przez GAZ-SYSTEM S.A. wszystkich niezbędnych decyzji administracyjnych, w tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji o ustalenie lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu oraz pozwoleń na budowę.

Przygotowanie tras gazociągów do prowadzenia robót budowlanych polegających m.in. na wycince drzew i krzewów czy odhumusowaniu gruntów na trasach poszczególnych gazociągów.

Wybór w drodze publicznych postępowań przetargowych wykonawców robót budowlano-montażowych poszczególnych gazociągów.

Zakup rur i armatur przez GAZ-SYSTEM S.A. w ramach tzw. dostaw inwestorskich.

Rozwiezienie rur na poszczególne trasy budowy.

Prace spawalnicze.

Wykonanie wykopu i ułożenie gazociągu.

Zakończenie budowy poszczególnych gazociągów.

Uzyskanie decyzji administracyjnej – pozwolenie na użytkowanie, odbiór końcowy i przekazywanie do eksploatacji poszczególnych gazociągów.

Wykonanie prób, odbiorów końcowych i rozruch poszczególnych gazociągów.

[G4-DMA]

Dobre praktyki

System Realizacji Projektów Inwestycyjnych (SRPI)

SRPI powstał, by podwyższyć skuteczność realizacji inwestycji dzięki wykorzystaniu wiedzy i doświadczenia osób zaangażowanych w zrealizowane już procesy inwestycyjne.

Korzystanie z systemu pozwala na zrozumienie całego procesu inwestycyjnego od momentu zidentyfikowania potrzeby inwestycji poprzez przygotowanie, realizację i przekazanie jej do eksploatacji.

Materiały zamieszczone w SRPI są praktyczną bazą materiałów uporządkowaną w kolejne etapy procesu inwestycyjnego. Dają możliwość ich zastosowania lub zmodyfikowania na własne potrzeby. W systemie znajduje się również zestawienie niezbędnych procedur, wytycznych, instrukcji, ustaw i regulacji, które należy stosować w kolejnych etapach procesu inwestycyjnego.

Działy Inwestycji i Remontów (DIR) – dla zapewnienia sprawności realizacji inwestycji

Wyzwania nowej strategii GAZ-SYSTEM S.A. w perspektywie do 2025 roku skłoniły nas do zweryfikowania funkcjonującego systemu prowadzenia inwestycji strategicznych.

Wyodrębniliśmy więc kompetencje:

- Dyrektora Pionu Inwestycji – odpowiedzialnego za nadzór nad polityką inwestycyjną i pełniącego funkcję sponsora głównego w najważniejszych projektach inwestycyjnych,

- Dyrektorów Oddziałów – odpowiedzialnych za nadzór operacyjny nad procesem inwestycji i delegujących zadania do DIR-ów,
- Działu Nadzoru w Centrali – pełniącego funkcję kontrolną i weryfikacyjną nad realizacją zadań prowadzonych przez Oddziały.

Zwiększając kompetencje Działów Inwestycji i Remontów w Oddziałach, uzyskaliśmy możliwość szybszej reakcji, skróciliśmy ścieżkę komunikacji pomiędzy wykonawcami a GAZ-SYSTEM i poprawiliśmy jakość współpracy z władzami lokalnymi, co pozytywnie wpłynęło na organizację i tempo prac.

Pracownicy liniowi, bazując na najnowszych światowych technologiach, uzyskali możliwość wykorzystania swojej niepowtarzalnej wiedzy, doświadczenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz uczestniczenia w dużych projektach o znaczeniu strategicznym.

[G4-SO2]

Inwestujemy odpowiedzialnie

Nasze działania w 2016 roku nie spowodowały potencjalnego ani faktycznego negatywnego wpływu na lokalną społeczność.

Pracownicy, którzy biorą udział w procesie inwestycyjnym, mają bezpośredni kontakt z przedstawicielami samorządu terytorialnego oraz ze społecznościami lokalnymi. Współpraca ta jest kontynuowana na etapie eksploatacji wybudowanych obiektów.

Jacek Światała,
Dział Inwestycji i Remontów
w Oddziale we Wrocławiu

Jesteśmy członkiem społeczności międzynarodowej

[G4-DMA]

Dofinansowanie projektów ze środków UE

Grupa GAZ-SYSTEM konsekwentnie dąży do pozyskiwania środków unijnych na realizację prowadzonych projektów.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Nasze inwestycje finansowane są z instrumentu „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility – CEF), który określa warunki i procedury udzielania unijnej pomocy finansowej na rzecz sieci transeuropejskich. Celem CEF jest wspieranie projektów o znaczeniu wspólnotowym (Project of Common Interest – PCI) w sektorach transportu, telekomunikacji i energii oraz wykorzystanie potencjalnych synergii między tymi sektorami.

Realizujemy również projekty infrastrukturalne, o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, które otrzymały dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020.

GRI
G4-DMA

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYNY

SDG

” Podpisanie pierwszych umów na dofinansowanie budowy gazociągów z nowej perspektywy POIiŚ na lata 2014–2020 to pierwszy krok w realizacji naszych ambitnych planów na najbliższe lata. Do 2020 roku dzięki wykorzystaniu środków unijnych chcemy powiększyć sieć gazociągów wysokiego ciśnienia w Polsce o ok. 776 km.

Tomasz Sępień,
Prezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

[G4-DMA]

Europejskie kodeksy sieciowe

W 2016 roku wdrożyliśmy zobowiązania wynikające z rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 2015/703 z 1.05.2015 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący zasad interoperacyjności i wymiany danych.

Prowadziliśmy prace w zakresie:

- umów dotyczących połączeń międzysystemowych,
- wymiany informacji oraz publikacji danych godzinowych jakości gazu,
- wdrożenia systemu wymiany danych między spółką a użytkownikami sieci z wykorzystaniem protokołu AS4 oraz opracowania specyfikacji technicznych procesów biznesowych.

W 2016 roku ujednoliliśmy istniejące porozumienia międzyoperatorskie w zakresie:

- zasad sterowania przepływem,
- pomiaru ilości i jakości gazu,
- procesu sprawdzania zgodności,
- zasad alokacji ilości gazu zgodnie z Interoperability Network Code (INT NC).

Dzięki zaangażowaniu pracowników w prace organizacji branżowej ENTSOG i dobrej współpracy z podmiotami uczestniczącymi w procesie legislacyjnym UE w kodeksach sieciowych

znalazły się zapisy istotne z punktu widzenia funkcjonowania polskiego krajowego systemu przesyłowego oraz polskich interesów. Zmiany dotyczyły możliwości udzielania rabatu w punkcie wejścia z infrastruktury LNG do systemu przesyłowego na bazie Tariff Network Code (TAR NC) oraz wprowadzenia w Kodeksie Sieciowym dotyczącym mechanizmów alokacji przepustowości w Systemach Przesyłowych Gazu (Network Code on Capacity Allocation Mechanism in Gas Transmission Systems – CAM NC) dodatkowych aukcji kwartalnych w trakcie roku gazowego.

Wirtualny punkt połączenia międzysystemowego GAZ-SYSTEM/ONTRAS

Aktualne mechanizmy rynkowe oraz zapisy w CAM NC stanowią, że jeżeli co najmniej dwa punkty połączeń międzysystemowych łączą te same dwa sąsiadujące systemy wejścia/wyjścia, operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych oferują zdolności poprzez jeden wirtualny punkt połączenia międzysystemowego. Razem z naszym partnerem ONTRAS Gastransport GmbH – niemieckim operatorem systemu przesyłowego – postanowiliśmy utworzyć wirtualny punkt wejścia/wyjścia (Grid Connection Point – GCP) na połączeniu naszych systemów.

1 kwietnia 2016 roku punkty na połączeniu sieci, tj.: Gubin, Kamminke oraz Lasów, zostały połączone w punkt GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS zapewniający zintegrowane usługi z zakresu przepustowości i zdolności.

Rozporządzenie REMIT

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym (nr 1348/2014) do REMIT przyjętym przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. uczestnicy hurtowych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego są zobowiązani do przekazywania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Agency for the Cooperation of Energy Regulators – ACER) szczegółowych raportów z działań operatorskich i wykonywanych umów. W 2016 roku rozpoczęliśmy raportowanie danych podstawowych (nominacje, renominacje i alokacje) oraz danych handlowych (wszystkie kontrakty przesyłowe oraz przydziały przepustowości/ zdolności zawarte z uczestnikami rynku, w tym również w wyniku alokacji przepustowości przeprowadzonej za pośrednictwem platformy aukcyjnej GAZ-SYSTEM Aukcje – GSA). Nasz system informatyczny został zarejestrowany przez ACER i uzyskał status RRM (Registered Reporting Mechanism). Od tego momentu samodzielnie raportujemy dane GAZ-SYSTEM S.A. jako operatora systemu przesyłowego i spółki Polskie LNG S.A. w zakresie danych wymaganych w związku z funkcjonowaniem Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu.

ExtranetGAS

Uczestnictwo w grupie ExtranetGAS pozwala za pośrednictwem jej sieci na wymianę danych z operatorami ościennymi, takimi jak: ONTRAS Gastransport GmbH, GASCADE Gastransport GmbH, NET4GAS, s.r.o. jak również z duńskim operatorem Energinet.dk i norweskim Gassco A.S., co w przyszłości pozwoli na pozyskiwanie danych za pośrednictwem infrastruktury grupy. W grudniu 2016 roku ustanowiono połączenie fizyczne z niemieckim operatorem GASCADE umożliwiające bezpośrednią transmisję danych z Mallnow do GAZ-SYSTEM z pominięciem infrastruktury spółki EuRoPol GAZ S.A.

Obecna forma ExtranetGAS 1.0 oparta na technologii kablowej zostanie zastąpiona platformą ExtranetGAS 2.0 z wykorzystaniem technologii MPLS (Multiprotocol Label Switching).

GAZ-SYSTEM S.A. podjął decyzję o samodzielnym przekazywaniu danych wymaganych rozporządzeniem REMIT ze względu na dbałość o bezpieczeństwo i kontrolę nad danymi naszych klientów. Przygotowany przez nas mechanizm raportujący z sukcesem przeszedł wieloetapową rejestrację w ACER, dzięki czemu jesteśmy gotowi do raportowania dla grupy kapitałowej GAZ-SYSTEM S.A. i wypełniania od 7 kwietnia 2016 roku wszystkich obowiązków sprawozdawczych, które nakłada na operatorów systemów przesyłowych rozporządzenie REMIT.

Piotr Bagiński, Zastępca Dyrektora
Pionu Rynku Gazu, Kierownik Zespołu
odpowiedzialnego za przygotowanie
GAZ-SYSTEM S.A. do raportowania
zgodnie z REMIT.

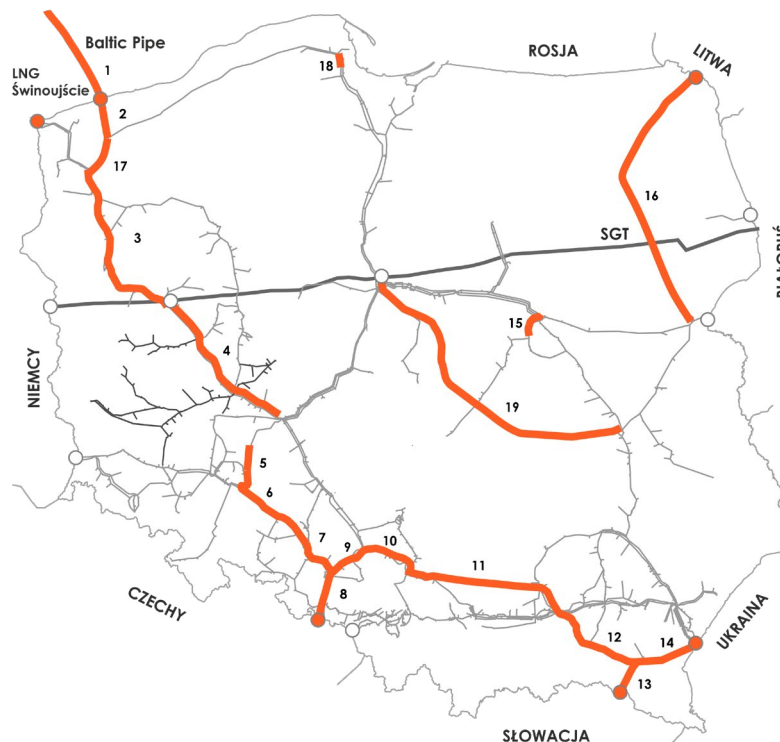

Otwieramy Polskę na nowe kierunki dostaw gazu

Konsekwentnie rozbudowywany system przesyłowy i połączenia transgraniczne otwierają nowe perspektywy rozwoju i umocnią naszą pozycję w kraju i w Europie. W 2016 roku realizowaliśmy naszą strategię, dzięki której otworzymy Polskę na nowe kierunki dostaw gazu, a w efekcie dywersyfikację i fizyczną zmianę kierunków importu gazu z dotychczasowego Wschód – Zachód na Północ – Południe.

[G4-DMA]

Nowe otwarcie na rynku energii – perspektywa rozwoju sieci przesyłowej do 2022 roku

- Inwestycje w perspektywie 2022
- Istniejące Interkonektory
- Planowane/rozbudowywane Interkonektory

	Inwestycja	Średnica DN [mm]	Długość [km]
INWESTYCJE W PERSPEKTYWIE 2022			
1.	Baltic Pipe	900	-
2.	Niechorze – Płoty*	1000	-
3.	Goleniów – Lwówek	1000	188
4.	Lwówek – Odolanów	1000	168
5.	Czeszów – Kielczów	1000	33
6.	Zdzieszowice – Wrocław	1000	130
7.	Zdzieszowice – Kędzierzyn	1000	19
8.	Polska – Czechy	1000	54
9.	Tworóg – Kędzierzyn	1000	43
10.	Tworóg – Tworzeń	1000	56
11.	Pogórska Wola – Tworzeń	1000	160
12.	Strachocina – Pogórska Wola	1000	98
13.	Polska – Słowacja	1000	58
14.	Hermanowice – Strachocina	700	72
15.	Rembelszczyzna – Mory	700	28
16.	Polska – Litwa	700	357
17.	Goleniów – Płoty	700	41
18.	Wiczlino – Reszki	700	8
19.	Gustorzyn – Wronów	1000	316

* Lokalizacja Niechorze – Płoty jest jedną z wariantowych lokalizacji lądowania gazociągu podmorskiego (Niechorze) i połączenia go z KSP (Płoty). Zarówno miejsce lądowania gazociągu podmorskiego, jak i gazociąg przyłączeniowy będą zależeć od wyników fazy przygotowawczej i mogą ulec zmianie.

GRI
G4-DMA

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYNY

SDG

Nasze inwestycje strategiczne

Infrastruktura gazu ziemnego w Polsce i innych państwach Europy Środkowej i Wschodniej historycznie była rozwijana wzdłuż osi Wschód – Zachód. W wyniku zrealizowanych w drugiej połowie XX w. inwestycji państwa byłego bloku wschodniego były zaopatrywane w gaz ziemny jedynie z kierunku rosyjskiego. Służyły do tego w dużej mierze gazociągi tranzytowe, takie jak gazociąg Jamał – Europa, które zostały wybudowane przede wszystkim w celu dostarczania gazu w kierunku docelowych rynków w Europie Zachodniej.

Kryzysy dostaw gazu z Rosji oraz liczne incydenty, skutkujące przerwami dostaw i sytuacjami awaryjnymi w ostatnich latach uwypukliły zagrożenia bezpieczeństwa kraju oraz dalszego rozwoju rynku gazu ziemnego w Polsce. Duża podatność polskiego systemu gazowego na zakłócenia dostaw wiązała się także z wysokimi kosztami społecznymi i ekonomicznymi. Powyższe uwarunkowania dodatkowo przełożyły się na to, że Polska i kraje regionu nie wykorzystywały w pełni potencjału gazu ziemnego w miksie energetycznym – jako efektywnego i zrównoważonego źródła energii. Będąc świadomym i aktywnym uczestnikiem europejskiego rynku paliwowego, GAZ-SYSTEM zainicjował bezprecedensowy program rozbudowy infrastruktury przesyłowej, uruchomiliśmy Terminal LNG w Świnoujściu, rozbudowaliśmy

o ponad 1000 km sieć gazociągów przesyłowych, poprawiliśmy poziom integracji pomiędzy Polską a rynkami UE poprzez połączenia z Czechami i Niemcami oraz rewers na gazociągu jamalskim.

Inwestycje w obszarze LNG realizowane w Świnoujściu i innych częściach regionu i kraju tworzą nowe możliwości biznesowe oparte na LNG, a docelowo także pobudzą lokalne rynki oraz będą miały pozytywny wpływ na zrównoważony rozwój dzięki redukcji emisji tlenków siarki (SOx) i tlenków azotu (NOx) w sektorze morskim i śródlądowym, w regionie Morza Bałtyckiego i w Europie Środkowej.

W 2016 roku realizowaliśmy projekty, którym na mocy decyzji Komisji Europejskiej z 18 listopada 2015 r. przyznano status Projektu Wspólnego Zainteresowania (PCI). Wśród projektów mających kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju europejskiego rynku gazu ziemnego znalazły się nasze kluczowe inwestycje:

1. Plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich dla gazu (BEMIP):
  - gazociąg Baltic Pipe,
  - rozbudowa Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu,
  - połączenie międzysystemowe Polska – Litwa.

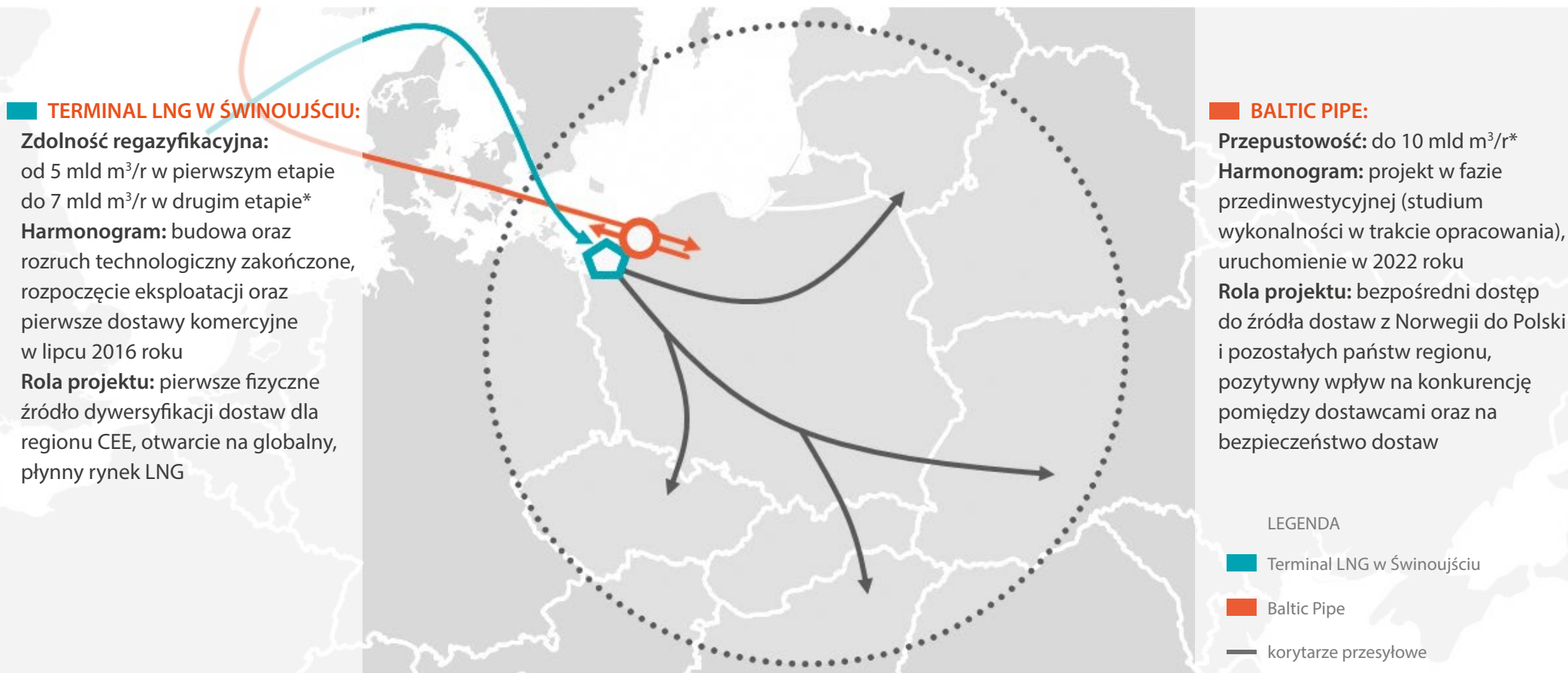
2. Gazowe połączenia międzysystemowe Północ – Południe w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej:
  - połączenie międzysystemowe Polska – Czechy,
  - zachodnia nitka Korytarza Północ – Południe w Polsce,
  - połączenie międzysystemowe Polska – Słowacja,
  - wschodnia nitka Korytarza Północ – Południe w Polsce.

[G4-DMA]
Brama Północna
projekty
infrastrukturalne

Brama Północna, koncepcja, portfel projektów infrastrukturalnych służących pełnej dywersyfikacji dostaw od 17,5 mld³ gazu ziemnego do Polski już w 2022 roku.

Jej podstawowymi elementami są budowa Baltic Pipe i rozbudowa Terminalu LNG w Świnoujściu. Realizacja koncepcji pozwoli na dywersyfikację źródeł dostaw gazu ziemnego do Polski i zwiększy jej konkurencyjność w regionie.

Rola GAZ-SYSTEM w budowie regionalnego rynku gazu – koncepcja Bramy Północnej

* Dane według stanu na rok 2016

[G4-DMA]

Projekt Baltic Pipe

Wykonanie Projektu Baltic Pipe realizuje cele polityki energetycznej Unii Europejskiej, zapewniając wzmocnienie konkurencji, integrację rynków gazu, podniesienie bezpieczeństwa dostaw oraz skuteczne wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju.

Stronami projektu Baltic Pipe są GAZ-SYSTEM S.A. i Energinet.dk

W 2016 roku rozpoczęliśmy prace nad opracowaniem Studium Wykonalności (SW) dla możliwości ustanowienia połączenia międzysystemowego za pomocą dwukierunkowego gazociągu podmorskiego i rozbudowy krajowych sieci przesyłowych. Studium Wykonalności opracowało konsorcjum składające się z firm Rambøll Danmark A/S oraz Biuro Studiów i Projektów Gazownictwa Gazoprojekt S.A. wraz z podwykonawcą – Ernst & Young. Dokument zawiera rekomendacje optymalnego wariantu realizacji połączenia oraz określenia efektywnych sposobów wykonania projektu pod względem ekonomicznym

i technicznym, które będą podstawą do określenia fazy projektowej oraz opracowania oceny oddziaływania na środowisko. Zdefiniowane zostały wszystkie parametry techniczne projektu umożliwiające przesył gazu na poziomie maksymalnie do 10 mld m³ rocznie na całej trasie z Norwegii przez Danię do Polski oraz 3 mld m³ z Polski do Danii.

Ponadto przeprowadzono niewiążące badanie rynku, które wstępnie określiło zainteresowanie projektem wraz z poziomem przepustowości niezbędnym do przygotowania analiz opłacalności. W efekcie wypracowaliśmy nową definicję projektu uwzględniającą aktualne i przewidywane uwarunkowania rozwoju rynku gazu w regionie Morza Bałtyckiego oraz Europy Środkowo-Wschodniej. Prace nad Studium Wykonalności objęte były dofinansowaniem w ramach programu CEF na podstawie podpisanej 17 grudnia 2015

roku umowy trójstronnej z Agencją Wykonawczą ds. Innowacji i Sieci (The Innovation and Networks Executive Agency – INEA) w sprawie pomocy finansowej UE. Dofinansowanie wyniosło 0,4 mln euro.

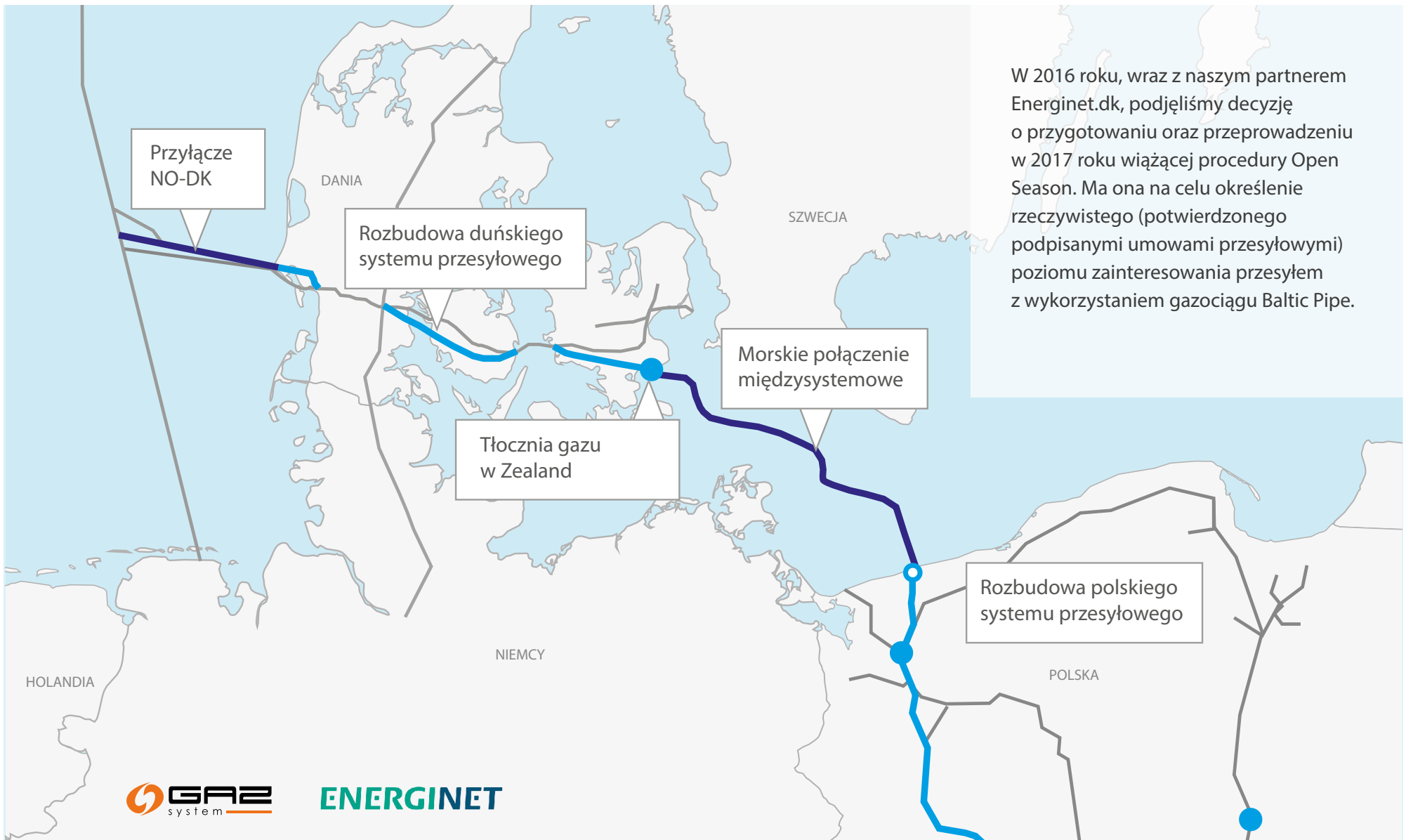
Współfinansowane przez Unię Europejską
Instrument „Łącząc Europę”

”

Brama Północna otworzy nowe perspektywy rozwoju dla Europy Środkowej, umożliwiając transport gazu za pomocą nowoczesnej, rozbudowanej i w pełni zintegrowanej z europejską siecią infrastruktury.

Tomasz Stępień, Prezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

”

[G4-DMA]

Terminal LNG w Świnoujściu

Terminal LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu jest pierwszym realnym projektem dywersyfikacyjnym otwierającym polskim uczestnikom rynku dostęp do globalnego, płynnego i konkurencyjnego fizycznie zdywersyfikowanego źródła dostaw.

Terminal LNG został zaprojektowany do odbioru, regazyfikacji i dostarczania gazu do polskiej sieci przesyłowej i jest jedyną tej wielkości instalacją w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej. Budowę zrealizowaliśmy na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. z 2009 r. nr 84 poz. 700).

W projekt zaangażowane były cztery podmioty: GAZ-SYSTEM S.A., Polskie LNG S.A., Urząd Morski w Szczecinie oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

W ramach inwestycji
wybudowaliśmy:

Instalacje do
regazyfikacji
(zmiany postaci
płynnej na gazową)

Nabrzeże
wraz z systemem
cumowniczym umożliwiającym
rozładunek metanowców
o ładowności od 120 tys. m³
LNG (w przypadku statków
konwencjonalnych) do
217 tys. m³ (w przypadku
statków typu Q-flex)

Dwa kriogeniczne
zbiorniki gazu,
każdy o pojemności
160 tys. m³

Nowy falochron
o długości ok. 3 km

Gazociąg Świnoujście
– Szczecin o długości
85 km, który łączy
terminal LNG z polskim
systemem przesyłowym

Zakończenie inwestycji w Świnoujściu i dostęp do globalnego rynku LNG otwiera przed krajową gospodarką szerokie możliwości w handlowym obrocie gazem ziemnym i w znaczący sposób umacnia pozycję Polski na rynku europejskim. Dzięki tej najważniejszej od wielu lat inwestycji gazowniczej podmioty na rynku

gazu w Polsce mogą kupować gaz w dowolnym miejscu na świecie i odbierać surowiec z kierunków innych niż wschodni. Obecne techniczne możliwości regazyfikacyjne Terminalu na poziomie 5 mld m³ gazu (przy szacunkach w zakresie rozbudowy do 7,5 mld m³) umożliwiają zaspokojenie 1/3 potrzeb polskiej gospodarki.

Z początkiem 2016 roku uruchomiliśmy testy Terminalu LNG w Świnoujściu w zakresie działania systemu regazyfikacji oraz wysyłki gazu ziemnego z/do krajowego systemu przesyłowego. Równolegle rozpoczęliśmy etap regulacji i testowania poszczególnych ustawień Terminalu, w tym optymalizację oraz stabilizację procesu regazyfikacji.

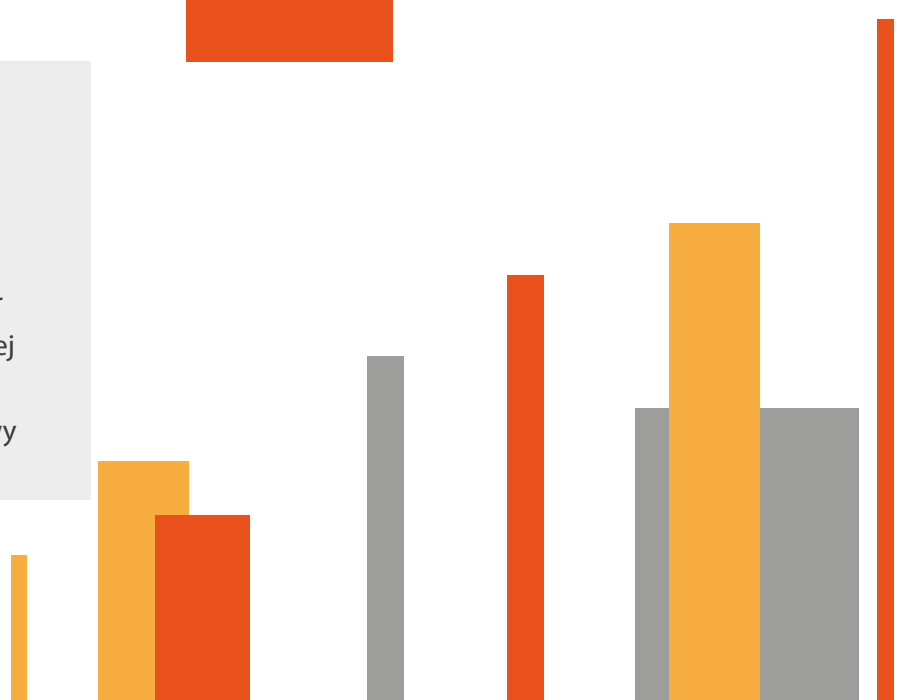
Gaz dostarczony do systemu przesyłowego podczas rozruchu Terminalu spełniał wymogi zapisane w IRiESP GAZ-SYSTEM S.A.

i w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2014 r. poz. 1059 tekst jednolity) oraz był zgodny z Polską Normą PN-C-04752:2011. W normie określone są wymagania dotyczące jakości gazów ziemnych przesyłanych pod wysokim ciśnieniem gazociągami oraz przekazywanych z sieci przesyłowej do sieci rozdzielczych lub do odbiorców przemysłowych lub pomiędzy sieciami przesyłowymi. Ponadto w normie ustalono wielkości, które umożliwiają określenie charakterystyki każdej partii gazu oraz częstotliwość kontroli jakości gazu z danego źródła dostawy, a także efektów operacji przetwarzania w obrębie gazowej sieci przesyłowej. Norma określa również procedurę oceny jakości gazu.

Terminal LNG W Świnoujściu – fakty i liczby

Data	Wydarzenie
październik 2015 roku	Zakończenie prac budowlanych
8 lutego	Rozruch technologiczny
6 kwietnia	Przyłynął do Świnoujścia statek AI Nuaman z 210 tys. m ³ skroplonego gazu ziemnego na pokładzie. Odpowiada to około 130 mln m ³ gazu w stanie naturalnym. Dostawcą surowca był Qatargas Operating Company Limited.
27 kwietnia	Rozpoczęła pracę komisja odbiorowa, której zadaniem był odbiór końcowy infrastruktury oraz przejęcie Terminalu LNG do eksploatacji przez służby techniczne Polskiego LNG S.A.
1 maja	Wojewoda zachodniopomorski wydał pozwolenie na użytkowanie dla Terminalu LNG w Świnoujściu.
1 maja	Prezes URE wyznaczył spółkę Polskie LNG S.A. na operatora Terminalu LNG i udzielił koncesji na skraplanie gazu ziemnego i regazyfikację skroplonego gazu ziemnego w Terminalu. Koncesja i okres wyznaczenia na operatora zostały ustalone na okres do 31 grudnia 2030 roku.

Data	Wydarzenie
1 czerwca	Nastąpiło formalne przejście Terminalu LNG do eksploatacji. Zostało ono poprzedzone wykonaniem licznych prób i testów. Wszystkie zakończyły się pozytywnie, potwierdzając osiągnięcie wymaganych parametrów technicznych.
	Uruchomienie komercyjne
17 czerwca	Do świnoujskiego portu wpłynął statek typu Q-flex z pierwszą komercyjną dostawą LNG. Dostarczył w sumie około 206 tys. m ³ skroplonego gazu (LNG), co stanowi około 120 mln m ³ paliwa gazowego w warunkach normalnych. Dostawcą surowca był Qatargas Operating Company Limited. Równoległe do rozładunku prowadzono również proces regazyfikacji LNG i włączania gazu w postaci naturalnej do krajowej sieci przesyłowej (na poziomie ok. 150 000 Nm ³ /h).
18 czerwca	Miała miejsce uroczystość nadania oficjalnej nazwy gazoportu: Terminal LNG im. Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele najwyższych władz państwowych m. in.: Andrzej Duda – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Beata Szydło – Prezes Rady Ministrów i Piotr Naimski – Pełnomocnik Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej, a także liczne grono reprezentantów instytucji zaangażowanych w sprawy bezpieczeństwa energetycznego.
25 czerwca	Do Terminalu wpłynął metanowiec Arctic Princess. Norweski statek dostarczył około 140 000 m ³ skroplonego gazu ziemnego, czyli około 84 mln m ³ paliwa gazowego w warunkach normalnych. Była to pierwsza z dostaw LNG typu spot (nieujętych w początkowym harmonogramie dostaw, na warunkach określonych w krótkoterminowej umowie regazyfikacji).
	Pierwszy milion metrów sześciennych LNG
15 lipca	Do Świnoujścia przybył metanowiec Al Khuwair z Qatargas Operating Company Limited. Był to już piąty transport gazu drogą morską do Polski, licząc od grudnia 2015 roku. Rozładowano 212 tys. m ³ LNG. Łącznie Terminal przyjął wówczas ponad milion metrów sześciennych gazu skroplonego.

[G4-DMA]

Połączenia z systemami przesyłowymi krajów ościennych

Zakładany wzrost integracji krajowego systemu przesyłowego z infrastrukturą państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz regionu Morza Bałtyckiego osiągniemy poprzez budowę połączeń międzysystemowych (interkonektorów) z Czechami, Słowacją, Litwą i Ukrainą, które stworzą sieć połączeń transgranicznych w regionie. Ich funkcjonowanie w ramach Korytarza Północ – Południe zapewni dodatkowe warunki do realizacji eksportu gazu z wykorzystaniem krajowego systemu przesyłowego, co przełoży się na status Polski jako kraju o charakterze tranzytowym, eksportującego gaz do innych państw w regionie.

Połączenie Polska – Słowacja

Projekt służy wzmocnieniu bezpieczeństwa energetycznego w regionie Europy Środkowej. Zwiększy możliwości pokrycia zapotrzebowania na gaz odbiorców krajowych oraz doprowadzi gaz do południowo-wschodniej części Polski, w której istnieje rozbudowany system przesyłowy oraz infrastruktura magazynowa.

W 2016 roku kontynuowaliśmy działania w zakresie prac projektowych na mocy podpisanej 16 kwietnia 2015 roku umowy z BSiPG Gazoprojekt S.A. Głównym celem prowadzonych działań było opracowanie dokumentacji budowy interkonektora i tłoczni gazu oraz uzyskanie stosownych pozwoleń, w tym przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko oraz uzyskanie decyzji środowiskowej, lokalizacyjnej i pozwolenia na budowę. Projektowanie interkonektora objęte zostało dofinansowaniem w ramach programu CEF. W sierpniu 2016 roku podpisano umowę dotyczącą uruchomienia wiążącej procedury Open Season. Na jej podstawie oraz po zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki zasad alokacji przepustowości przeprowadziliśmy w okresie od 26 sierpnia do 9 września 2016 roku na punktach wyjścia i wejścia Polski i Słowacji procedurę Open Season. W trakcie procedury dostępna zdolność nie została alokowana.

Przeprowadziliśmy aktualizację Biznes Planu oraz Analizy Kosztów i Korzyści (Costs Benefit Analysis

– CBA) zgodnie z wynikami Open Season oraz informacją na temat zakresu taryf otrzymaną od ÚRSO – Słowackiego Urzędu Regulacji Energetyki. Zmiany w dokumentach zostały notyfikowane do odpowiednich urzędów regulacyjnych w Polsce i na Słowacji.

8 listopada 2016 roku do Komisji Europejskiej złożyliśmy nowy wniosek dotyczący współfinansowania prac budowlanych dla połączenia międzysystemowego PL – SK w ramach instrumentu CEF.

Połączenie Polska – Litwa

Projekt realizujemy z AB Amber Grid, litewskim operatorem systemu przesyłowego. Zakłada on budowę nowego transgranicznego gazociągu, który połączy systemy przesyłowe gazu ziemnego Polski i Litwy.

Połączenie Polska – Litwa umożliwi pełną integrację krajów bałtyckich z rynkiem gazu Unii Europejskiej, przez co zapewni im możliwość dostaw gazu oferowanych na rozwiniętych rynkach gazu Europy Zachodniej. Połączenie zapewni również dostęp do globalnego rynku LNG dla krajów bałtyckich poprzez gazoport w Świnoujściu.

Z uwagi na trudności techniczne realizacji połączenia w zakładanym początkowo wariantcie w 2016 roku podjęliśmy decyzję o zmianie założeń technicznych. Uzgodniliśmy nową koncepcję realizacyjną projektu po stronie polskiej,

która nie wpływa na zakres realizacji połączenia na Litwie. W związku z tym wypracowaliśmy także zmiany w umowie o dofinansowanie z INEA.

Połączenie Polska – Ukraina

Projekt przewiduje budowę nowego transgranicznego gazociągu, który połączy systemy przesyłowe gazu ziemnego Polski i Ukrainy. Naszym partnerem jest ukraiński operator systemu przesyłowego – PJSC Ukrtransgaz.

Po stronie polskiej dedykowany system składa się z: gazociągu Hermanowice – granicą PL/UA, stacji pomiarowej w Hermanowicach, tłoczni Strachocina i gazociągu Hermanowice – Strachocina. Po stronie ukraińskiej projektowany jest nowy gazociąg o długości 100 km do granicy z Polską.

W 2016 roku kontynuowaliśmy współpracę z Ukrtransgaz w zakresie oceny faktycznego potencjału zainteresowania przesyłem gazu z Polski oraz potrzeb w zakresie rozbudowy i modernizacji systemów przesyłowych operatorów. Uzyskano również zgody korporacyjne na projektowanie odcinka gazociągu Hermanowice – granica PL/UA. 22 lutego 2016 roku strony złożyły aplikację w sprawie przyznania statusu „Project of Mutual Interest” (PMI) dla projektu połączenia Polska – Ukraina.

14 października 2016 roku Wspólnota Energetyczna zarekomendowała przyznanie statusu.

19 grudnia 2016 roku podpisaliśmy umowę o współpracy z PJSC Ukrtransgaz, która obejmuje współpracę operatorów podczas projektowania i budowy nowego połączenia. Umowa dotyczy również przeprowadzenia wiążącej procedury

Open Season zgodnie z rekomendacją Urzędu Regulacji Energetyki. URE weryfikuje w ten sposób komercyjne i biznesowe uzasadnienie dla rozbudowy krajowego systemu przesyłowego, w szczególności w zakresie opłacalności projektu oraz dla potwierdzenia rzeczywistego zainteresowania rynku.

Połączenie Polska – Czechy

Projekt uzupełnia strategię budowy Korytarza Północ – Południe. Realizujemy go z partnerem NET4GAS, s.r.o. – czeskim operatorem systemu przesyłowego.

W 2016 roku kontynuowaliśmy działania w zakresie prac przedinwestycyjnych, w szczególności prac projektowych, określające uwarunkowania prawno-regulacyjne, kwestie organizacyjno-techniczne oraz ekonomiczne możliwości realizacji planowanego połączenia.

Prowadziliśmy także prace w zakresie porozumienia dotyczącego transgranicznej alokacji kosztów (Cross-Border Cost Allocation – CBCA Agreement) zgodnie z decyzją wydaną w 2014 roku przez Urząd Regulacji Energetyki.

Projektowanie połączenia PL – CZ objęte jest dofinansowaniem w ramach programu CEF.

Gazowy Korytarz Północ – Południe, którego realizacja pozwoli budować pełną niezależność Polski w zakresie dostaw gazu i integrować system europejski, połączy Terminal LNG w Świnoujściu oraz gazociąg bałtycki Baltic Pipe przez południową Polskę, Republikę Czeską, Słowację i Węgry z proponowanym terminalem LNG w Chorwacji. Korytarz składa się z wielu dwustronnych międzysystemowych połączeń gazowych oraz krajowych gazociągów, które już istnieją lub są na różnych etapach wykonania. Realizacja korytarza ma na celu:

- zwiększenie integracji regionalnych rynków gazu,
- zwiększenie bezpieczeństwa dostaw,
- umożliwienie dostępu do nowych źródeł dostaw (LNG, Norwegia) dla Europy Wschodniej,
- koordynację regionalnych projektów infrastrukturalnych,
- harmonizację/ujednolicenie zasad obowiązujących na rynku,
- umożliwienie wdrożenia regionalnych procedur prewencyjnych i awaryjnych w przypadku sytuacji kryzysowych.

Realizacja koncepcji Korytarza Północ – Południe pozwoli na swobodną wymianę handlową i optymalizację możliwości rynkowych (konwergencja cen gazu). W konsekwencji możliwy będzie rozwój polskiego hubu gazowego.

Połączenia z krajami ościęznymi

POŁĄCZENIE POLSKA – UKRAINA

Przepustowość:

PL ► UA: 5 mld m³/r,

UA ► PL: 5 mld m³/r

Rola projektu:

Połączenie systemu przesyłowego Polski i Ukrainy, by umożliwić dywersyfikację źródeł dostaw do Ukrainy oraz zintegrować systemy przesyłowe i rynki gazu w Europie Wschodniej

POŁĄCZENIE POLSKA – CZECHY

Przepustowość:

PL ► CZ: 5 mld m³/r,

CZ ► PL: 6,5 mld m³/r

Rola projektu:

Integracja rynków gazu w regionie poprzez stworzenie dużego korytarza dostaw pomiędzy oboma państwami

POŁĄCZENIE POLSKA – SŁOWACJA

Przepustowość:

PL ► SK: 4,7 mld m³/r,

SK ► PL: 5,7 mld m³/r

Rola projektu:

Integracja rynków gazu w regionie poprzez stworzenie dużego korytarza dostaw pomiędzy oboma państwami

POŁĄCZENIE POLSKA – LITWA

Przepustowość:

PL ► LT: 2,4 mld m³/r,

LT ► PL: 1,9 mld m³/r

Rola projektu:

Integracja wysp gazowych w regionie wschodniego Bałtyku, dywersyfikacja dostaw

LEGENDA

- BALTIC PIPE
- terminal LNG w Świnoujściu
- interkonektor

[G4-DMA]

Świadczenie usługi odwróconego przesyłu gazu na gazociągu jamalskim – punkt Mallnow

Zachowanie możliwości realizacji przepływu z obszaru GASPOOL w kierunku Polski jest ważne w kontekście bezpieczeństwa dostaw i dostępu do niemieckiego rynku i innych rynków w Europie Północno-Zachodniej.

W 2015 roku podpisaliśmy z GASCADE Gastransport GmbH – niemieckim operatorem systemu przesyłowego – umowę określającą warunki realizacji inwestycji dotyczącej zwiększenia zdolności technicznych przesyłu zwrotnego w kierunku Polski (rewers, czyli fizyczny zwrotny przepływ gazu z kierunku Niemiec do Polski). Zgodnie z warunkami umowy we wrześniu 2016 roku zakończyliśmy rozbudowę stacji transgranicznej Mallnow. Dzięki wybudowaniu trzeciego ciągu pomiarowego o przepustowości 620 000 Nm³/h całkowita zdolność pomiarowa punktu Mallnow rewers wzrosła do 1 240 000 Nm³/h.

29 kwietnia 2016 roku zawarliśmy porozumienie operatorskie z GASCADE dotyczące punktu Mallnow. Jego przedmiotem było ujednoczenie procedur ułatwiających działanie operacji zachodzących w punkcie Mallnow pomiędzy infrastrukturą zarządzaną przez naszą spółkę a infrastrukturą GASCADE. W dokumencie uwzględniono wymogi rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 2015/703 z 30 kwietnia 2015 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący zasad interoperacyjności i wymiany danych.

1 listopada 2016 roku w punkcie Mallnow zastosowano zasadę „alokacja równa nominacji”. Stało się to możliwe dzięki wprowadzeniu konta operatorskiego (OBA) dla obydwu kierunków przepływu gazu. Rozwiązanie jest zbieżne z intencjami wszystkich zainteresowanych stron kontraktów przesyłowych realizowanych w punkcie Mallnow, w tym również „umów historycznych” zawartych pomiędzy EuRoPol GAZ S.A. a użytkownikami SGT Jamał – Europa, co zostało potwierdzone podczas konsultacji publicznych na początku 2016 roku.

[G4-DMA]

Dobre praktyki

- 6 września 2016 roku w ramach Forum Ekonomicznego w Krynicy zorganizowaliśmy panel pod tytułem „Brama Północna. Otwarcie na nowe rynki gazu ziemnego w Europie”. Podczas debaty w międzynarodowym gronie ekspertów ds. rynku energii i przedstawicieli administracji rządowej dyskutowano na temat zintegrowanego rynku gazu w Europie Środkowej i Wschodniej, inwestycji infrastrukturalnych oraz nowych kierunków i źródeł dostaw, w tym roli Korytarza Północnego w zwiększeniu konkurencyjności regionalnych rynków gazu.
- 10 października 2016 roku we współpracy z Ambasadą USA w Polsce zorganizowaliśmy w Warszawie konferencję biznesową „Polska: brama dla dostaw LNG z USA do Europy Środkowo-Wschodniej”.

Konferencja była pierwszym wydarzeniem umożliwiającym nawiązanie kontaktów między przedstawicielami amerykańskich przedsiębiorstw zajmujących się eksportem skroplonego gazu ziemnego a potencjalnymi odbiorcami LNG w Europie Środkowo-Wschodniej. Podczas konferencji przedstawiliśmy zasady korzystania z Terminalu LNG i wymagania związane z realizacją usługi przesyłu gazu ziemnego do odbiorców w Polsce i za granicą.

Dbamy o naszych klientów

Wspieramy polską gospodarkę. Umożliwiamy rozwój sektora energetycznego, działamy na rzecz przemysłu i społeczeństwa. Dbamy o wysoką jakość naszych usług, a sprawność systemów obsługi klienta i kompetencje naszych pracowników poddajemy regularnej ewaluacji.

GRI
G4-4, G4-8, G4-PR3,
G4-PR5, G4-DMA

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-PR3]

Przyłączenia do sieci przesyłowej

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne (Dz.U. z 2002 r. nr 135, poz. 1144), jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci przesyłowej i dostarczania paliwa gazowego, jesteśmy zobowiązani do zawarcia umowy o przyłączenie na zasadach równoprawnego traktowania. Jeśli spółka odmówi zawarcia umowy, zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym zarówno zainteresowany podmiot, jak i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, podając przyczyny decyzji.

Podmiot zawierający umowę o przyłączenie pokrywa 25% lub 100% nakładów związanych z realizacją przyłączenia w zależności od przynależności do grupy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2014 r., poz. 1059 z późn. zm.).

W przypadku klientów bazujących na paliwie gazowym z branży elektroenergetycznej w sprawie przyłączeń do sieci przesyłowej i realizacji projektów, na ich decyzje mają istotny wpływ czynniki finansowe i gospodarcze. Wśród uwarunkowań, które wpływają na „budżet niepewności” przy zawieraniu umów o przyłączenie do sieci przesyłowej, znajdują się: niski poziom cen energii elektrycznej, niskie ceny certyfikatów oraz niewystarczający (według branży energetycznej) poziom wsparcia dla kogeneracji.

W 2016 roku nie wydano żadnej odmowy określenia warunków przyłączenia do systemu przesyłowego.

Określenie warunków przyłączenia i umowy o przyłączenie w 2016 roku

Określenie warunków przyłączenia *

27 złożonych wniosków

30 określonych warunków przyłączenia

0 odmów

Łączna wartość mocy umownej:
334 294
m³n/h

Umowy o przyłączenie

13 zawartych

56 realizowanych

15 zakończonych

3 klientów wystąpiło z wnioskiem o rozwiązanie

* Dane nie obejmują warunków przyłączenia określonych dla trzech kopalń

[G4-PR3]

Obsługa eksploatacyjna Systemu Gazociągów Tranzytowych (SGT) Jamał – Europa Zachodnia

W 2016 roku została przesłana największa ilość gazu od momentu uruchomienia Systemu Gazociągów Tranzytowych. W punkcie Kondratki zrealizowano dostawę w wielkości 35,17 mld m³/rok [GOST] (GOST – rosyjska norma państwowa).

W porównaniu z 2015 rokiem jest to wzrost o 3,5%.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku przesłano do Polski za pośrednictwem usługi rewersu w Mallnow 2,26 miliarda m³ [GOST] gazu i jest to wynik o 6,6% mniejszy w porównaniu z rokiem 2015.

W ramach umowy z EuRoPol GAZ S.A. na obsługę eksploatacyjną części liniowej SGT Jamał – Europa na terenie Polski w 2016 roku samodzielnie prowadziliśmy eksploatację gazociągu tranzytowego. Przy realizacji części prac specjalistycznych, np. badaniach przekroczeń gazociągu pod dnem rzek, korzystaliśmy ze wsparcia podmiotów zewnętrznych.

Obsługa eksploatacyjnej części liniowej SGT poprzez bezpośrednie wykonywanie czynności wpisuje się w nasz zakres działania i wynika bezpośrednio z art. 9c ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne dotyczącego prowadzenia działań eksploatacyjnych i remontowych w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu gazowego.

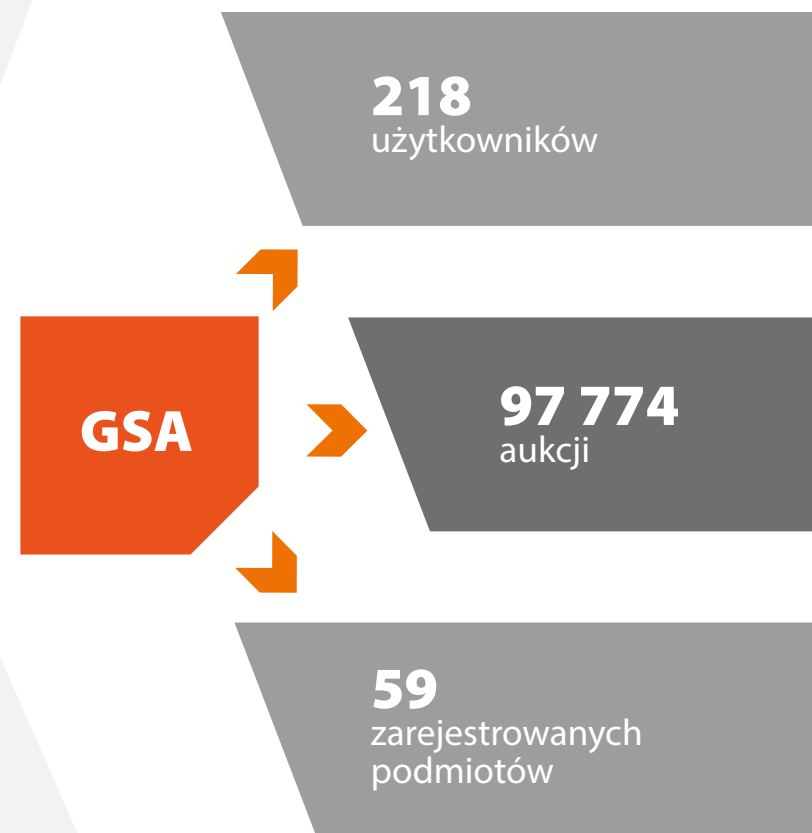
[G4-PR3]

Platforma GAZ-SYSTEM Aukcje

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji i Parlamentu Europejskiego ustanawiającego kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu od 1 listopada 2015 roku przepustowość na punktach transgranicznych jest alokowana poprzez aukcje przepustowości przeprowadzane na platformach aukcyjnych. W tym celu już w lipcu 2014 roku uruchomiliśmy Platformę GSA, która udostępnia wszystkie funkcjonalności, zapewniając pełną zgodność z wymogami przepisów unijnych.

Użytkownicy systemu, oprócz produktów rocznych, kwartalnych i miesięcznych, od 1 listopada 2015 roku mogą także zakupić w drodze aukcji:

- produkt dobowy, w ramach którego przepustowość udostępniana jest na okres jednej doby gazowej następującej po dobie, w której następuje przydział przepustowości,
- produkt śróddzienny, w ramach którego przepustowość udostępniana jest od danej godziny w dobie gazowej do końca tej doby gazowej.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r.

Zgodnie z postanowieniami IRIESP Platforma GSA daje użytkownikom systemu możliwość uczestnictwa w rynku wtórnym, tj. składania i przyjmowania ofert OTC w ramach wtórnego rynku obrotu przepustowością. W 2016 roku zostało złożonych osiem ofert odsprzedaży przepustowości, w tym sześć zakończyło się transakcją odsprzedaży.

Jak zapewniamy wysoką efektywność przesyłu gazu?

[G4-PR3, G4-4]

Inne działania operacyjne

Nasza spółka świadczy usługi nawaniania paliwa gazowego. W 2016 roku była ona świadczona dla jednego klienta w jednym punkcie.

W pozostałym zakresie (działalność niekoncesjonowana) świadczymy usługi gazownicze w zakresie eksploatacji i obsługi obcych obiektów gazowniczych oraz usługi techniczne w zakresie uzgodnień dokumentacji, nadzoru w obszarze kolizji z infrastrukturą gazową, a także usługi sprężania gazu.

[G4-PR5]

Badanie satysfakcji klienta

Wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom naszych partnerów biznesowych i dążymy do coraz sprawniejszego zarządzania obsługą klienta poprzez podnoszenie jakości świadczonych usług oraz standardów.

Każdego roku badamy i analizujemy oczekiwania naszych klientów. Wyniki badania przeprowadzonego przez Quality Watch wykazują trwałą tendencję wzrostową od roku 2010, co świadczy o systematycznym wzroście zadowolenia klientów z poziomu obsługi. W 2016 roku respondenci szczególnie docenili poprawę komunikacji w języku angielskim oraz większe zaangażowanie naszych pracowników w kompleksową obsługę klienta. Podkreślali również wyższą kulturę obsługi i życzliwe traktowanie.

Co istotne, w badaniu w 2016 roku klienci wskazali na wyższy (+8% w stosunku do 2015 roku) poziom faktycznego wsparcia w realizacji ich celów biznesowych.

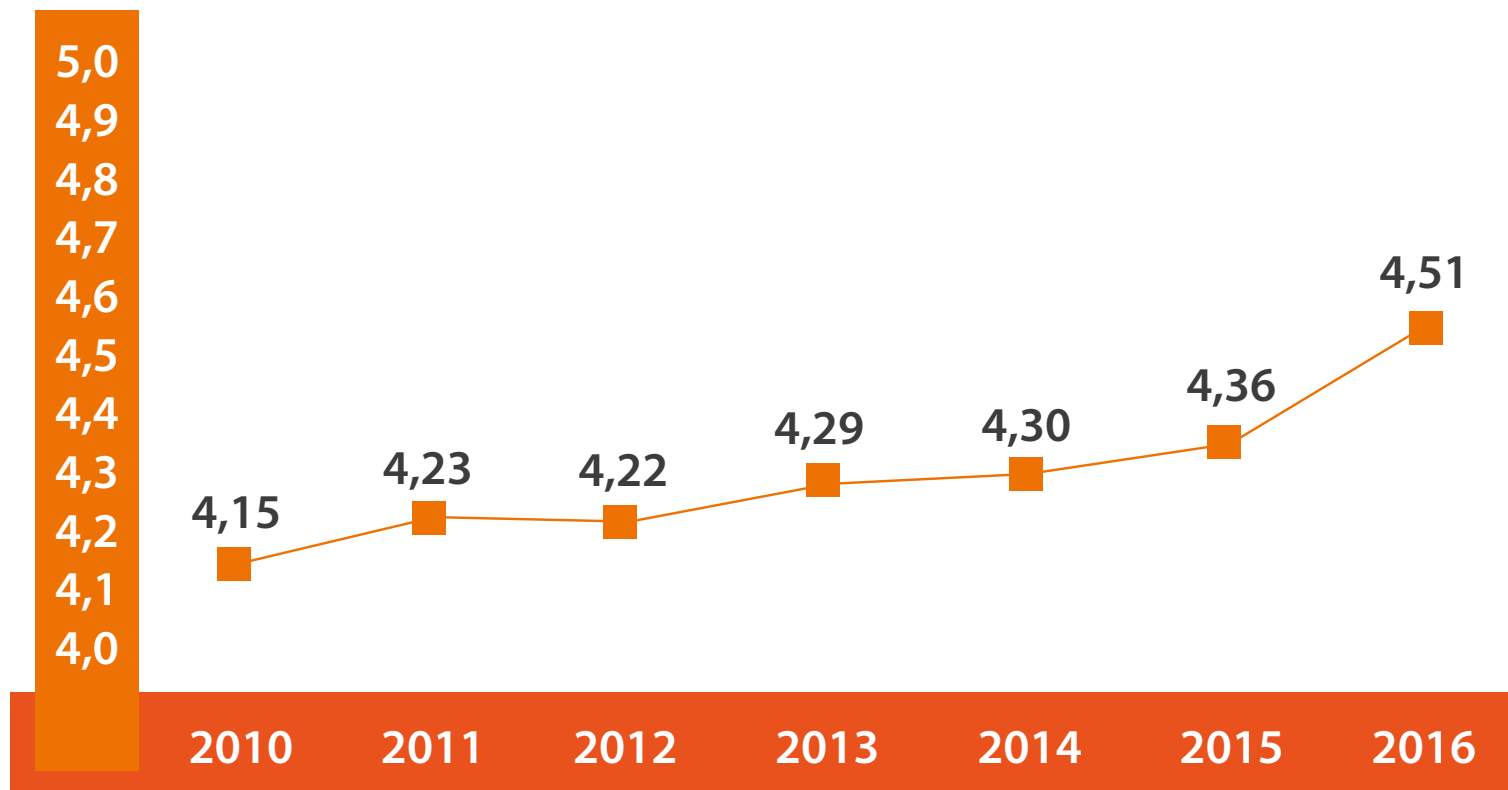
98 firm wzięło udział w badaniu satysfakcji klientów

4,51 średni poziom zadowolenia*

*W skali od 1 do 5

Wskaźnik zadowolenia z jakości współpracy z GAZ-SYSTEM w latach 2010 – 2016

Wskaźnik to średnia arytmetyczna ocen jakości obsługi klienta, postawy pracowników (kultura obsługi, życzliwość, wyrozumiałość, gotowość do służenia pomocą, chęć udzielenia odpowiedzi na pytania, zaangażowanie w rozwiązanie sprawy), kompetencji pracowników oraz jakości usług świadczonych przez GAZ-SYSTEM S.A.

TABELA: Porównanie wskaźników zadowolenia z jakości współpracy z GAZ-SYSTEM w latach 2015 – 2016*

	2015	2016
Wskaźnik zadowolenia z obsługi klienta (w skali 1 do 5)	4,36	4,51
Procent klientów zadowolonych z poziomu usług świadczonych przez spółkę	92%	87%
Procent klientów zadowolonych z poziomu obsługi klienta	93%	93%
Procent klientów oceniających wysoko postawę pracowników	93%	80%
Procent klientów oceniających wysoko kompetencje pracowników	96%	95%

* dane ważone

[G4-DMA]

Dobre praktyki

System Wymiany Informacji (SWI) został stworzony z myślą o uczestnikach rynku jako system służący do wymiany informacji technicznych i handlowych. SWI jest również odpowiedzią na wymóg publikacyjny wynikający z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i jednocześnie uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 i służy publikacji ogólnodostępnych informacji na stronie internetowej GAZ-SYSTEM S.A. Wciąż go udoskonalamy. Badanie satysfakcji klienta potwierdziło, że szczególnie wysoko oceniana jest użyteczność danych zawartych w SWI (w stosunku do roku 2015 liczba zadowolonych klientów zwiększyła się o 37%) oraz płynność i szybkość działania systemu (przyrost liczby zadowolonych klientów aż o 41%).

Stawiamy na bliską współpracę z dostawcami

Mamy świadomość, że jako organizacja realizująca cele w zakresie rozbudowy krajowego systemu energetycznego, w sposób istotny wpływamy na rynek zamówień i jesteśmy odpowiedzialni za kształtowanie najwyższych standardów biznesowych w naszym otoczeniu.

[Wskaźnik własny: liczba przeprowadzonych postępowań.

Wskaźnik własny: wartość zrealizowanych zamówień na roboty budowlane].

W ramach procesów zakupowych prowadzimy odrębne postępowania na projektowanie, dostawy inwestorskie i nadzór inwestorski oraz osobno na roboty budowlane.

376 postępowań w 2016 roku

2,8 mld zł
wydatkowanych na roboty budowlane:

➤ **1,7 mld zł na gazociągi strategiczne (8 kontraktów)**

➤ **0,55 mld zł na tłocznie gazu**

GRI

G4-12, G4-13, G4-14, G4-27, G4-SO9, G4-DMA

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE

SDG

[G4-12, G4-13, G4-27]

Współpraca GAZ-SYSTEM z dostawcami

– bierzemy odpowiedzialność

Realizacja dużego planu inwestycyjnego wiąże się ze współpracą z szerokim gronem wykonawców usług projektowych, dostawców materiałów i usług budowlanych oraz inspektorów nadzoru. Zgodnie z postulatami odpowiedzialnego biznesu zdecydowaliśmy się na kształtowanie długofalowych relacji z potencjalnymi kontrahentami, przyczyniając się do budowania wiarygodności spółki, transparentności działania oraz generowania trwałych i przejrzystych relacji z zainteresowanymi stronami.

Budując model odpowiedzialnej współpracy, opracowaliśmy wewnętrzne standardy komunikacji pomiędzy naszą spółką, realizatorami zadań inwestycyjnych i lokalną społecznością. Ponadto organizujemy również warsztaty komunikacyjne dla przedstawicieli firm wykonujących zlecane przez nas prace.

Aby dobrze przygotować potencjalnych wykonawców do realizacji powierzonych im zadań, prowadzimy spotkania informacyjne, podczas których prezentujemy plany rozwojowe, inwestycyjne i remontowe oraz nasze wymagania z zakresu bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia, ochrony przeciwpożarowej i komunikacji ze społecznościami lokalnymi. Podczas spotkań omawiamy także rolę wykonawców w procesie inwestycyjnym, począwszy od momentu złożenia oferty w procesie zamówienia, aż do zakończenia

inwestycji. Spotkania mają charakter interaktywny i polegają na wymianie opinii i doświadczeń, dzięki czemu możemy wypracowywać optymalne zasady współpracy z wykonawcami. To pozwala na sprawną i efektywną realizację zadań w zakresie budowy nowych odcinków gazociągów.

[G4-DMA, G4-14, G4-27, G4-SO9]

Zasady kooperacji – promujemy wysokie standardy

Kodeks Postępowania dla Dostawców

Kierujemy się dbałością o jakość relacji biznesowych, konkurencyjność i promocję dobrych praktyk rynkowych. Wybieramy te rozwiązania, które wywierają pozytywny wpływ na społeczeństwo i środowisko naturalne. Realizujemy zakupy zgodnie z prawem, wewnętrznymi regulacjami, z poszanowaniem zasad etycznych, równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji.

Blisko 75% wartościowo (liczbowo ok. 20-25%) przetargów realizujemy na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych. Przy wyborze ofert stosujemy normy ustawowe, w tym: najkorzystniejsze warunki finansowe i jakościowe, wiedzę i doświadczenie oferenta oraz jego sytuację finansowo-ekonomiczną, potencjał osobowy i techniczny.

Wszyscy nasi dostawcy, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa, zobowiązani są do przestrzegania prawa, naszych wewnętrznych zasad i powszechnie obowiązujących regulacji. Dotyczy to zarówno pracowników dostawcy i jego podwykonawców, jak i poddostawców biorących udział w realizacji zamówień na rzecz naszej spółki.

W praktyce biznesowej, dbając o wysoki poziom konkurencji, oczekujemy i wymagamy wysokich standardów jakościowych w realizowanych zamówieniach, dlatego:

- wśród dostawców promujemy zasady odpowiedzialnego biznesu poprzez wdrażanie zapisów Kodeksu Postępowania dla Dostawców, który opisuje minimalne wymagania spółki w zakresie postępowania zgodnego z wartościami oraz zasadami odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju;
- uruchomiliśmy Listę Wiarygodnych Dostawców, która ma na celu monitorowanie jakości realizacji umów oraz promowanie wykonawców oferujących najwyższą jakość, w tym w ramach zamówień niepublicznych;
- ujednoliliśmy i scentralizowaliśmy proces wydawania referencji.

Jednocześnie na bieżąco prowadzimy audyty realizowanych zamówień oraz ocenę dostawców.

Komunikacja to podstawa

Stawiamy na dialog. Na bieżąco rozmawiamy z naszymi obecnymi i przyszłymi dostawcami, jednocześnie dbamy, by nasze procedury zakupowe były jak najbardziej transparentne. Na stronie www.gaz-system.pl od 2016 roku działa Strefa Dostawcy zawierająca wszystkie informacje przydatne potencjalnym dostawcom, w tym: dane o aktualnych przetargach, obowiązujące standardy jakościowe oraz przykładowe dokumentacje przetargowe prezentujące typowe wymagania jakościowe i formalne. Takie działania pomagają nam utrzymać bieżący kontakt z dostawcami i informować o oczekiwanej przez nas jakości.

[G4-12]

Konsolidacja zamówień w obszarze materiałowym

W 2016 roku kontynuowaliśmy projekt konsolidacji i centralizacji zamówień na materiały techniczne. Prowadzenie centralnych postępowań przyniosło zarówno oczekiwane oszczędności, jak i ujednoczenie specyfikacji technicznych materiałów i warunków kontraktów na dostawy przy jednoczesnym odciążeniu klienta wewnętrznego. Centralizacja zaopatrzenia materiałowego pozwala nam na upłynnienie zapasów materiałów i jest wstępem do wdrożenia zarządzania zintegrowanym łańcuchem dostaw.

Uważamy, że dialog jest najlepszą formą współpracy. Dlatego podczas spotkań z dostawcami opowiadamy o naszych oczekiwaniach, przedstawiamy zamierzenia, omawiamy dobre i złe praktyki. Przede wszystkim jednak liczymy na informację zwrotną. Spotkania z dostawcami organizowane przez GAZ-SYSTEM stały się już pewną tradycją. Przedsiębiorcy podchodzą do nich bardzo poważnie i rozliczają nas za składane deklaracje. Stale śledzą naszą stronę internetową i portal przetargowy. Oczekują od nas szczegółowych informacji o przetargach. Oceniam to bardzo pozytywnie, bo to wzmaga konkurencję. W realizacji dużych przedsięwzięć jest ona bardzo ważna i pozwala obniżyć cenę i podnieść jakość realizacji usługi.

Anna Bednarek, Dyrektor Pionu Zakupów GAZ-SYSTEM S.A.

[G4-DMA]

Dobre praktyki

16 marca 2016 roku GAZ-SYSTEM zaprosił ponad 100 osób z 85 współpracujących firm na spotkanie informacyjne na temat procesów zakupowych i inwestycyjnych dotyczących rozbudowy infrastruktury gazowej w perspektywie rozwoju sieci przesyłowej do 2027 roku.

24 maja 2016 roku w Ożarowie Mazowieckim odbyła się konferencja pt. „Inwestycje z branży gazowniczej”. Uczestniczyło w niej ponad 100 przedstawicieli firm z branży gazowniczej zrzeszonych w Izbie Gospodarczej Gazownictwa. Nasi przedstawiciele zaprezentowali strategię i plany inwestycyjne do 2025 roku oraz funkcjonujące w spółce modele zakupowe.

Jakie miejsce pracy tworzymy?

3.

GAZ-SYSTEM jako miejsce pracy

Pracownicy w liczbach

Rozwój kompetencji pracowników

Etyka

Bhp

83

85

91

93

94

GAZ-SYSTEM S.A. jako miejsce pracy

Pracownicy to nasza największa wartość i kapitał. Dlatego inwestujemy w ich rozwój oraz zapewniamy najlepsze standardy pracy.

[G4-LA2, G4-DMA]

Każdy pracownik może korzystać z wielu benefitów. Wśród najbardziej docenianych przez pracowników form wsparcia znajdują się:

GRI
G4-LA2, G4-DMA

ISO 26000
RELACJE PRACOWNICZE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

Niepubliczna opieka medyczna

W 2016 roku podpisaliśmy umowę z Grupą LUX MED na udostępnienie i wykonywanie świadczeń zdrowotnych na rzecz pracowników, członków ich rodzin oraz pracowników seniorów. Umowa obowiązuje do 31 grudnia 2019 roku i obejmuje świadczenie usług medycznych, w tym kompleksowych konsultacji specjalistycznych, badań oraz zabiegów diagnostycznych.

Ubezpieczenia

Od 1 października 2016 roku obowiązuje nowa, trzyletnia umowa ubezpieczenia grupowego na życie dla pracowników oraz dla członków ich najbliższej rodziny. Pracownicy mogą wybierać spośród dwóch polis sponsorowanych oraz czterech polis ze składką będącą dobrowolnym zobowiązaniem ubezpieczonego.

Pracownicy Program Emerytalny, z którego korzysta ponad 80% pracowników.

Pakiet socjalny

Obejmuje częściowe finansowanie wypoczynku, zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalno-oświatowych, czy wydarzeń losowych: dla osób o stażu pracy powyżej 10 lat zwolnienie lekarskie płatne jest w 100%, przysługują dodatkowe dni urlopu w przypadku ślubu lub śmierci bliskiej osoby.

Program benefitów Multisport

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

G4-11, G4-DMA]

Podejście do zatrudnienia

Obowiązująca w naszej spółce Polityka Personalna pozwala na pełne wykorzystanie potencjału pracowników oraz ich doświadczenia. Celem projektów rozwojowych realizowanych w spółce jest doskonalenie kompetencji i kwalifikacji naszych pracowników oraz inicjatywy nakierowane na rozwój wyspecjalizowanych kadr. Chcemy utrzymać wysoką motywację pracowników poprzez wynagradzanie oparte na przejrzystych zasadach i na dobrym rynkowym poziomie. Rozwijamy kapitał intelektualny jako nasz istotny i trwałe zasób. W Polskim LNG S.A. funkcjonuje autorski model rozwijania kompetencji, u podstaw którego leży

założenie, że organizacja powinna stale się rozwijać i być zorientowana na zapewnienie potrzeb jej klientów przy jednoczesnym zapewnieniu bezpiecznej eksploatacji instalacji.

[G4-11]

Stabilne zatrudnienie i możliwości rozwoju

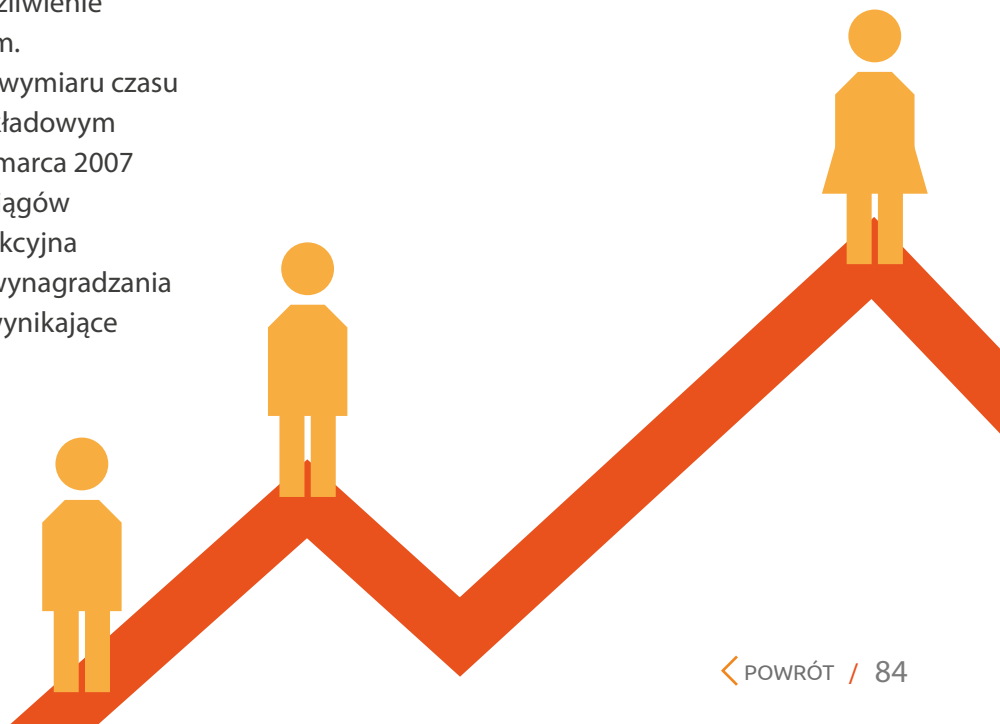
Gwarantując stabilne zatrudnienie, nasza spółka umacnia wizerunek pracodawcy z wyboru, co przekłada się na zapewnienie długoterminowego dostępu do wysokiej klasy specjalistów. Grupa GAZ-SYSTEM oferuje zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, wyznaczając tym samym standardy w branży. Proces rekrutacji oparty jest na przejrzystych zapisach określonych w „Procedurze rekrutacji pracowników”, której podstawowym założeniem jest umożliwienie awansu wewnętrznego pracownikom. Wszyscy pracownicy, niezależnie od wymiaru czasu pracy i rodzaju umowy, objęci są Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy z dnia 8 marca 2007 r. dla Pracowników Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM Spółka Akcyjna (ZUZP). Dokument reguluje zasady wynagradzania i określa uprawnienia pracownicze wynikające

z powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy oraz dodatkowe świadczenia oferowane zatrudnionym. W spółce GAZ-SYSTEM cyklicznie odbywają się spotkania pracodawcy z partnerem społecznym, podczas których uzgadniana jest wysokość wzrostu wynagrodzeń i konsultowane są kwestie dotyczące zatrudnienia oraz istotnych zmian w organizacji. Choć w Polskim LNG nie funkcjonuje ZUZP, wszelkie istotne zmiany w spółce konsultowane są z przedstawicielem pracowników.

W okresie objętym raportem nie było zwolnień grupowych, sporów zbiorowych, jak również nie nastąpiło rozwiązanie, zawieszenie lub zawarcie zakładowego lub zbiorowego układu pracy.

GRI
G4-8, G4-11, G4-DMA

ISO 26000
RELACJE PRACOWNICZE,
PRAWA CZŁOWIEKA

Pracownicy w liczbach

[G4-10, G4-DMA]

W 2016 roku nie podejmowaliśmy żadnych działań restrukturyzacyjnych, które przyniosłyby ograniczenie bądź redukcję zatrudnienia. Obserwujemy za to generalny wzrost zatrudnienia, którego najważniejszym elementem było przeprowadzenie Projektu Reorganizacji Służb Eksploatacyjnych w Oddziale w Świerklanach oraz kontynuacja projektów inwestycyjnych, realizowanych w perspektywie 2014–2018. Ponad 80% pracowników zatrudnionych w roku 2016 wzmocniło kadrowo obszary inwestycji i eksploatacji.

Rosnące zapotrzebowanie kadrowe w obszarze inwestycyjnym wiązało się przygotowaniem i zabezpieczeniem specjalistycznego wsparcia technicznego dla realizacji projektów strategicznych, w tym Korytarza Północ – Południe wraz z inicjatywami towarzyszącymi. Wzrost liczby zatrudnionych w Pionie Eksploatacji był m.in. efektem przejmowania do wykonania siłami własnymi prac realizowanych wcześniej przez firmy zewnętrzne.

Zatrudnienie w pozostałych obszarach, zwłaszcza tzw. wsparcia, stanowiło pochodną realizacji powyższych zadań inwestycyjnych i eksploatacyjnych oraz zmian organizacyjnych mających na celu podniesienie efektywności operacyjnej.

GRI

G4-10, G4-LA1, G4-LA2, G4-LA10, G4-LA12, G4-LA13, G4-EC1, G4-DMA

ISO 26000

RELACJE PRACOWNICZE,
PRAWA CZŁOWIEKA

SDG

Liczba zatrudnionych pracowników	2014 *	2015 *	2015 **	2016 *	2016 **
Łączna liczba pracowników, w tym:	2 520	2 631	139	2 761	156
Kobiety	624	672	47	690	50
Mężczyźni	1 896	1 959	92	2 071	106
Stosunek liczby zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło lub na zlecenie do liczby zatrudnionych na podstawie umowy o pracę	0,95%	1,71%		0,51%	0%
Liczba pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w tym:	2 520	2 631	139	2 761	156
Pracownicy zatrudnieni na pełen etat, w tym:	2 508	2 617		2 751	147
Kobiety	619	664		685	47
Mężczyźni	1 889	1 953		2 066	100
Pracownicy zatrudnieni na niepełen etat, w tym:	12	14		10	9
Kobiety	5	8		5	3
Mężczyźni	7	6		5	6

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

Liczba zatrudnionych pracowników	2014 *	2015 *	2015 **	2016 *	2016 **
Pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony, w tym:	2 331	2 448	103	2 550	135
Kobiety	578	607		645	44
Mężczyźni	1 753	1 841		1 905	91
Pracownicy zatrudnieni na czas określony, w tym:	189	183	36	211	21
Kobiety	46	65		45	6
Mężczyźni	143	118		166	15
Osoby zatrudnione na podstawie umowy-zlecenia, w tym:	23	35		14	
Kobiety	10	15		7	
Mężczyźni	13	20		7	
Osoby zatrudnione na podstawie umowy o dzieło, w tym:	1	10		0	
Kobiety	0	6		0	
Mężczyźni	1	4		0	
Liczba pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w tym:					156
Centrala	490	552		722	53
Gdańsk	194	198		176	
Poznań	348	354		333	
Wrocław	295	303		273	
Świerklany	222	225		285	
Rembelszczyzna	364	379		365	
Tarnów	607	620		607	
Świnoujście					103

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

[G4-LA1, G4-LA12]

Nowi pracownicy w GAZ-SYSTEM S.A.

Nowi pracownicy w GAZ-SYSTEM S.A.	Łączna liczba pracowników, którzy rozpoczęli pracę w 2016 roku	Procent pracowników, którzy rozpoczęli pracę w 2016 roku
Łącznie	223	8,1%
CENTRALA	76	34,1%
ODDZIAŁ GDAŃSK	2	0,9%
ODDZIAŁ POZNAŃ	11	4,9%
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	10	4,5%
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	82	36,8%
ODDZIAŁ TARNÓW	37	16,6%
ODDZIAŁ WROCŁAW	5	2,2%
KOBIETY	45	20,2%
MĘŻCZYŻNI	178	79,8%
Osoby poniżej 30. roku życia	47	21,1%
Osoby w wieku 30–50 lat	142	63,7%
Osoby powyżej 50. roku życia	34	15,2%

Nowi pracownicy w Polskim LNG S.A.	Łączna liczba pracowników, którzy rozpoczęli pracę w 2016 roku	Procent pracowników, którzy rozpoczęli pracę w 2016 roku
Łącznie	38	24,0%
WARSZAWA	8	21,0%
ŚWINOUJŚCIE	30	79,0%
KOBIETY	9	23,7%
MĘŻCZYŻNI	29	76,3%
Osoby poniżej 30. roku życia	16	42,1%
Osoby w wieku 30–50 lat	17	44,7%
Osoby powyżej 50. roku życia	5	13,2%

[G4-LA13, G4-EC1, G4-DMA]

Wynagrodzenia w spółce GAZ-SYSTEM w 2016 roku

Przeciętna płaca brutto pracowników w spółce GAZ-SYSTEM jest wyższa niż średnia płaca brutto w Polsce. System wynagradzania i nagradzania nakierowany jest na motywowanie pracowników do realizacji bieżących i przyszłych celów biznesowych. Przejawem tego jest wysoki udział elementów zmiennych w wynagrodzeniach całkowitych.

4 października 2016 roku pracodawca i jedna z zakładowych organizacji związkowych zawarli porozumienie w sprawie wzrostu wynagrodzeń w 2016 roku. Jego głównym celem była regulacja płac obejmująca pracowników, których zarobki znajdowały się poniżej przeciętnego wynagrodzenia na danym stanowisku. Zgodnie z zasadami zawartymi w porozumieniu regulacja płac dotyczyła przede wszystkim stanowisk w kategoriach zaszeregowania od I do VI zawartych w ZUZP. Przy tej okazji szczególną uwagę zwrócono na pracowników o unikatowych i trudnych do pozyskania kompetencjach, umiejętnościach i uprawnieniach, które są szczególnie istotne z punktu widzenia zadań inwestycyjnych, w tym spawaczy, spawalników i inspektorów nadzoru. Ostatecznie regulacją zbliżającą wynagrodzenia do wysokości wynagrodzeń oferowanych na rynku pracy objęto 50% pracowników spółki.

Porozumienie było pierwszym krokiem przeglądu funkcjonującego w spółce schematu stanowisk i taryfikatora płac. Kolejne działania w tym zakresie mają przystosować siatkę stanowisk i płac do naszych aktualnych potrzeb i wymagań rynku.

[G4-LA13]

	GAZ-SYSTEM S.A.	Polskie LNG S.A.
Stosunek podstawowego wynagrodzenia kobiet do podstawowego wynagrodzenia mężczyzn według zajmowanego stanowiska w hierarchii organizacji	113,3%	
CENTRALA	83,1%	
ODDZIAŁ GDAŃSK	111,0%	
ODDZIAŁ POZNAŃ	115,0%	
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	109,1%	
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	103,5%	
ODDZIAŁ TARNÓW	97,7%	
ODDZIAŁ WROCŁAW	109,3%	
ŚWINOUJŚCIE		
Kierownictwo wyższego szczebla	95,7%	
CENTRALA	95,2%	104,0%
ODDZIAŁ GDAŃSK	81,4%	
ODDZIAŁ POZNAŃ	88,6%	
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	88,2%	
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	0,0%*	
ODDZIAŁ TARNÓW	0,0%*	
ODDZIAŁ WROCŁAW	105,2%	
ŚWINOUJŚCIE		0,0%*
Kierownictwo średniego szczebla	133,8%	

Jakie miejsca pracy tworzymy?

	GAZ-SYSTEM S.A.	Polskie LNG S.A.
CENTRALA	101,8%	100,0%
ODDZIAŁ GDAŃSK	120,0%	
ODDZIAŁ POZNAŃ	125,0%	
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	139,1%	
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	117,4%	
ODDZIAŁ TARNÓW	126,9%	
ODDZIAŁ WROCŁAW	116,5%	
ŚWINOUJŚCIE		83,0%
Pracownicy merytoryczni (wykonujący specyficzne branżowo zadania)	116,7%	
CENTRALA	87,7%	brak zatrudnionych
ODDZIAŁ GDAŃSK	110,9%	
ODDZIAŁ POZNAŃ	117,0%	
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	113,9%	
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	110,6%	
ODDZIAŁ TARNÓW	99,4%	
ODDZIAŁ WROCŁAW	106,7%	
ŚWINOUJŚCIE		120,0%
Pracownicy merytoryczno-administracyjni	97,4%	
CENTRALA	97,8%	80,%
ODDZIAŁ GDAŃSK	108,7%	
ODDZIAŁ POZNAŃ	123,7%	
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	87,5%	
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	108,7%	
ODDZIAŁ TARNÓW	114,9%	
ODDZIAŁ WROCŁAW	100,0%	
ŚWINOUJŚCIE		66,0%

* Brak kobiet wśród pracowników kierownictwa wyższego szczebla

Stosunek wysokości wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla do wysokości płacy minimalnej w głównych lokalizacjach organizacji – dotyczy GAZ-SYSTEM S.A.

Mężczyźni*	198,6%
ODDZIAŁ POZNAŃ	159,5%
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	206,2%
ODDZIAŁ TARNÓW	207,7%
ODDZIAŁ WROCŁAW	206,4%

* Brak kobiet wśród pracowników najniższego szczebla

[G4-LA2, G4-LA10]

Decyzja o emeryturze?

Działamy powyżej standardu

W 2016 roku nie odnotowaliśmy przypadków znacznego spadku zatrudnienia spowodowanego dobrowolnymi rezygnacjami lub zwolnieniami z pracy z inicjatywy pracodawcy. Większość przypadków rezygnacji z pracy dotyczyła pracowników odchodzących na emeryturę lub rentę.

Podstawowe rozwiązania ułatwiające pracownikom podjęcie decyzji o ewentualnym zakończeniu kariery zawodowej i przejściu na emeryturę zawarte są w obowiązujących regulacjach. Zgodnie z ZUZP pracownikowi, który pracował w spółce co najmniej 15 lat i obecnie chciałby przejść na emeryturę lub świadczenie przedemerytalne, przysługuje wyższa niż wynikająca z Kodeksu Pracy odprawa pieniężna.

Zbliżający się termin nabycia praw do emerytury nie jest także przeszkodą w kontynuacji rozwoju kompetencji. Do dnia rozwiązania umowy o pracę pracownik ma prawo do korzystania z dostępnych w spółce form kształcenia, mimo że zdobyłą lub utrwaloną wiedzę spożytkuje w dowolny sposób po ustaniu stosunku pracy.

Ponadto pracownik, który zdecyduje się na przejście na emeryturę w okresie krótszym niż 12 miesięcy, jakie dzielą go od terminu wypłaty nagrody jubileuszowej, nie traci prawa do jej otrzymania. W takim przypadku nagroda jest wypłacana w dniu rozwiązania stosunku pracy.

[G4-LA1]

Odejścia pracowników z GAZ-SYSTEM S.A.   Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku   Procent pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku

	Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku	Procent pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku
Łącznie	94	3,4%
CENTRALA	33	35,1%
ODDZIAŁ GDAŃSK	5	5,3%
ODDZIAŁ POZNAŃ	11	11,7%
ODDZIAŁ REMBELSZCZYŻNA	10	10,6%
ODDZIAŁ ŚWIERKLANY	3	3,2%
ODDZIAŁ TARNÓW	21	22,3%
ODDZIAŁ WROCŁAW	11	11,7%
KOBIETY	27	28,7%
MĘŻCZYŻNI	67	71,3%
Osoby poniżej 30. roku życia	14	14,9%
Osoby w wieku 30–50 lat	37	39,4%
Osoby powyżej 50. roku życia	43	45,7%

Odejścia pracowników z Polskiego LNG S.A.   Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku   Procent pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku

	Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku	Procent pracowników, którzy odeszli z pracy w 2016 roku
Łącznie	24	15,0%
WARSZAWA	19	79,0%
ŚWINOUJŚCIE	5	21,0%
KOBIETY	8	33,3%
MĘŻCZYŻNI	16	66,7%
Osoby poniżej 30. roku życia	0	0,0%
Osoby w wieku 30–50 lat	23	95,8%
Osoby powyżej 50. roku życia	1	4,2%

Rozwój kompetencji pracowników

Jesteśmy odpowiedzialnym pracodawcą, zabezpieczamy potrzeby rozwojowe i socjalne pracowników oraz dbamy o wzmacnianie ich kompetencji.

[G4-LA9, G4-LA10, G4-DMA]

Szkolenia w obszarze eksploatacji

W 2016 roku pracownicy liniowi uczestniczyli w szkoleniach z zakresu spawalnictwa mających na celu przygotowanie personelu do spełnienia wymogów normy PN-EN ISO 3834-2, która określa wymagania jakości dotyczące spawania w warunkach warsztatowych i budowy. Definiuje wymagania wobec personelu wykonującego spawanie, nadzór i badania oraz podwykonawców

i określa zasady dokumentowania prac.

Proces szkoleniowy przyczynił się między innymi do uzyskania przez spółkę certyfikatu w zakresie wymagań jakości dotyczących spawania materiałów metalowych.

W IV kwartale 2016 roku zawarliśmy umowy ramowe na szkolenia związane z uzyskiwaniem lub odnawianiem świadectw kwalifikacji w zakresie dozoru i eksploatacji. Zawarcie ramowych umów w tym obszarze pozwoliło na jednoczesne organizowanie szkoleń dla większych grup pracowników.

Rozmowy rozwojowe

W 2016 roku rozpoczęto wdrożenie procesu i projektu pilotażowego rozmowy rozwojowej, którego celem jest monitorowanie osiągniętych rezultatów i motywowanie pracowników do aktywnego podejmowania zdefiniowanych zadań.

GRI

G4-LA9, G4-LA10, G4-DMA

ISO 26000

RELACJE PRACOWNICZE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

Szkolenia dla obszarów wsparcia

W listopadzie 2016 roku rozpoczęliśmy cykl szkoleń z zakresu kompetencji miękkich dedykowanych wyższej kadrze menedżerskiej.

Organizowaliśmy również tzw. szkolenia zamknięte dla grup pracowników, m.in. z obszarów zakupów, HR, ochrony środowiska. Tego typu szkolenia są pomocne w ujednoczeniu podejścia do konkretnych przepisów i jednakowej ich interpretacji w całej organizacji i rozwijaniu wiedzy eksperckiej.

Dobre praktyki

W ramach przygotowań do certyfikacji Pion Eksploatacji umożliwił 30 pracownikom spółki uzyskanie uprawnień do przeprowadzania badań wizualnych VT-1 i VT-2. Pracownicy Oddziałów byli odpowiedzialni za dostosowanie i zakup sprzętu do wykonywania prac oraz do kontroli i badań, a także organizowania przestrzeni magazynowych i stref przygotowania produkcji.

Równolegle realizowali oni także prace spawalnicze. Wiele z nich, w tym m.in.: przebudowę układów zaporowo-upustowych, remonty odcinków gazociągów wysokiego ciśnienia czy likwidację nieczynnych odgałęzień, przeprowadziliśmy własnymi siłami. W ostatnim kwartale 2016 roku Oddziały zrealizowały łącznie 16 udokumentowanych zadań na podstawie wymagań normy PN-EN ISO 3834-2:2007 w zakresie wytwarzania, montażu, naprawy i modernizacji zbiorników, rurociągów technologicznych i gazociągów przesyłowych oraz zespołów urządzeń ciśnieniowych. Wykonywanie prac podlegających certyfikacji usprawniło także powołanie Gazowego Pogotowia Technicznego w Oddziałach we Wrocławiu i Świerklanach.

Dla naszych pracowników szczególnie wartościowa okazała się współpraca pomiędzy jednostkami oraz cykliczne wideokonferencje oraz dostęp do repozytorium materiałów, dokumentów i informacji.

Pion Eksploatacji odpowiedzialny był również za wybór jednostki certyfikującej i koordynował działania w zakresie audytu wewnętrznego realizowanych zadań. Wydany 14 grudnia 2016 roku certyfikatem jednostka certyfikująca UDT-CERT potwierdziła, że spełniamy restrykcyjne wymagania normy PN-EN ISO 3834-2:2007.

Certyfikat obowiązuje trzy lata.

Etyka

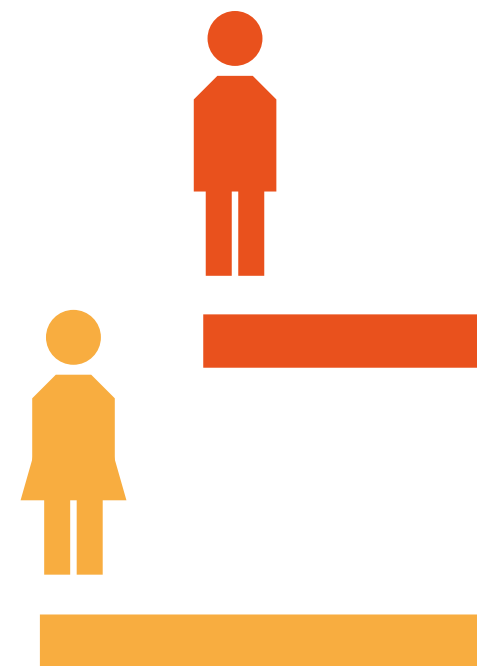
Szacunek dla innych jest jedną z fundamentalnych zasad naszego Kodeksu etycznego. Mamy jednak świadomość, że nawet najlepiej funkcjonujące narzędzia prewencyjne nie zastąpią tego, co możemy zrealizować sami poprzez kształtowanie właściwych wzajemnych relacji w miejscu pracy oraz dbając o kulturę organizacyjną opartą na zasadzie partnerstwa.

[G4-56]

Mobbing? Nie, dziękuję!

W naszej spółce funkcjonuje procedura antymobbingowa, która stanowi załącznik do regulaminu pracy. W 2016 roku zorganizowaliśmy szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi w miejscu pracy. Kadra menedżerska wyższego i średniego szczebla uczestniczyła w szkoleniach stacjonarnych, natomiast szkolenie dla wszystkich pracowników pt. „Przeciwdziałanie mobbingowi w pracy” zostało zamieszczone na platformie e-learningowej GAZ-SYSTEM S.A.

Trenerzy przedstawili zjawisko mobbingu i jego skutki. Pracownicy nabyli też umiejętności rozpoznawania zachowań określanych jako mobbing i odróżniania ich od innych niepożądanych zachowań w pracy. Szkolenia służyły także poznaniu sposobów skutecznego reagowania na zachowania mobbingowe w sytuacji, gdy jesteśmy ich świadkiem lub staliśmy się celem ataków mobbera.

GRI
G4-56

ISO 26000
RELACJE PRACOWNICZE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

Bhp

System Zarządzania bhp i działania zgodne z międzynarodowymi standardami w tym zakresie oraz szeroko rozwinięty system działań prewencyjnych skierowany do pracowników i firm podwykonawczych – to kluczowe elementy zarządzania bezpieczeństwem pracy.

Zarządzanie aspektami bhp

[G4-DMA]

W Grupie GAZ-SYSTEM funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania, którego elementem jest System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. W 2016 roku spółka zarządzała obszarem w sposób zgodny z międzynarodowymi standardami, działając na podstawie normy BS OHSAS 18001:2007 „System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w zakresie przesyłu gazu ziemnego na terenie całego kraju”. Dzięki temu:

- podnosimy kwalifikacje pracowników w dziedzinie bhp,
- zapewniamy stosowanie najnowszych osiągnięć nauki i techniki w zakresie udoskonalania warunków pracy,
- aktywnie zapobiegamy wypadkom, chorobom zawodowym, zdarzeniom potencjalnie wypadkowym poprzez bieżący monitoring działań w zakresie bhp,
- skutecznie wprowadzamy działania korygujące i zapobiegawcze.

[G4-LA5]

W kontekście działań związanych z bezpieczeństwem szczególnie dbamy o dialog wewnątrz organizacji. W spółce działa komisja bhp, której posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. W skład komisji wchodzi w równej liczbie przedstawiciele pracodawcy (w tym przedstawiciele służb bhp i lekarz sprawujący opiekę zdrowotną nad pracownikami) oraz pracowników. Przewodniczącym komisji bhp jest przedstawiciel wyznaczony przez pracodawcę, natomiast wiceprzewodniczącym – Społeczny Inspektor Pracy. Komisja bhp pełni funkcje doradcze i opiniotwórcze w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, a jej zadania to:

GRI

G4-LA5, G4-LA6, G4-LA8,
G4-DMA

ISO 26000

RELACJE PRACOWNICZE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-LA8]

Umowy ze związkami zawodowymi również zawierają zapisy dotyczące kwestii bezpieczeństwa i higieny pracy. W szczególności odnoszą się one do kwestii:

- osobistego sprzętu ochronnego,
- wspólnych komisji ds. bhp z udziałem kierownictwa i pracowników,
- udziału przedstawicieli pracowników w kontrolach i audytach bhp oraz dochodzeniach dotyczących wypadków,
- szkoleń i kształcenia w zakresie bhp,
- prawa do odmowy wykonywania niebezpiecznej pracy.

[G4-LA6]

Wskaźnik urazów

W okresie sprawozdawczym w Grupie GAZ-SYSTEM nastąpiło ogółem 17 wypadków przy pracy. Łączna liczba dni niezdolności do pracy z tytułu wypadków przy pracy wyniosła 276 dni.

	2015	2016
wskaźnik częstotliwości wypadków	4,94	5,8
wskaźnik ciężkości wypadków	21,9	16,56

W porównaniu z rokiem 2015, pomimo zwiększonej częstotliwości wypadków, w okresie sprawozdawczym zmniejszyła się łączna liczba dni niezdolności do pracy z tego tytułu. Nastąpiło także obniżenie wskaźnika ciężkości wypadków o blisko 25 punktów procentowych. Należy to interpretować jako kolejny rok poprawy bezpieczeństwa pracowników w spółce.

Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych i nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według płci i regionów w Grupie GAZ-SYSTEM.

	GAZ-SYSTEM S.A. 2014	GAZ-SYSTEM S.A. 2015	GAZ-SYSTEM S.A. 2016	Polskie LNG S.A. 2015	Polskie LNG S.A. 2016
Obrażenia ciała, choroby zawodowe, stracone dni i wskaźnik absencji w raportowanym okresie według płci					
Liczba wypadków przy pracy ogółem, w tym:	25	13	16	1	1
Kobiety	5	1	3	1	0
Mężczyźni	20	12	13	0	1
Liczba wypadków śmiertelnych, zbiorowych i ciężkich:					
Kobiety	0	0	1	0	0
Mężczyźni	0	0	0	0	0
Łączna liczba dni niezdolności do pracy z tytułu wypadków przy pracy:					
Kobiety	68	23	53	7	0
Mężczyźni	953	262	212	0	11
Wskaźnik częstotliwości wypadków*:					
Kobiety	8,01	1,49	22,89	21,28	-
Mężczyźni	10,55	6,13	7,71	-	6,41

	GAZ-SYSTEM S.A. 2014	GAZ-SYSTEM S.A. 2015	GAZ-SYSTEM S.A. 2016	Polskie LNG S.A. 2015	Polskie LNG S.A. 2016
Wskaźnik ciężkości wypadków**:					
Kobiety	13,6	23	17,67	7	-
Mężczyźni	47,65	21,83	16,31	-	11
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych:					
Kobiety	0	0	0	0	0
Mężczyźni	0	0	0	0	0
Liczba wypadków u podwykonawców ogółem w czasie wykonywania pracy na rzecz spółki***:					
Kobiety	0	0	0	nieraportowane	0
Mężczyźni	2	0	2	nieraportowane	0
Liczba wypadków śmiertelnych, zbiorowych i ciężkich u podwykonawców:					
Kobiety	0	0	0	nieraportowane	0
Mężczyźni	2	0	0	nieraportowane	0

* Ogólna liczba wypadków/zatrudnienie x 1000.

** Liczba dni niezdolności do pracy z tytułu wypadku/liczba wypadków.

*** Dane dotyczą podwykonawców, z którymi spółka ma bezpośrednio podpisaną umowę.

[G4-LA6]

INFORMACJA NA TEMAT WYPADKÓW PRZY PRACY W GRUPIE GAZ-SYSTEM W 2016 ROKU

Oddział	Liczba wypadków przy pracy
CENTRALA	1
GDAŃSK	1
POZNAŃ	3
REMBELSZCZYŻNA	1
ŚWIERKLANY	1
TARNÓW	3
WROCŁAW	6
Polskie LNG S.A.	1
ŁĄCZNIE	17

[G4-DMA]

Bezpieczeństwo podwykonawców

W roku 2016 wprowadziliśmy nową regulację w zakresie bezpieczeństwa pt. „Wytyczne w zakresie wymagań bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia dla wykonawców oraz gości w Operatorze Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.” (PH-DY-W02).

Ujednoliciliśmy tym samym zasady identyfikowania zagrożeń oraz bezpiecznego prowadzenia prac przez wykonawców zewnętrznych, już w fazie planowania i przygotowania procesu realizacji prac, w sposób pozwalający na wyeliminowanie lub znaczące ograniczenie zagrożeń.

Nowa regulacja określa wymagania dla

dokumentacji z obszaru bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej podlegającej kontroli, w tym dotyczącej szkoleń pracowników, posiadania przez nich uprawnień, badań lekarskich oraz oceny ryzyka zawodowego, maszyn i urządzeń itp. Przepisy definiują także wymagania dla nadzoru w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia podczas prowadzenia prac przez wykonawców zewnętrznych. Ponadto regulacja wprowadza zasady dotyczące zgłaszania zdarzeń, które mają miejsce podczas prowadzenia prac objętych zadaniem lub związanych z obecnością gości na terenie obiektów należących do spółki.

Dobre praktyki

Mistrzostwa w udzielaniu pierwszej pomocy o Puchar Prezesa GAZ-SYSTEM S.A. to wydarzenie wewnętrzne o charakterze prewencyjno-edukacyjnym skierowane do wszystkich pracowników naszej spółki. W V edycji mistrzostw wzięło udział 40 osób.

Mistrzostwa w udzielaniu pierwszej pomocy pozwalają naszym pracownikom w ciekawy i skuteczny sposób zdobyć praktyczne umiejętności reagowania w sytuacji zagrożeń, wypadków i udzielania pomocy poszkodowanym.

Głównym elementem mistrzostw jest dwudniowe szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy prowadzone przez wykwalifikowanych ratowników medycznych. Intensywny kurs wypełniony ćwiczeniami umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności, które są niezwykle cenne w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia poszkodowanego.

Zakres merytoryczny szkolenia obejmuje podstawowe zabiegi resuscytacyjne z wykorzystaniem automatycznego defibrylatora oraz postępowanie w nagłych stanach zagrożenia życia. W 2016 roku uczestnicy poznali mechanizm powstawania urazu w czasie wypadku i nauczyli się, jak należy udzielać pomocy przy poważnych urazach głowy, klatki piersiowej oraz kończyn.

Drugą część mistrzostw stanowiły zawody obejmujące test merytoryczny oraz konkurencje medyczne, czyli zainscenizowane zdarzenia, z jakimi pracownik może spotkać się w pracy lub

codziennym życiu. Zadaniem uczestników było udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym przy użyciu podstawowego sprzętu dostępnego w zakładowych apteczkach pierwszej pomocy.

Jesteśmy aktywni w pracach Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, które propaguje budowanie zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy oraz upowszechnianie i wdrażanie osiągnięć nauki i techniki z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy.

19–20 października 2016 roku w Międzyzdrojach odbyła się XIX Konferencja Forum Liderów Bezpiecznej Pracy „Doskonalenie zarządzania bhp i behawioralne metody poprawy bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwach”, na której zostaliśmy wyróżnieni Złotą Kartą Lidera Bezpiecznej Pracy. W ramach konferencji zorganizowana została wizyta techniczna w Terminalu LNG w Świnoujściu.

4.

Jakim jesteśmy sąsiadem?

Prowadzimy dialog
z lokalną społecznością

100

Dbamy o relacje
z właścicielami gruntów

104

Działamy społecznie

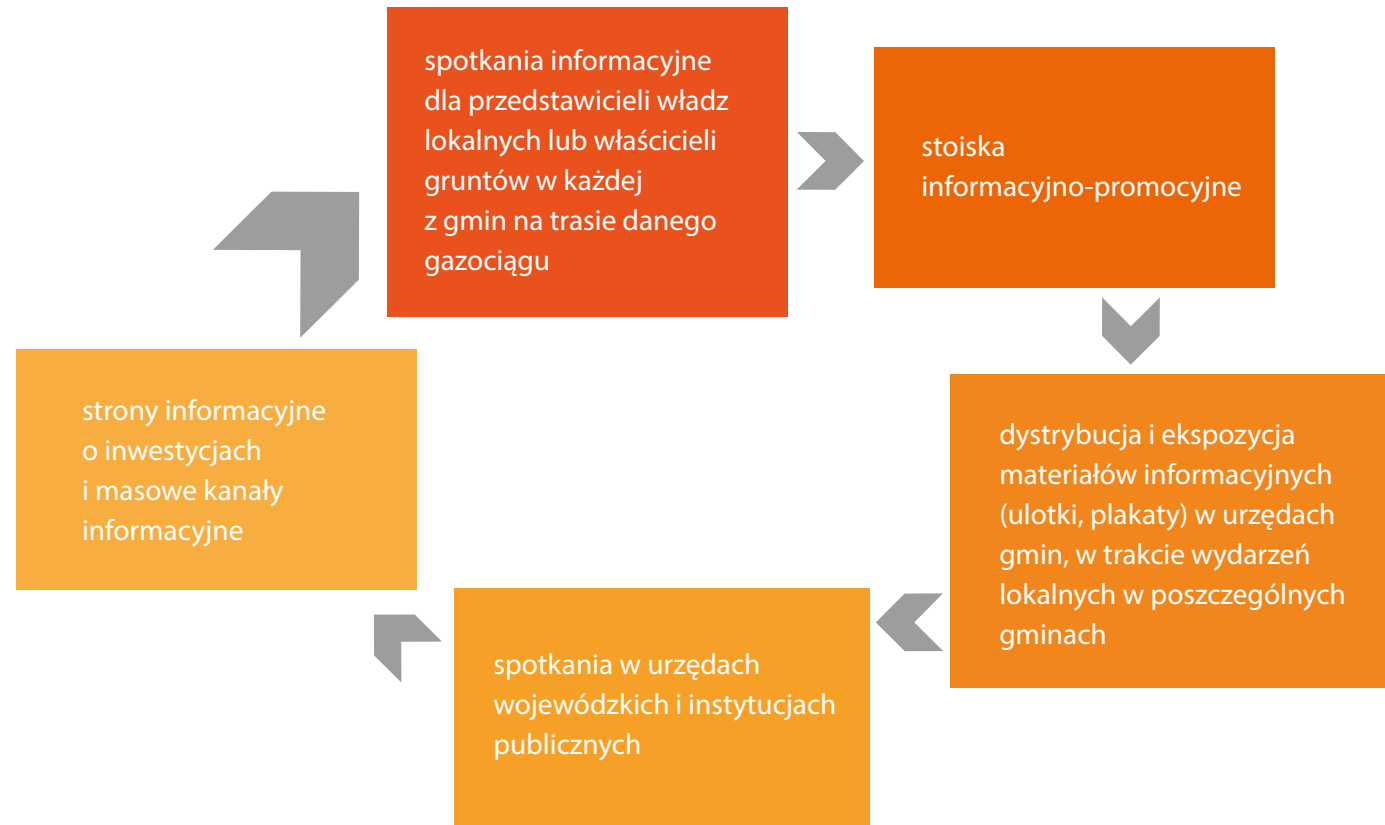
106

Prowadzimy dialog z lokalną społecznością

W procesach inwestycyjnych przywiązujemy szczególną wagę do komunikacji ze społecznościami lokalnymi mieszkającymi na terenach, gdzie realizujemy nasze strategiczne projekty.

[G4-26, G4-DMA]

Korzystamy z różnorodnych narzędzi i kanałów komunikacyjnych, które spełniają założone cele i które dostosowujemy do stopnia realizacji inwestycji. Wśród najczęściej podejmowanych działań są:

Dialog z interesariuszami prowadzimy systemowo i na wszystkich etapach inwestycji: od projektowania, przez realizację, po zakończenie budowy. Dla każdego zadania inwestycyjnego opracowujemy i wdrażamy indywidualne plany komunikacji, dzięki czemu docieramy do wszystkich zainteresowanych. W ten sposób spółka wypracowuje pełne zrozumienie i akceptację dla prowadzonych działań, co zapewnia budowanie właściwych relacji ze społecznością lokalną.

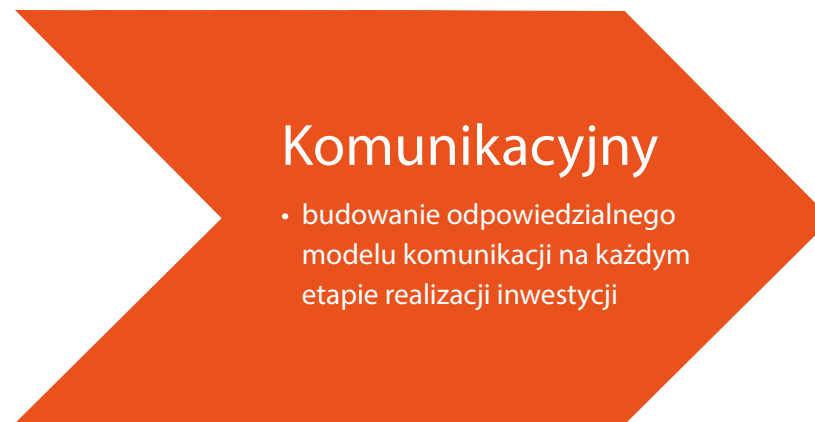
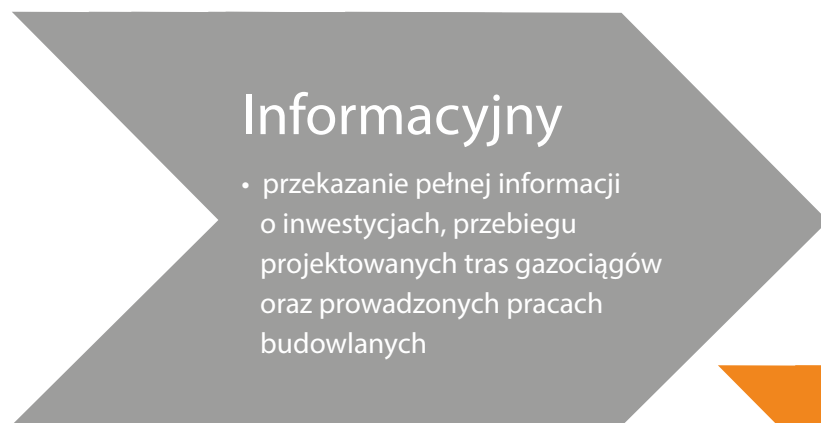
GRI
G4-26, G4-DMA

ISO 26000
ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE,
ŁĄD ORGANIZACYJNY

SDG

Cele działań komunikacyjnych wśród społeczności lokalnych:

Formy działań komunikacyjnych

[G4-26, Wskaźnik własny: liczba zrealizowanych spotkań komunikacyjnych.

Wskaźnik własny: liczba uczestników spotkań].

Spotkania informacyjne z mieszkańcami

- **110** spotkań konsultacyjnych
- **1 153** uczestników
- **180** gmin
- **18** inwestycji liniowych
- **5** inwestycji punktowych
- **1** skarga dotycząca niekompletności przekazywanych informacji *

*w 2016 roku

- **400** spotkań
- **4 700** uczestników*

*od 2011 roku

Poruszane podczas spotkań kwestie dotyczyły m.in.: odszkodowań przyznawanych w związku z budową gazociągów, czasu trwania prac budowlanych, korzyści płynących z realizacji inwestycji w danej gminie, ochrony środowiska oraz zabezpieczenia miejsc cenny przyrodniczo.

Stoiska informacyjno-promocyjne

Budujemy i podtrzymujemy kontakt ze społecznościami lokalnymi. Jednym z narzędzi, które wykorzystujemy do tego celu, są stoiska informacyjno-promocyjne, które wystawiamy podczas ważnych wydarzeń lokalnych w gminach, gdzie aktualnie prowadzony jest proces inwestycyjny lub remontowy. Na stoiskach można uzyskać najważniejsze informacje o inwestycjach realizowanych na danym terenie oraz o potencjalnych korzyściach dla społeczności lokalnych.

Strony informacyjne o inwestycjach

Każda projektowana i realizowana przez nas strategiczna inwestycja ma poświęconą jej zakładkę na stronie www.gaz-system.pl. Można tam znaleźć najważniejsze informacje dotyczące m.in. trasy projektowanej inwestycji, uwarunkowań prawnych, podstawowych parametrów technicznych, dofinansowania ze środków Unii Europejskiej itp.

Otwarta komunikacja z interesariuszami

We wszystkich folderach i materiałach informacyjnych udostępniamy dane umożliwiające społecznościom lokalnym bezpośredni kontakt z nami i uzyskanie informacji związanych z inwestycjami. Odpowiedzi na pytania zadane drogą telefoniczną lub za pośrednictwem poczty elektronicznej konsultowane są z pracownikami merytorycznymi.

[G4-26, Wskaźnik własny: liczba zorganizowanych warsztatów dla pracowników.

Wskaźnik własny: liczba zorganizowanych warsztatów dla kontrahentów].

Warsztaty kompetencyjne dla pracowników i kontrahentów

Poza działaniami komunikacyjnymi wokół powstających inwestycji realizujemy również szkolenia dla wykonawców i pracowników naszej spółki. Pracownicy dzielą się swoimi doświadczeniami i omawiają problematyczne kwestie, jakie pojawiają się w trakcie budowy oraz podczas spotkań informacyjnych w gminach. W ten sposób budujemy kompetencje zespołu, który skuteczniej potrafi rozwiązywać pojawiające się trudności i reagować na potencjalne sytuacje kryzysowe.

24 warsztaty dla pracowników w zakresie negocjacji i rozwiązywania konfliktów w ramach projektów inwestycyjnych i eksploatacyjnych

7 sesji warsztatowych dla wykonawców pt. „Dobre praktyki budowania współpracy z władzami lokalnymi i właścicielami nieruchomości podczas realizacji inwestycji”

[G4-26, wskaźniki własne]

Działania z zakresu komunikacji inwestycji zrealizowane w 2016 roku

			REMBELSZCZYNA	POZNAŃ	WROCLAW	GDANSK	TARNÓW	ŚWIERKLANY	OGÓŁEM
Opracowanie i wdrożenie planu komunikacji ze społecznościami lokalnymi wraz z raportowaniem kwartalnym oraz uczestnictwo w spotkaniach informacyjnych	ZREALIZOWANE	liczba spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami społecznościami lokalnej	41	19	12	11	18	9	110
		liczba uczestników spotkań konsultacyjnych	340	322	16	120	125	230	1153
		liczba skarg dotyczących niekompletności przekazywanych informacji					1		1
		liczba kanałów komunikacji	8	7	4	3	9	5	9
Spotkania z władzami lokalnymi oraz instytucjami publicznymi na temat projektów rozwojowych spółki	ZREALIZOWANE	spotkania	22						22
		konferencja naukowa „Podziemny magazyn gazu na obszarze Białogardu”	1						1

Dbamy o relacje z właścicielami gruntów

Rozbudowa sieci gazociągów w Polsce zapewnia bezpieczeństwo energetyczne kraju oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego regionów. Ze względu na charakter inwestycji dotyczących systemu przesyłowego trasy gazociągów przebiegają przez tereny prywatne. W takich sytuacjach właściciele gruntów otrzymują m.in. odszkodowania związane z czasowym lub trwałym zajęciem nieruchomości lub wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu.

[G4-DMA, G4-EC7]

Inwestycje strategiczne – zobowiązania ustawowe

Zgodnie z ustawą z 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie Terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, na podstawie której realizujemy większość naszych strategicznych inwestycji, organem właściwym do wydania decyzji o wypłacie odszkodowań jest wojewoda. Właściciele otrzymują odszkodowania w związku z budową gazociągów strategicznych na ich gruntach:

- z tytułu ograniczenia dotychczasowego korzystania z nieruchomości,
- za wywłaszczenie i w związku z wywłaszczaniem oraz w przypadku odszkodowań fizycznych (np. za straty w uprawach).

Wysokość odszkodowania za ograniczenie prawa własności w związku z ustanowieniem strefy kontrolowanej gazociągu, zajęcie nieruchomości na okres budowy oraz za szkody rolnicze i inne powstałe w trakcie budowy gazociągu wojewoda określa decyzją administracyjną na podstawie operatów szacunkowych sporządzonych przez uprawnionych rzeczoznawców majątkowych. Wypłata odszkodowania następuje w terminie 14 dni od dnia, gdy decyzja będzie ostateczna.

Wypłata odszkodowań za wywłaszczenie oraz w związku z wywłaszczaniem uzgadniana jest w formie pisemnej między wojewodą a osobą uprawnioną do odszkodowania. W przypadku gdy nie zostanie osiągnięte porozumienie między stronami, wysokość odszkodowania ustala wojewoda w drodze decyzji w terminie 30 dni od dnia wszczęcia postępowania.

Inwestycje realizowane na podstawie prawa budowlanego

Inwestycje nieobjęte ustawą z 24 kwietnia 2009 r. realizowane są na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Zgodnie z jej zapisami właściciele nieruchomości, przez które przebiega trasa gazociągu, otrzymują wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu oraz – po zakończeniu budowy – odszkodowania za powstałe w trakcie budowy gazociągu szkody (np. straty w uprawach, zniszczenia struktury gleby i jej rekultywacja itp). Ich wysokość określana jest na podstawie operatów szacunkowych.

GRI
G4-DMA, G4-EC7

ISO 26000
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

”

Dzięki budowie przez firmę GAZ-SYSTEM gazociągu Czeszów – Wierzchowice, przebiegającego przez naszą gminę zyskamy bardzo wiele dodatkowych środków finansowych dla naszego budżetu. Będziemy mogli zmodernizować oświetlenie drogowe, poprawić infrastrukturę drogową oraz zaproponować mieszkańcom program dopłat do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Agnieszka Wersta,
Wójt Gminy Zawonia

”

[G4-EC7]

Relacje z samorządami

Gminy, na terenie których zlokalizowane są gazociągi, uzyskują dodatkowe wpływy finansowe w postaci odprowadzanego corocznie przez inwestora podatku od nieruchomości w wysokości 2% wartości odcinka gazociągu zlokalizowanego na terenie danej gminy.

[G4-EC7]

Inwestycje na terenach Lasów Państwowych

Stan prawny infrastruktury gazowej będącej naszą własnością, ale zlokalizowanej na terenach PGL Lasy Państwowe reguluje zawarte 9 września 2013 roku „Porozumienie w sprawie zasad zawierania umów ustanawiających służebności przesyłu”, na podstawie którego realizowany jest proces dwustronnego rozliczenia.

Działamy społecznie

Ekologia, wolontariat pracowniczy, działania na rzecz społeczności lokalnych i środowisk o niskim statusie ekonomicznym, rozwój wiedzy i poprawa bezpieczeństwa – generujemy trwałe efekty w środowiskach naszego działania i polepszamy jakość życia społecznego.

GRI
G4-SO1, G4-DMA, G4-EC7

ISO 26000
ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE,
OCHRONA ŚRODOWISKA,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-SO1, G4-DMA]

Ważnym elementem rozwoju kultury organizacyjnej naszej spółki jest uwzględnianie interesu społecznego i realizowanie misji odpowiedzialności społecznej. Służą temu zarówno inicjatywy skierowane do wewnątrz organizacji, takie jak: program wolontariatu pracowniczego, działania związane z budowaniem bezpiecznego i przyjaznego miejsca pracy oraz otwarta komunikacja z pracownikami, jak i realizacja zadań związanych ze wspieraniem rozwoju regionów, gdzie prowadzone są inwestycje i funkcjonuje zarządzana przez nas infrastruktura gazowa. W szczególny sposób zwracamy uwagę na projekty prośrodowiskowe związane z promowaniem zachowań ekologicznych. Dzięki temu, realizując własne cele biznesowe i strategiczne ukierunkowane na rozwój sieci przesyłowej i bezpieczeństwo energetyczne Polski, staramy się uwzględniać interes społeczny oraz lokalne potrzeby ekonomiczne i środowiskowe.

Dobre praktyki GAZ-SYSTEM S.A.

Wolontariat pracowniczy jest naszą inicjatywą na rzecz społeczności lokalnych. Angażujemy się w pomoc dla podopiecznych ośrodków opiekuńczo-wychowawczych, wykonujemy prace związane z ochroną środowiska naturalnego albo też realizujemy własne projekty na rzecz otoczenia społecznego.

1. Wiemy, jak ważne jest pomaganie potrzebującym, w 2016 roku kontynuowaliśmy program GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla innych. Podczas kiermaszów, kwest i zbiórek zgromadziliśmy kwotę 21 625 zł dla 280 dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Pula środków powiększona została o darowiznę ze strony spółki w wysokości 35 000 zł. Dzięki temu mogliśmy przekazać pieniądze na zakup potrzebnego wyposażenia: komputerów, mebli, sprzętu AGD czy środków higieny. Z naszego wsparcia skorzystały:

- Dom Dziecka w Supraślu (Centrala),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyk” w Rzuchowej (Oddział w Tarnowie),
- Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania (Oddział we Wrocławiu),
- Powiatowy Dom Dziecka w Gorzyczkach (Oddział w Świerklanach),

- Polskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej (Oddział w Poznaniu),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Maluch” we Włocławku (Oddział w Gdańsku),
- Dom Dziecka w Komarnie (Oddział w Rembelszczyźnie).

W ramach indywidualnych akcji wolontariackich prowadzonych przez jednostki i Oddziały, przeprowadziliśmy także niezbędne remonty i zorganizowaliśmy dodatkowe atrakcje dla wychowanków.

2. Nasi pracownicy są liderami dobroczynności i swoimi działaniami kreują nową jakość życia społecznego w najbliższym otoczeniu. W edycji 2016 konkursu grantowego GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla społeczności lokalnych wpłynęło 16 wniosków o dofinansowanie projektów wolontariackich. Wśród 13 inicjatyw, które otrzymały dofinansowanie w kwocie do 3000 zł, znalazły się m.in.: warsztaty dla seniorów, działania w kierunku aktywizacji osób bezdomnych, pomoc dla dzieci osieroconych w hospicjum oraz zajęcia dla najmłodszych w schronisku dla zwierząt. Poniżej przedstawiamy listę projektów, które otrzymały dofinansowanie, składając w ten sposób podziękowanie ich autorom i animatorom:
- „Manufaktura bezdomnych” – projekt przygotowany przez Magdalenę Matkowską, Joannę Szostek i Witolda Ciostka na rzecz Fundacji

- Kapucyńskiej im. bł. Aniceta Koplińskiego,
- „A jednak ktoś o mnie myśli” – projekt przygotowany przez Iwonę Świecińską-Jarnicką, Beatą Gałkowską, Agnieszkę Ludwiczak-Suszczynską, Martę Miziołek, Izabelę Kominek i Paulinę Król na rzecz Domu Dziecka w Supraślu,
- „Złoty wiek. Aktywizacja społeczna seniorów” – projekt przygotowany przez Annę Mazur, Agnieszkę Kosińską, Małgorzatę Smardzewską, Aleksandrę Stępień, Edytę Tylczyńską, Przemysława Charaziaka, Mateusza Kirwila, Annę Horosiewicz, Konrada Śledzieckiego, Agatę Słupecką i Agnieszkę Likowską na rzecz Stowarzyszenia „mali bracia Ubogich”,
- „Podaj łapę – nasi czworonożni przyjaciele” – projekt przygotowany przez Rafała Kijasa, Romana Krajniewskiego i Agatę Bartnicką na rzecz Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt „Promyk” w Gdańsku-Kokoszkach,
- „Turniej dobrych serc” – projekt przygotowany przez Dariusza Kozickiego, Wojciecha Brzezińskiego, Grzegorza Przewozikowskiego i Sławomira Palucha na rzecz Gminnego Klubu Sportowego Łokietek Petrokan Brześć Kujawski,
- „Ekstremalna przygoda z przyrodą” – projekt przygotowany przez Bartosza Galusika, Magdalenę Garniec i Agnieszkę Bochyńską na rzecz Szkoły Podstawowej im. Józefa Wybickiego w Czerwonaku,
- „Nauka – lubię to! Zobaczyć, usłyszeć, doświadczyć” – projekt przygotowany przez

- Anitę Banaszak, Rafała Banaszaka i Mirona Filipiaka na rzecz Gimnazjum im. Jana Pawła w Czerwonaku,
- „Razem możemy więcej. Pomoc dla dzieci osieroconych z hospicjum Pallium” – projekt przygotowany przez Annę Namysł, Kingę Jaźwicką, Dorotę Świdłowską, Annę Cyrulik, Macieja Siodłę i Tamasza Balcerowicza na rzecz stowarzyszenia Ambitio,
- „Dzień sportu w Komarnie” – projekt przygotowany przez Martę Marcinow, Łukasza Wilczyńskiego, Pawła Michalaka, Dariusza Danilczuka, Adama Omelańczuka, Marka Pietruszkę, Michała Balcerzaka i Grzegorza Cieślę na rzecz Szkoły Podstawowej im. Kajetana Sawczuka w Komarnie oraz Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Komarnie,
- „Uczymy pomagać II” – projekt przygotowany przez Milenę Zdrojewską, Janinę Krzystek i Amadeusza Zdrojewskiego na rzecz Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Jastrzębiu-Zdroju oraz Przedszkola Publicznego nr 7 w Jastrzębiu-Zdroju,
- „Tajniki techniki” – projekt przygotowany przez Annę Zygułę, Katarzynę Maziarkę i Krzysztofa Fiedorako na rzecz Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przyjazny Dom” w Tarnowie,
- „Siatkarski piknik” – III edycja – projekt przygotowany przez Zenona Śliwińskiego, Damiana Skrzypnika, Pawła Wójcika i Adama

Walczaka na rzecz Ludowego Zespołu Sportowego „Dąb-Stowarzyszenie” Siedliska

- „Firmowa ozdoba choinkowa” – projekt od trzech lat organizowany w Oddziale w Gdańsku.

3. Kolejnym zrealizowanym w skali ogólnokrajowej programem wolontariatu był GAZ-SYSTEM. Wspólnie dla natury. Aż 375 pracowników GAZ-SYSTEM wzięło udział w akcji sadzenia lasów w całej Polsce. Posadziliśmy blisko 30 000 sosen, buków, dębów oraz krzewy dzikiej róży i głogu.

Projekt organizowany był we współpracy z sześcioma nadleśnictwami na terenie całej Polski: Celestynów (Centrala spółki oraz Oddział w Rembelszczyźnie), Damnica (Oddział w Gdańsku), Oborniki (Oddział Poznań), Oborniki Śląskie (Oddział we Wrocławiu), Rybnik (Oddział Świerklany) i Krasiczyn (Oddział w Tarnowie).

[G4-SO1]

Fundusz Naturalnej Energii

Od kilku lat realizujemy nasz autorski konkurs grantowy Fundusz Naturalnej Energii, który wspiera prowadzenie lokalnych projektów ekologicznych. Cele konkursu to: kształtowanie postaw i zwiększanie świadomości prośrodowiskowej społeczeństwa, aktywizacja społeczności lokalnych oraz edukacja ekologiczna.

”

VII edycja konkursu grantowego Fundusz Naturalnej Energii świadczy o niesłabnącym zainteresowaniu ochroną środowiska i problematyką podnoszenia świadomości ekologicznej. Od 2010 roku wsparliśmy 90 projektów realizujących działania na rzecz ochrony przyrody, a społeczności lokalne swoim zaangażowaniem potwierdziły, że aktywnie podchodzą do kreowania postaw ekologicznych. Dlatego cieszy mnie to, że możemy kontynuować współpracę z różnymi grupami interesariuszy, która ma na celu poprawę stanu środowiska naturalnego.

Monika Bończa-Tomaszewska,
Dyrektor Biura Komunikacji Korporacyjnej
w GAZ-SYSTEM S.A.

”

Fundusz Naturalnej Energii jest konkursem organizowanym corocznie i stopniowo swoim zasięgiem obejmuje cały kraj. VII edycję konkursu zorganizowaliśmy na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego, wielkopolskiego, podkarpackiego i mazowieckiego. Oferta konkursowa kierowana jest przede wszystkim do gmin, szkół, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych. Każdego roku partnerami projektu są: Fundacja Nasza Ziemia, urzędy wojewódzkie oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

”

Kontynuacja konkursu to szansa na realizację wielu interesujących działań związanych z ochroną przyrody w poszczególnych regionach Polski. Mam nadzieję, że po raz kolejny będziemy mieli okazję wsparcia projektów wynikających z potrzeb lokalnych, które przyczynią się do poprawy stanu środowiska, a tym samym będą kształtowały postawy ekologiczne wśród członków społeczności lokalnych.

Sławomir Brzózek,
Prezes Zarządu Fundacji Nasza Ziemia

”

Inicjatywy Polskiego LNG S.A.

Fundusz Wspierania Inicjatyw Lokalnych (FWIL)

Fundusz to rodzaj współpracy Polskiego LNG z interesariuszami, który angażuje ich w proces decyzyjny w zakresie finansowania projektów na rzecz Świnoujścia i jego mieszkańców. Fundusz, funkcjonujący w ramach społecznej odpowiedzialności Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, dysponuje budżetem przeznaczonym na wspieranie ważnych inicjatyw z zakresu sportu, edukacji, bezpieczeństwa, ekologii, kultury i sztuki.

W II edycji programu granty w maksymalnej wysokości 5 tysięcy złotych przyznano 15 projektom. Środki zostały przeznaczone na: wsparcie odbudowy wieży widokowej w rezerwacie Karsiborska Kępa, doposażenie świetlicy Gimnazjum Publicznego nr 3 im. Orła Białego i poprawę infrastruktury sportowej w parku Chopina.

Zrealizowaliśmy również kilka projektów adresowanych do dzieci i młodzieży: „Jak dobrze mieć sąsiada” (Szkoła Podstawowa nr 2 w Wapnicy), „Jedź zdrowo pokoleniowo” (Szkoła Podstawowa nr 2 w Świnoujściu), Ogólnopolski Turniej Siatkówki Plażowej dla uczniów szkół i ośrodków specjalnych (organizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej wraz z UKS SKEJT Świnoujście), oraz piknik rodzinny (Zarząd

Osiedla Przytór-Łunowo), a także międzyszkolne imprezy żeglarskie (Zespół Szkół Morskich im. Eugeniusza Kwiatkowskiego).

Ponadto udzieliliśmy wsparcia dla plenerowego wydarzenia „Dzień flagi na latarni morskiej 2016”, a także dla Środowiskowego Ogniska Wychowawczego nr 1 Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Świnoujściu (zajęcia teatralne) i Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło” w Świnoujściu (rehabilitacja podopiecznych).

Blog ekspercki

W ramach budowania powszechnej wiedzy na temat LNG, oprócz portalu edukacyjnego www.lng.edu.pl, w lutym uruchomiliśmy również blog ekspercki.

Blog jest miejscem, gdzie można znaleźć interesujące artykuły autorstwa czołowych specjalistów z wielu dziedzin techniki gazowej i energetyki. Eksperti udzielają odpowiedzi na pytania dotyczące skroplonego gazu ziemnego LNG, tłumaczą zasady bezpieczeństwa i procedury stosowane podczas obsługi Terminalu w Świnoujściu. Dzięki publikacjom na blogu można dowiedzieć się również, jak wygląda i działa infrastruktura gazowa oraz jakie znaczenie ma LNG dla gospodarki krajowej i międzynarodowej. Blog znajduje się pod adresem <http://lng.edu.pl/pl/blog/>

[G4-EC7]

Nowoczesna Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Świnoujściu

28 października 2016 roku w Świnoujściu została otwarta nowoczesna Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP, która dba o bezpieczeństwo Terminalu LNG oraz prawobrzeżnej części miasta. Sfinansowanie budowy oraz zakupu wyposażenia w kwocie 20 mln zł przez GAZ-SYSTEM i Polskie LNG to przykład odpowiedzialności społecznej naszej Grupy. Konieczność powstania jednostki straży pożarnej w bezpośrednim sąsiedztwie Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu wynikała z planów bezpieczeństwa w zakresie eksploatacji gazoportu. Po konsultacjach z władzami samorządowymi zdecydowano o powierzeniu ochrony przeciwpożarowej Państwowej Straży Pożarnej.

„Zbudowaliśmy terminal LNG w trosce o bezpieczeństwo energetyczne Polski, a nową jednostkę straży pożarnej sfinansowaliśmy, żeby zapewnić bezpieczeństwo nie tylko infrastruktury gazowniczej, lecz całej społeczności Świnoujścia.

Artur Zawartko,
Wiceprezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

Na wyposażeniu nowej jednostki znajdują się m.in.: ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, pojazd z drabiną o wysokości 42 metry, dwa średnie samochody ratowniczo-gaśnicze oraz zdalnie sterowany agregat proskowy.

5.

Jak wpływamy na środowisko?

Nasz ślad środowiskowy

111

Chronimy bioróżnorodność

117

Nasz ślad środowiskowy

Realizując nasze cele strategiczne i operacyjne, zobowiązujemy się do ochrony i zachowania środowiska naturalnego w całym łańcuchu wartości związanym z przesyłem gazu oraz w procesie eksploatacji naszych obiektów i urządzeń.

[G4-DMA]

Podjęcie do zarządzania środowiskiem

W obszarze ochrony środowiska działamy na podstawie Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 14001:2005. Podstawowym zadaniem normy jest wspomaganie ochrony środowiska i zapobieganie zanieczyszczeniom. Norma zawiera wymagania dotyczące systemu zarządzania środowiskowego, których wypełnienie może pomóc stosującym ją organizacjom w osiągnięciu celów środowiskowych i ekonomicznych. Poprawność podejmowanych przez naszą spółkę inicjatyw w tym obszarze potwierdzają wyniki audytu przeprowadzonego w 2016 roku przez BSI (British Standards Institution).

[G4-EC7]

Nasze inwestycje realizujemy z poszanowaniem środowiska naturalnego i dokładamy starań, by minimalizować negatywny wpływ prac na otoczenie. W latach 2012–2016, w ramach prowadzonych inwestycji, zasadziliśmy ponad milion drzew na terenie całej Polski. Ta liczba odzwierciedla zarówno ogromną skalę naszych inwestycji (ponad 1200 km nowych gazociągów w ostatnich latach), jak i odpowiedzialność oraz zaangażowanie na rzecz przyrody i ochrony środowiska.

GRI

G4-DMA, G4-EC7, G4-EN3,
G4-EN6, G4-EN8, G4-EN15,
G4-EN16, G4-EN21, G4-EN22,
G4-EN23, G4-EN31

ISO 26000

OCHRONA ŚRODOWISKA,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE,
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-EN3, G4-EN6]

Energia

	2014 *	2015 *	2015 **	2016 *	2016 **
Łączne zużycie energii bezpośredniej według nieodnawialnych źródeł pierwotnych	2 394 477 GJ	2 785 726 GJ	1 662,5 GJ	1 892 176 GJ	65 758 GJ

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.
 ** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

[G4-EN8]

Woda

	2014 *	2015 *	2015 **	2016 *	2016 **
Łączna objętość pobranej z dowolnego źródła przez organizację oraz pośredników (np. przedsiębiorstwo komunalne)	41 535 m ³	43 539 m ³	859,39 m ³	51 292 m ³	10 757 m ³
przez pośredników	21 803 m ³	24 805 m ³		29 168 m ³	
Łączna objętość pobranej wody z wód podziemnych (dotyczy wody pobranej bezpośrednio przez organizację)	19 732 m ³	18 734 m ³		20 816 m ³	0 m ³

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.
 ** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

Emisje

[G4-EN22]

Emisja ścieków

	2014 *	2015 *	2016 *	2016 **
Całkowita objętość ścieków	39 591 m ³	46 043 m ³	47 506 m ³	34 394 m ³
Całkowita objętość ścieków wg miejsca przeznaczenia, w tym:				
ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych (jezioro, rzeka itp.)	21 312 m ³	23 771 m ³	24 224 m ³	15 667 m ^{3***}
ścieki odprowadzane do kanalizacji	17 029 m ³	21 324 m ³	22 787 m ³	18 717 m ³
ścieki odprowadzane do ziemi	257 m ³	222 m ³	240 m ³	0,00
ścieki odprowadzane za pomocą środków transportu do oczyszczalni ścieków	993 m ³	726 m ³	495 m ³	10 m ³
Całkowita objętość ścieków wg sposobu uzdatniania, w tym:				
oczyszczone przez miejski zakład oczyszczania ścieków	18 022 m ³	22 050 m ³	23 282 m ³	18 717 m ³
oczyszczone przez organizacje	21 569 m ³	23 993 m ³	24 464 m ³	7960 m ³

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

*** Ścieki odprowadzone do Morza Bałtyckiego

[G4-EN15, G4-EN16]

Emisja

gazów cieplarnianych

	2014 *	2015 *	2016 *	2016 **
Ustalenie emisji bezpośrednich gazów cieplarnianych ze wszystkich źródeł posiadanych lub kontrolowanych przez organizację raportującą, w tym:	190 639 Mg CO ₂	381 268 Mg CO ₂	176 584 Mg CO ₂	64 741 Mg CO ₂
procesy spalania	75 748 Mg CO ₂	70 993 Mg CO ₂	68 050 Mg CO ₂	20 876 Mg CO ₂
emisje/wycieki gazów (w tym awarie)	114 891 Mg CO ₂	310 275 Mg CO ₂	108 534 Mg CO ₂	43 865 Mg CO ₂
Pośrednia emisja gazów cieplarnianych wynikających z zakupionej energii elektrycznej***:	47 030 Mg CO ₂	45 949 Mg CO ₂	55 358 Mg CO ₂	12 739 Mg CO ₂
Informacje na temat łącznych emisji gazów cieplarnianych, jako sumy pośrednich i bezpośrednich emisji w ekwiwalentach ton CO ₂	237 669 Mg CO ₂	427 217 Mg CO ₂	231 942 Mg CO ₂	77 480 Mg CO ₂

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

*** Obliczono zgodnie z GHG Protocol Initiative

Rok 2016 był czwartym z kolei, w którym prowadziliśmy w ramach EU ETS (Unijnego Systemu Handlu Upewnieniami do emisji – EU Emissions Trading System) monitoring wielkości

emisji CO₂ na tłoczniach gazu w Jarosławiu, Maćkowicach i Hołowczycach oraz w tłoczni gazu Jeleniów II, która dołączyła do systemu handlu upewnieniami do emisji CO₂.

[G4-EN21]

Emisja innych substancji

Istotne emisje do powietrza innych substancji	2014 *	2015 *	2016 *	2016 **
związki azotu	142,9 Mg	152,50 Mg	126,08 Mg	4,88 Mg
związki siarki	1,78 Mg	0,73 Mg	0,53 Mg	0,00 Mg
lotne związki organiczne	3,15 Mg	11,11 Mg	6,66 Mg	0,14 Mg
pył	0,85 Mg	1,04 Mg	1,21 Mg	0,13 Mg

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

[G4-EN23]

Odpady

	2014 *	2015 *	2016 *	2016 **
Całkowita waga odpadów, w tym:	3 193 Mg	4 475 Mg	1 633 Mg	281,54 Mg
odpadów niebezpiecznych	89 Mg	113 Mg	76 Mg	279 Mg
odpadów inne niż niebezpieczne	3 104 Mg	4 362 Mg	1 557 Mg	2,54 Mg
Całkowita waga odpadów odzyskiwanych	469 Mg	2 505 Mg	324 Mg	0,00 Mg

* Dane dotyczą GAZ-SYSTEM S.A.

** Dane dotyczą Polskiego LNG S.A.

Jak wpływamy na środowisko?

[G4-EN31]

Łączne wydatki przeznaczone na ochronę środowiska w 2016 roku wyniosły:

GAZ-SYSTEM S.A.
1 029 286 zł

PLNG S.A.
2 598 000 zł

3 627 286 zł

[G4-EN20]

GAZ-SYSTEM S.A. nie emituje substancji zubożających warstwę ozonową (HCFC). W 2016 roku z urządzeń (klimatyzatory, stałe urządzenia gaśnicze) wyemitowano łącznie **18,5 kg** fluorowanych gazów cieplarnianych (HFC).

[G4-EN12]

Dobre praktyki

- W 2016 roku przeprowadziliśmy **badanie wpływu nieczynnej infrastruktury gazowej na środowisko gruntowo-wodne** (współpraca z Instytutem Nafty i Gazu – Państwowym Instytutem Badawczym). Zbadaliśmy wpływ gazociągów wyłączonych z eksploatacji na środowisko gruntowo-wodne i na podstawie otrzymanych wyników opracowaliśmy propozycje ustandaryzowania działań w zakresie pozostawienia bądź usunięcia elementów nieczynnej infrastruktury z gleby zgodnie z aktualnymi regulacjami prawnymi.
- We współpracy z Instytutem Energetyki Odnawialnej przystąpiliśmy do opracowania **hybrydowego systemu zasilania stacji gazowej Juszkowo**. Celem pracy jest analiza możliwości zmniejszenia poboru energii elektrycznej oraz ciepła przez stację gazową dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Efektem końcowym będą wytyczne techniczne do przygotowania programu funkcjonalno-użytkowego (PFU) modernizacji wybranej stacji gazowej w zakresie hybrydowego systemu zasilania.

Chronimy bioróżnorodność

Różnorodność biologiczna to zróżnicowanie żywych organizmów występujących na Ziemi. Jest krytycznie istotna dla utrzymania w dobrej kondycji ekosystemów, które poza pełnieniem podstawowych funkcji biologicznych dostarczają dóbr i działają na rzecz człowieka.

[G4-EN11, G4-OG4]

Realizując inwestycje, przekraczamy obszary chronione. Skumulowana długość naszej sieci gazociągów przebiegającej przez obszary zdefiniowane w ustawie o ochronie przyrody wynosi 2 363,93 km (w ujęciu procentowym to ok. 21,5% sieci przesyłowej). W ramach prowadzonych inwestycji w roku 2016 nie było potrzeby uzyskania nowych zezwoleń na odstępstwa od zakazów wynikających z ustawy. Uzyskane w poprzednich latach zezwolenia były w 2016 roku wciąż aktualne.

GRI

G4-EN11, G4-EN12, G4-EN13,
G4-EN14, G4-OG4, G4-DMA

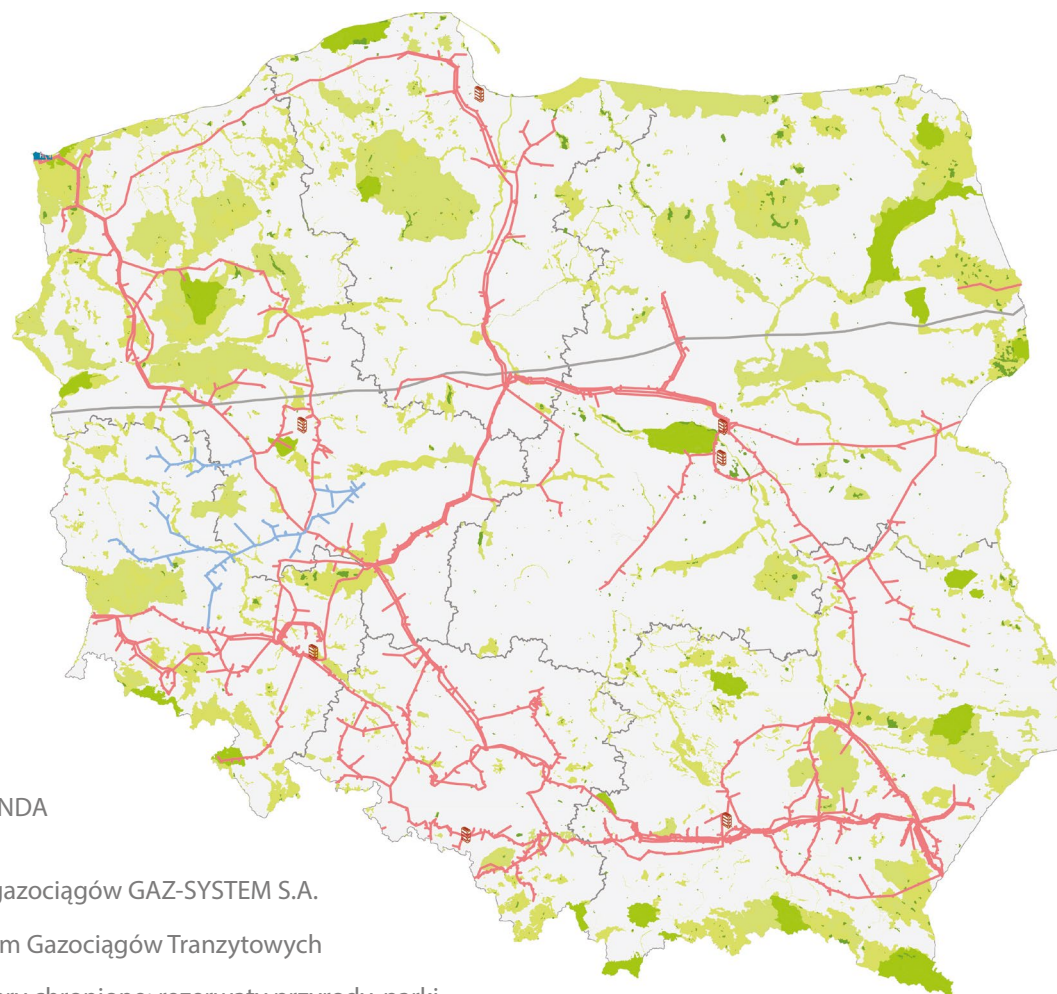
ISO 26000

OCHRONA ŚRODOWISKA,
UCZCIWE PRAKTYKI RYNKOWE,
ŁĄD ORGANIZACYJNY

SDG

Mapa: sieć przesyłowa na obszarach chronionych

LEGENDA

- sieć gazociągów GAZ-SYSTEM S.A.
- System Gazociągów Tranzytowych
- obszary chronione: rezerваты przyrody, parki narodowe, obszary Natura 2000
- granice Oddziałów GAZ-SYSTEM S.A.

[G4-DMA, G4-OG4]

Regulacje wewnętrzne w zakresie nadzoru przyrodniczego

Nasze działania w zakresie zarządzania bioróżnorodnością obejmowały w roku 2016 m.in. opracowanie i przyjęcie „Wytycznych w zakresie realizacji nadzoru przyrodniczego inwestycji Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.”.

Celem wytycznych jest wsparcie procesu planowania i realizacji inwestycji w zakresie pełnienia nadzoru przyrodniczego, w tym wdrażania działań chroniących cenne wartości przyrodnicze i zasoby naturalne, a także ograniczających uciążliwości wynikające z realizacji inwestycji. Kolejnym krokiem było wdrożenie powyższych regulacji, włączenie ich do dokumentacji przetargowej na wybór nadzorów przyrodniczych i prowadzenie nadzoru przyrodniczego oraz weryfikacja zadań nadzoru w trakcie budowy gazociągów kluczowych: Czeszów – Wierzchowice/ Czeszów – Kielców.

[G4-OG4]

Decyzje środowiskowe dla kluczowych inwestycji

Przed rozpoczęciem robót budowlanych dla większości naszych inwestycji konieczne jest uzyskanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych, co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Taką procedurę zrealizowano dotychczas dla następujących gazociągów kluczowych:

- Świnoujście – Szczecin,
- Szczecin – Gdańsk,
- Szczecin – Lwówek,
- Gustorzyn – Odolanów,
- Rembelszczyzna – Gustorzyn,
- Gałów – Kielców,
- Polkowice – Żary,
- Hermanowice – Strachocina,
- Czeszów – Kielców – Wierzchowice,
- Lwówek – Odolanów,
- Zdieszowice – Kędzierzyn – Tworóg,
- Zdieszowice – Wrocław.

W roku 2016 uzyskaliśmy kolejne decyzje środowiskowe dla gazociągów:

- Polska – Czechy,
- Tworóg – Tworzeń,
- Pogórska Wola – Tworzeń,
- Strachocina – Pogórska Wola,
- Szczecin – Gdańsk (etap V Goleniów – Płoty)
- tłocznia gazu Kędzierzyn–Kozłe i w Strachocinie.

Do 2050 roku różnorodność biologiczna w Unii Europejskiej oraz usługi ekosystemowe, które zapewniają i które stanowią jej kapitał naturalny, będą chronione, wycenione i zostaną odpowiednio odtworzone ze względu na wartość różnorodności biologicznej samej w sobie oraz ich fundamentalny udział w zapewnianiu dobrobytu człowieka i koniunktury gospodarczej, tak aby uniknąć katastrofalnych zmian wywołanych przez utratę różnorodności biologicznej – wizja UE na rok 2050

[G4-EN13, G4-EN14, G4-OG4]

Monitoring biotyczny w Świnoujściu

Inwestycja Terminalu LNG w Świnoujściu została przygotowana tak, aby harmonijnie współistnieć z przyrodą. Systematyczny i szczegółowy porealizacyjny monitoring biotyczny pozwala na szybkie rejestrowanie zmian, reagowanie na nie i przeciwdziałanie zagrożeniom. Od 1 czerwca 2016 roku za wykonanie zaleceń nadzoru przyrodniczego odpowiada Pion Eksploatacji Polskiego LNG S.A. Rok 2016 był szóstym cyklem regularnego monitoringu siedlisk i gatunków obejmującym pełen okres wegetacji roślin lub aktywności biologicznej zwierząt (bezkręgowce, płazy, gady, ptaki, ssaki – w tym zimowy monitoring nietoperzy).

Od 1 listopada 2015 roku do 30 września 2016 roku przeprowadziliśmy łącznie 49 kontroli terenowych, z czego 24 w zakresie faunistycznym oraz 25 w zakresie roślinności i siedlisk przyrodniczych, natomiast w okresie od 1 października do 31 grudnia 2016 wykonaliśmy sześć kolejnych kontroli nadzoru przyrodniczego prowadzonych przez specjalistów ds. kręgowców oraz specjalisty ds. siedlisk i roślinności.

Siedliska przyrodnicze dla części lądowej Terminalu, podlegające monitoringowi to:

- kidzina na brzegu morskim,
- inicjalne stadia nadmorskich wydm białych,
- nadmorskie wydmy białe,

- nadmorskie wydmy szare,
  - lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,
  - wilgotne zagłębienia międzywydmowe.
- Obszar objęty monitoringiem wpływu inwestycji na środowisko obejmuje pas 100 m wokół lądowej części Terminalu, pas siedlisk plażowo-wydmowych przylegający do części morskiej oraz obszar referencyjny obejmujący pas plaży i wydm około 2 km na wschód od granic inwestycji.

W raportowanym okresie **nie zarejestrowano zdarzeń**, które mogłyby wpływać negatywnie na stan środowiska przyrodniczego w obszarze podlegającym monitorowaniu. Prowadzone na terenie Terminalu oraz w jego pobliżu działania nie spowodowały również przekroczeń reguł prawnych wynikających z wydanych decyzji środowiskowych i obowiązującego prawa w zakresie ochrony przyrody oraz nie generowały sytuacji zagrożenia integralności obszaru Natura 2000.

W wyniku przeprowadzonych badań i kontroli stwierdzono, że:

- siedliskom przyrodniczym nie zagrażała fragmentacja wynikająca z realizacji inwestycji, a więc integralność tej części obszaru Natura 2000 nie uległa negatywnym zmianom;
- monitoring stanu siedlisk w 2016 roku potwierdził utrwalenie się korzystnych zmian i poprawę stanu siedliska nadmorskich wydm szarych;

- stan różnorodności biologicznej w otoczeniu terenu Terminalu był bardzo dobry, co zostało potwierdzone występowaniem gatunków płazów, gadów, bezkręgowców, roślin oraz grzybów i porostów w składzie w zasadzie niezmiennym;
- cenną informacją dotyczącą różnorodności gatunkowej fauny na obszarze oddziaływania Terminalu jest utrzymanie stanowisk przez żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*) – gatunek nieobserwowany od 2010 r.;
- ponownie odnotowano również rzadko występujące gatunki płazów: rzekotkę drzewną (*Hyla arborea*) i grzebiuszkę ziemną (*Pelobates fuscus*). W obszarze objętym monitoringiem pojawił się i osiedlił bóbr europejski (*Castor fiber*);
- na monitorowanym obszarze nie występują gatunki roślin, bezkręgowców płazów oraz gadów będących przedmiotami ochrony na obszarze Natura 2000 Wolin i Uznam. Jedyny gatunek bezkręgowca – zmieraczek plażowy (*Talitrus saltator*), występujący w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady nr 92/43/EWG) i notowany w obrębie siedlisk plażowych, jest monitorowany na mocy porozumienia z 21 kwietnia 2010 przez Zarząd Morskich Portów Szczecin-Świnoujście S.A.;
- realizacja inwestycji nie wpłynęła negatywnie zarówno na bioróżnorodność gatunkową roślin, jak i wielkość populacji gatunków będących

przedmiotem ochrony w obszarze. Dotyczy to także gatunków objętych ochroną prawną. Nieliczne stanowiska monitorowanych gatunków roślin (solanka kolczysta *Salsola kali*) uległy zniszczeniu z przyczyn naturalnych i typowych dla dynamiki piaszczystych siedlisk wydumowych. W innych przypadkach (perz sitowy *Elymus farctus*) obserwowano stopniową regenerację populacji na monitorowanych stanowiskach;

- liczba gatunków flory notowana w obszarze monitoringu utrzymuje się na poziomie 430 gatunków, nie ustąpiły żadne z najcenniejszych, charakterystycznych dla siedlisk nadmorskich taksonów, natomiast ich stanowiska podlegają dynamicznym zmianom stosownie do zmian siedlisk;
- nadal funkcjonują lokalne korytarze ekologiczne, których ważnym elementem są obniżenia międzywymowe, a także naturalne zastoiska wodne o zmiennym poziomie wody uzależnionym od warunków atmosferycznych.

Realizacja inwestycji Terminalu w latach 2011–2016 wyraźnie ograniczyła dostępność i presję turystyczną, co wpływa korzystnie na stan chronionych siedlisk przyrodniczych, jak również monitorowanych gatunków roślin. Stwierdzono jednak niekorzystne oddziaływanie na najcenniejsze siedliska nadmorskie w związku z udostępnieniem i urządzeniem plaży na wschód od falochronu osłonowego.

[G4-EN14]

Gatunki występujące na obszarze w zasięgu oddziaływania Terminalu, które zostały uznane za zagrożone wyginięciem, to:

1. Według czerwonej listy IUCN:

- zwierzęta: 146 gatunków, w tym: 139 gatunków LC (gatunek najmniejszej troski), 3 gatunki LR/lc (gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski), 4 gatunki LR/nt (gatunek niższego ryzyka: bliski zagrożenia).

2. Według krajowych czerwonych list:

- Polska Czerwona księga roślin – 1 gatunek CR (krytycznie zagrożony),
- Polska Czerwona lista roślin i grzybów – 1 gatunek V (narażony); 1 gatunek E (wymierający, krytycznie zagrożony),
- Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce: gatunki E (wymierające); 2 gatunki V (narażone),
- Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce: 25 gatunków, w tym: 4 gatunki CR (krytycznie zagrożone), 3 gatunki EN (silnie zagrożone), 4 gatunki VU (umiarkowanie zagrożone), 3 gatunki NT (bliskie zagrożenia), 7 gatunków LC (najmniejszej troski), 4 gatunki DD (o statusie słabo rozpoznany).

Polskie LNG nie prowadzi obecnie monitorowania obszarów morskich pozostających pod obserwacją Urzędu Morskiego w Szczecinie oraz Zarządu Morskich Portów Szczecin – Świnoujście i niezależnie przedkładających organom ochrony przyrody sprawozdania z monitoringu.

Różnorodność biologiczna jest nie tylko wartością samą w sobie, ale również zapewnia szeroką gamę niezbędnych usług ekosystemowych: czystą wodę, zapylenie, ochronę przed powodzią itd., które mają znaczną wartość gospodarczą i społeczną – Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

Monitoring przyrodniczy gazociągów na etapie eksploatacji

W raportowanym okresie kontynuowaliśmy również monitoring przyrodniczy oddanych do eksploatacji w roku 2015 gazociągów Świnoujście – Szczecin oraz Szczecin – Gdańsk, który będzie trwał przez kolejne cztery lata. Monitorowanie gazociągów prowadzone jest zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Monitoring gazociągu Świnoujście – Szczecin, prowadzony przez firmę IPROEKO sp. z o.o., obejmował obserwację:

- elementów biotycznych: roślin naczyniowych, grzybów, mchów i porostów,
- bezkręgowców,
- herpetofauny,
- ornitofauny,
- teriofauny,
- siedlisk przyrodniczych,
- skuteczności działań minimalizacyjnych – w zakresie poziomu rekultywacji terenu wykorzystywanego w fazie realizacji inwestycji od stanu zbliżonego do pierwotnego.

W sezonie 2016 (podobnie jak w roku poprzednim) stwierdzono dużo większe bogactwo gatunkowe oraz wyższą liczebność praktycznie we wszystkich badanych grupach organizmów w stosunku do

okresu realizacji inwestycji. Tylko w przypadku bezkręgowców bogactwo gatunkowe i liczebność były zbliżone do sezonów 2012–2014. W żadnej z grup badanych organizmów nie stwierdzono spadku liczebności czy bogactwa gatunkowego (bioróżnorodności) mogących świadczyć o niekorzystnych zmianach w obrębie ich populacji. Na podstawie obserwacji poczynionych w tym sezonie stwierdzono, że niektóre aspekty realizacji inwestycji (np. miejscowe pogłębienie rowów) wywarły pozytywny wpływ na lokalne populacje herpetofauny.

Prowadzone przez Biuro Konserwacji Przyrody s.c. monitorowanie gazociągu Szczecin – Gdańsk obejmowało:

- ocenę stanu różnorodności biologicznej, w tym typów siedlisk przyrodniczych,
- ocenę zmian bioróżnorodności obszaru Natura 2000,
- obserwację gatunków zagrożonych, rzadko spotykanych i chronionych,
- obserwację innych gatunków oraz grup ekologicznych istotną dla oceny oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Podobnie jak w poprzednich latach na terenie województwa zachodniopomorskiego i pomorskiego nie stwierdzono istotnych zmian warunków siedliskowych gatunków monitorowanych, które można by wiązać z oddziaływaniem skutków budowy gazociągu.

O raporcie

Podejście do raportowania	123
Indeks GRI	128
Słowniczek	137
Kontakt	143

Podejście do raportowania

[G4-13, G4-22, G4-23, G4-DMA]

Zintegrowany raport roczny Grupy GAZ-SYSTEM jest drugim raportem, w którym prezentowane są dane finansowe i pozafinansowe uwzględniające wyniki podmiotu dominującego oraz działalność Polskiego LNG S.A. – spółki zależnej GAZ-SYSTEM S.A. Raport został opracowany według międzynarodowego standardu raportowania danych niefinansowych Global Reporting Initiative, zgodnie ze standardem GRI G4 („in accordance”) w opcji podstawowej („core”). W raporcie uwzględniono suplement sektorowy do wytycznych GRI „Oil & Gas Sector Supplement”.

Ponadto treść raportu odnosi się do międzynarodowej normy ISO 26000 zawierającej wytyczne dotyczące odpowiedzialności organizacji za wpływ podejmowanych przez nią decyzji oraz działań na społeczeństwo i środowisko poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie. Zgodnie z ISO 26000 rzeczywiste działania w zakresie społecznej odpowiedzialności mogą oddziaływać m.in. na:

- przewagę konkurencyjną i reputację organizacji,
- zdolność pozyskiwania i zatrzymywania pracowników, klientów i użytkowników,
- morale, zaangażowanie i wydajność pracowników,

- relacje organizacji z interesariuszami, w tym: instytucjami rządowymi, dostawcami, organizacjami branżowymi, klientami, mediami, oraz społecznością, w obrębie której organizacja funkcjonuje etc.

Jednocześnie zgodnie z kierunkami wskazanymi w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 niniejszy raport uwzględnia perspektywę 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Goals – SDG) United Nations Global Compact, przedstawiając działalność Grupy GAZ-SYSTEM w aspekcie ekonomicznym społecznym i środowiskowym, z uwzględnieniem kwestii prorozwojowych, w tym zapewnienia trwałości środowiska naturalnego oraz zrównoważonej produkcji i konsumpcji.

[G4-28, G4-30]

Okres i cykl raportowania

Grupa GAZ-SYSTEM raportuje w cyklu rocznym, a dane zawarte w niniejszym raporcie dotyczą działalności Grupy GAZ-SYSTEM w 2016 roku.

[G4-29]

Data publikacji ostatniego raportu

Poprzedni zintegrowany raport roczny Grupy Kapitałowej GAZ-SYSTEM „Łączymy oczekiwania interesariuszy” opublikowaliśmy we wrześniu 2016 roku.

GRI

G4-13, G4-18, G4-19, G4-21, G4-22, G4-23, G4-27, G4-28, G4-29, G4-30, G4-32, G4-DMA

ISO 26000

ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

[G4-18, G4-DMA]

Proces definiowania aspektów raportowania

W sprawozdawczości finansowej

GAZ-SYSTEM stosuje Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) obrazujące gospodarowanie kapitałem ekonomicznym.

W obszarze sprawozdawczości pozafinansowej Grupa GAZ-SYSTEM stosuje wytyczne organizacji Global Reporting Initiative, która wyznacza zasady i wskaźniki do mierzenia i raportowania przez organizacje kwestii zrównoważonego rozwoju w obszarach środowiskowym, społecznym i ekonomicznym (ESG – Environmental, Social Responsibility, Corporate Governance). Raportowanie zintegrowane obejmuje nie tylko mierzenie i upublicznianie wyników ESG, ale również kwestię odpowiedzialności za podejmowane działania i ich skutki wobec interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych.

[G4-18, G4-19, G4-DMA]

Istotne aspekty w procesie definiowania zawartości raportu

Przygotowując raport zgodnie z wytycznymi GRI na poziomie „core”, organizacja koncentrowała się na kluczowych tematach oraz włączyła analizę podejścia do zarządzania w poszczególnych obszarach.

Punktem wyjścia do procesu definiowania zawartości i treści raportu było wskazanie tematów istotnych z punktu widzenia wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia Grupy w perspektywie

zrównoważonego rozwoju. Dane przedstawione w raporcie zgromadzone zostały w sposób rzetelny, który gwarantuje profesjonalnie przygotowany system gromadzenia danych wdrożony w organizacji. W proces przygotowywania zintegrowanego raportu rocznego zaangażowani byli zarówno pracownicy, jak i interesariusze zewnętrzni.

Na proces definiowania istotnych aspektów raportowania w Grupie GAZ-SYSTEM złożyły się:

- analiza badań wizerunkowych i informacji medialnych,
- wewnętrzne spotkania konsultacyjne z pracownikami na temat kluczowych aspektów działalności spółki,
- wyniki badania satysfakcji klienta.

[G4-27]

W badaniu satysfakcji klienta wzięli udział przedstawiciele 98 firm. Respondenci poproszeni zostali o wskazanie istotnych aspektów i informacji, jakich oczekują w raporcie zintegrowanym. Klienci GAZ-SYSTEM wskazali jako znaczące następujące obszary:

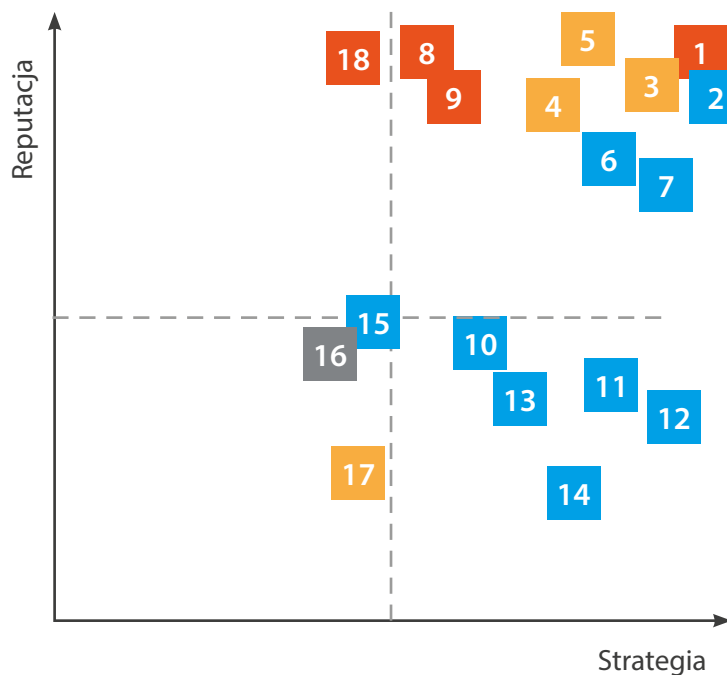
- wyniki finansowe;
- udział firmy w tworzeniu nowych regulacji;
- dane dotyczące prowadzenia działalności biznesowej, w tym w zakresie prowadzonych oraz planowanych inwestycji;
- możliwości przesyłowe sieci przesyłowej;
- jakość obecnego stanu infrastruktury;

- realizacja celów strategicznych;
  - model biznesowy GAZ-SYSTEM;
  - warunki pracy, w tym dane dotyczące zatrudnienia i kwalifikacji oraz podnoszenia kompetencji pracowników;
  - współpracy z kooperantami oraz z operatorami przesyłowymi w innych krajach;
  - relacje z klientami;
  - zarządzanie sytuacjami kryzysowymi;
  - zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości działania;
  - prowadzenie komunikacji ze społecznościami lokalnymi, w tym komunikowanie długoterminowych planów inwestycyjnych;
  - stosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych uwzględniających wymogi ekologiczne;
  - ochrona środowiska naturalnego.
- Uzyskane w badaniu odpowiedzi klientów skonfrontowano podczas wewnętrznych warsztatów z oczekiwaniami pracowników, którzy dokonali oceny istotności zagadnień, jakie powinny zostać zaprezentowane w raporcie, i przedstawili własne propozycje tematów, odnosząc się do aspektów zrównoważonego rozwoju. Dzięki temu kilkuetapowemu procesowi definiowania istotnych aspektów opracowana została matryca istotności dla Grupy GAZ-SYSTEM.

[G4-21, G4-22]

Matryca istotności dla Grupy GAZ-SYSTEM

Priorytetyzacja aspektów raportowania

1. Bhp
2. Ciągłość działania
3. Cele strategiczne (DNA spółki)
4. Centralizacja procesów
5. Przeciwdziałanie korupcji
6. Mapa inwestycji
7. Standardy eksploatacji (kodeksy sieciowe)
8. Warunki zatrudnienia
9. Świadczenia dla pracowników
10. Oddziaływanie środowiskowe inwestycji
11. Wyniki finansowe
12. Relacje z klientami (satysfakcja klientów)
13. Standardy realizacji inwestycji, w tym relacje z właścicielami gruntów (odszkodowania)
14. GAZ-SYSTEM S.A. w europejskiej polityce
15. REMIT
16. Działalność społeczna
17. Współpraca z dostawcami
18. Relacje ze związkami zawodowymi

- Aspekty związane z miejscem pracy
- Aspekty związane z ładem korporacyjnym, procesami, zarządzaniem
- Aspekty związane z działalnością operacyjną (inwestycje, eksploatacja), w tym środowiskowe
- Aspekty związane z działalnością społeczną

Matryca istotności dla interesariuszy zewnętrznych – ład organizacyjny i zarządzanie

Raport roczny – istotność kwestii dla interesariuszy

3 zdecydowanie powinna być w raporcie rocznym

2 raczej powinna być w raporcie rocznym

1 raczej nie powinna być w raporcie rocznym

0 nie wiem, trudno wiedzieć

W zintegrowanym raporcie rocznym za rok 2016 powinny znaleźć się kwestie dotyczące finansów, a w szczególności wyniki finansowe oraz udział firmy w tworzeniu nowych regulacji.

Badani oczekują też informacji dotyczących prowadzenia działalności biznesowej, a zwłaszcza: danych na temat prowadzonych i planowanych inwestycji, możliwości przesyłowych sieci oraz jakości obecnego stanu infrastruktury.

Oczekiwania klientów w tym aspekcie są analogiczne do poprzedniej fali badania.

Kwestia	3	2	1	0	Średnia
Wyniki finansowe					
Wyniki finansowe	53%	17%	2%	28%	1,96
Udział firmy w tworzeniu nowych regulacji	40%	26%	4%	30%	1,78
Zasady wyboru partnerów biznesowych	17%	47%	0%	36%	1,46
Uczestnictwo w organizacjach branżowych	17%	34%	14%	35%	1,34
Wpływ prowadzonych inwestycji na budżety jednostek samorządu terytorialnego	13%	26%	18%	43%	1,09
Kwestia	3	2	1	0	Średnia
Prowadzenie działalności biznesowej					
Prowadzone i planowane inwestycje	61%	15%	0%	24%	2,11
Możliwości przesyłowe sieci	65%	12%	0%	23%	2,17
Jakość stanu infrastruktury	50%	21%	0%	29%	1,93
Model biznesowy	41%	24%	0%	35%	1,71
Współpraca z operatorami systemów przesyłowych w innych krajach	39%	35%	0%	28%	1,83
Relacja z Urzędem Regulacji Energetyki	44%	28%	0%	28%	1,90
Proces tworzenia i składniki taryfy	43%	30%	0%	27%	1,91
Relacje z klientami	35%	32%	0%	33%	1,70
Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi	36%	35%	0%	29%	1,79
Innowacje techniczne	39%	31%	0%	30%	1,81
Przejrzystość działań biznesowych	26%	45%	0%	29%	1,68
Działania zapobiegające awariom	34%	39%	0%	27%	1,81
Wymogi techniczne w zakresie prowadzenia działalności biznesowej	26%	38%	0%	36%	1,54
Relacje z właścicielem	24%	42%	0%	34%	1,57
Warunki współpracy i nadzór nad podwykonawcami	13%	50%	0%	37%	1,40

Matryca istotności dla interesariuszy zewnętrznych – ład organizacyjny i zarządzanie

Raport roczny – istotność kwestii dla interesariuszy cd.

3 zdecydowanie powinna być w raporcie rocznym

2 raczej powinna być w raporcie rocznym

1 raczej nie powinna być w raporcie rocznym

0 nie wiem, trudno wiedzieć

Z danych odnoszących się do miejsca pracy najbardziej istotne dla respondentów są informacje podstawowe dotyczące zatrudnienia w firmie oraz kwalifikacje kadry pracowniczej.

Z kwestii środowiskowych najbardziej oczekiwane są informacje o przestrzeganiu prawa w zakresie ochrony środowiska oraz wykorzystaniu ekologicznych urządzeń i technologii.

Z danych dotyczących społeczności lokalnej kluczowa jest komunikacja długoterminowych planów inwestycyjnych.

Kwestia	3	2	1	0	Średnia
Miejsce pracy					
Bezpieczne warunki pracy	7%	57%	0%	36%	1,36
Informacje podstawowe dotyczące zatrudnienia w firmie (liczby pracowników etc.)	28%	37%	0%	35%	1,56
Kwalifikacje kadry pracowniczej	14%	48%	0%	38%	1,39
Rozwój pracowników	4%	55%	0%	41%	1,22
Kształcenie przyszłej kadry	7%	50%	0%	43%	1,21
Rozumienie i kierowanie się zasadami postępowania obowiązującymi w firmie	8%	48%	0%	44%	1,20
Równe szanse w miejscu pracy	9%	47%	0%	44%	1,21
Zarządzanie wiedzą w organizacji	7%	53%	0%	40%	1,28
Wynagrodzenia i świadczenia dodatkowe	11%	50%	0%	39%	1,34
Dialog z pracownikami	4%	51%	0%	45%	1,14
Relacje ze związkami zawodowymi	3%	54%	0%	43%	1,17
Kwestia	3	2	1	0	Średnia
Środowisko naturalne					
Przestrzeganie prawa w zakresie ochrony środowiska	13%	45%	0%	42%	1,30
Wykorzystywanie przyjaznych dla środowiska technologii	11%	47%	0%	42%	1,28
Ochrona roślinności, zwierząt i krajobrazu na terenach inwestycyjnych	8%	44%	0%	48%	1,12
Gospodarka wodno-ściekowa	7%	47%	0%	46%	1,15
Monitorowanie wpływu działalności firmy na środowisko	9%	46%	0%	45%	1,19
Emisja hałasu	7%	46%	0%	47%	1,13
Gospodarka odpadami	7%	47%	0%	46%	1,15
Kwestia	3	2	1	0	Średnia
Społeczność lokalna					
Komunikacja długoterminowych planów inwestycyjnych	36%	31%	0%	33%	1,71
Relacje z samorządami lokalnymi	7%	50%	0%	43%	1,21
Informacje na temat działań prowadzonych na rzecz społeczności lokalnych	8%	50%	0%	42%	1,24
Prowadzenie komunikacji ze społecznościami lokalnymi	4%	54%	0%	42%	1,20
Zasady współpracy z właścicielami gruntów w miejscach prowadzenia inwestycji	11%	46%	0%	43%	1,26

Indeks GRI

[G4-32]

Indeks GRI

WSKAŹNIKI PROFILOWE

Wskaźnik GRI G4	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ◐ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie
STRATEGIA I ANALIZA			
G4-1	oświadczenie prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii	●	5
G4-2	opis kluczowych wpływów, ryzyk i szans	◐	5, 21, 37, 38
PROFIL ORGANIZACYJNY			
G4-3	nazwa organizacji	●	6
G4-4	główne marki, produkty i/lub usługi		77
G4-5	lokalizacja siedziby głównej	●	6
G4-6	liczba krajów, w których organizacja prowadzi operacje, oraz nazwy tych krajów, gdzie organizacja prowadzi istotne działania lub które są szczególnie istotne w kontekście kwestii zrównoważonego rozwoju poruszanych w raporcie	●	6
G4-7	forma własności i struktura prawna organizacji	●	6, 29
G4-8	rynkı obsługiwane przez organizację (uwzględniając podział geograficzny, obsługiwane sektory oraz typy klientów i beneficjentów)	●	6, 47
G4-9	skala działalności organizacji	●	29

GRI
G4-32ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYJNY

SDG

WSKAŹNIKI PROFILOWE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Zakres raportowania:	Strona w raporcie
GRI G4		<ul style="list-style-type: none"> ● pełny ◐ częściowy ○ nie dotyczy 	
G4-10	łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę w podziale na płeć	●	86
G4-11	odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi	●	
G4-12	opis łańcucha dostaw organizacji – model biznesowy Grupy GAZ-SYSTEM	●	9, 10, 81, 82
G4-13	znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności lub łańcucha dostaw	●	33, 35, 36, 81, 125
G4-14	wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności	◐	38, 50, 52, 56, 81
G4-15	zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy	●	24
G4-16	członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach rzeczniczych	●	22, 23
IDENTYFIKACJA ISTOTNYCH ASPEKTÓW I ICH GRANIC			
G4-17	struktura operacyjna organizacji z wyróżnieniem głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsięwzięć typu joint venture z wyjaśnieniem, które z nich nie są objęte raportem	●	6, 7, 35
G4-18	a. proces definiowania zawartości raportu oraz granic raportowanych aspektów b. stosowanie zasad definiowania zawartości raportu	●	126
G4-19	istotne aspekty zidentyfikowane w procesie definiowania zawartości raportu	●	126
G4-21	granice wyznaczone dla każdego z istotnych aspektów na zewnątrz organizacji	●	127

WSKAŹNIKI PROFILOWE

Wskaźnik GRI G4	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ◐ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie
G4-22	wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia	○	125, 127 brak zmian w okresie objętym raportem
G4-23	znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu oraz granic aspektów	○	125 brak istotnych zmian

ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

G4-24	lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację	●	20
G4-25	podstawy identyfikacji i selekcji interesariuszy	●	20
G4-26	podejście organizacji do angażowania interesariuszy, uwzględniając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy oraz ze wskazaniem, czy któryś z procesów zaangażowania był podjęty specjalnie w celu sporządzenia raportu	●	24, 102, 104, 105
G4-27	kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedzi ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie ze wskazaniem grup interesariuszy, które zgłosiły poszczególne kwestie i problemy	●	24, 81, 126

PROFIL RAPORTU

G4-28	okres raportowania	●	125
G4-29	data publikacji ostatniego raportu	●	125
G4-30	cykl raportowania	●	125
G4-31	osoba kontaktowa	●	140
G4-32	a. wskazanie opcji raportowania wybranej przez organizację b. tabela wskazująca miejsce zamieszczenia standardowych informacji w raporcie c. wskazanie odniesienia do weryfikacji zewnętrznej (jeśli taka weryfikacja miała miejsce)	●	130

WSKAŹNIKI PROFILOWE

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Zakres raportowania:	Strona w raporcie
GRI G4		<ul style="list-style-type: none"> ● pełny ◐ częściowy ○ nie dotyczy 	
G4-33	polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym	○	Raport poddano wyłącznie weryfikacji wewnętrznej
ŁAD ORGANIZACYJNY			
G4-34	struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy ze wskazaniem jednostek, które są odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących wpływów ekonomicznych, środowiskowych i społecznych	●	11, 12, 13, 14, 35
G4-42	rola najwyższego organu nadzoru oraz wyższej kadry zarządzającej w rozwoju, zatwierdzaniu i uaktualnianiu celów organizacji, oświadczeń na temat wartości i misji organizacji, strategii, polityk i celów związanych z wpływami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi	●	13, 14, 15-19
ETYKA			
G4-56	wartości, zasady, standardy, normy postępowania organizacji zebrane w kodeksach postępowania i kodeksach etycznych	●	8, 94
G4-57	wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy w zakresie naruszeń zasad etycznych i prawa oraz kwestii związanych z uczciwością organizacji	●	40

WSKAŹNIKI SZCZEGÓŁOWE

Aspekt	Wskaźnik GRI	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ■ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie/ uwagi
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA				
Ogólny	G4-DMA	podejście do zarządzania z perspektywy zrównoważonego rozwoju	●	13, 14, 36–44, 106, 125–126
Ogólny	G4-DMA	podejście do zarządzania aspektem „Cele strategiczne (DNA spółki)”	●	34, 36, 38–44, 106
Ogólny	G4-DMA	podejście do zarządzania aspektem „Standardy eksploatacji (kodeksy sieci)”	●	48–74
KATEGORIA: WSKAŹNIKI EKONOMICZNE				
Wyniki ekonomiczne	G4-EC1	bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona	●	42, 89
Pośredni wpływ ekonomiczny	G4-EC7	wpływ inwestycji na społeczność i gospodarkę lokalną	●	106–107, 111, 113
KATEGORIA: WSKAŹNIKI ŚRODOWISKOWE				
Energia	G4-EN3	bezpośrednie zużycie energii według głównych źródeł energii	●	114
	G4-EN6	łącznie zużycie energii bezpośredniej według nieodnawialnych źródeł pierwotnych		114
Woda	G4-EN8	łączy pobór wody według źródła	●	114
Bioróżnorodność	G4-EN11	lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów	●	119
	G4-EN12	opis znaczącego wpływu działań, produktów i usług na bioróżnorodność na obszarach chronionych i obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności znajdujących się poza obszarami chronionymi	●	118
	G4-EN13	rozmiar i lokalizacja wszystkich siedlisk chronionych lub zrewitalizowanych wraz z informacją, czy powodzenie procesu rewitalizacji zostało zatwierdzone przez niezależnych zewnętrznych ekspertów oraz czy organizacja nawiązała współpracę z trzecią stroną w celu ochrony lub rewitalizacji siedliska	■	121

WSKAŹNIKI SZCZEGÓŁOWE

Aspekt	Wskaźnik GRI	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ◐ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie/ uwagi
Bioróżnorodność	G4-EN14	liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem	●	121–122
	G4-EN20	emisje substancji zubożających warstwę ozonową	●	118
	G4-OG4	określenie obszarów priorytetowych w zakresie różnorodności biologicznej i ochrony środowiska, a w przypadku znacznego negatywnego wpływu – także opis planów działania na rzecz różnorodności biologicznej	●	119–121 wskaźnik sektorowy
	G4-DMA	podejście do zarządzania aspektem „Bioróżnorodność”	●	119–125
	G4-EN15	łącznie bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych	●	115
Emisje	G4-EN16	łącznie pośrednie emisje gazów cieplarnianych	●	115
	G4-EN21	emisja związków NO _x , SO _x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi	●	116
	G4-EN22	całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia	●	115
Ścieki i odpady	G4-EN23	całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem	●	116
	G4-EN31	łącznie wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu	●	117
Ogólny	G4-DMA	podejście do zarządzania środowiskiem	●	106, 113–118
KATEGORIA: WSKAŹNIKI SPOŁECZNE				
Praktyki zatrudnienia i godna praca				
Ogólny	G4-DMA	podejście do zarządzania aspektem „Zatrudnienie”	●	84–86
	G4-LA1	łącznie liczba nowych pracowników oraz rotacji pracowników w okresie objętym raportowaniem w podziale na grupy wiekowe, płeć i region	●	88, 91
	G4-OG13	liczba przypadków zagrożenia bezpieczeństwa procesowego według rodzaju działalności		51

WSKAŹNIKI SZCZEGÓŁOWE

Aspekt	Wskaźnik GRI	Opis wskaźnika	Zakres raportowania:	
			● pełny	◻ częściowy
			○ nie dotyczy	Strona w raporcie/ uwagi
Zatrudnienie	G4-LA2	świadczenia standardowo zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie przysługują pracownikom tymczasowym lub zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin	●	84, 91
	G4-LA10	programy pomocy w okresie przejściowym wdrożone w celu ułatwienia zachowania ciągłości zatrudnienia oraz zarządzania zakończeniem kariery zawodowej wynikającego z przejścia na emeryturę lub rozwiązania umowy o pracę	●	91–92
	G4-LA12	procent pracowników w podziale na kategorie pracowników (płeć, grupa wiekowa, inne)	●	88
	G4-LA13	stosunek pensji podstawowej i wynagrodzenia kobiet i mężczyzn w każdej kategorii pracowników w podziale na główne lokalizacje prowadzenia działalności	●	89
	G4-LA5	odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy	●	95
Bezpieczeństwo i higiena pracy	G4-LA6	wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według płci i regionów	●	97–99
	G4-LA8	kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi	●	96
	G4-DMA	podejście do zarządzania aspektem „Bezpieczeństwo i higiena pracy”	●	95, 98–100

WSKAŹNIKI SZCZEGÓŁOWE

Aspekt	Wskaźnik GRI	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ◻ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie/ uwagi
Wpływ na społeczeństwo				
Społeczność lokalna	G4-SO1	odsetek prowadzonych operacji mających na celu zaangażowanie lokalnej społeczności, ocena wpływu tych działań i programy rozwojowe	●	108, 110
	G4-SO2	działania mające znaczący rzeczywisty i potencjalnie negatywny wpływ na społeczności lokalne	●	57–58
	G4-SO9	odsetek nowych dostawców, którzy zostali wybrani pod kątem spełnienia kryteriów wpływu na społeczeństwo	◻	57, 81
	G4-DMA	podjęcie do zarządzania aspektem „Społeczność lokalna”	●	
Odpowiedzialność za produkt				
Oznakowanie produktów i usług	G4-PR3	rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym	●	46, 75–77
	G4-PR5	wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta	●	77

WSKAŹNIKI WŁASNE

Obszar	Wskaźnik	Opis wskaźnika	Zakres raportowania: ● pełny ◻ częściowy ○ nie dotyczy	Strona w raporcie/ uwagi
Odpowiedzialnie eksploatujemy	ilościowy	liczba wykonanych zadań remontowych	●	51
Odpowiedzialnie eksploatujemy	ilościowy	skala wydatków na remonty	●	51
Myślimy o bezpieczeństwie	ilościowy	liczba pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa pracy	●	53
Stawiamy na bliską współpracę z dostawcami	ilościowy	liczba przeprowadzonych postępowań zakupowych na roboty budowlane	●	81
Stawiamy na bliską współpracę z dostawcami	ilościowy	wartość zrealizowanych zamówień na roboty budowlane	●	81
Prowadzimy dialog z lokalną społecznością	ilościowy	liczba zrealizowanych spotkań informacyjnych	●	104
Prowadzimy dialog z lokalną społecznością	ilościowy	liczba uczestników spotkań informacyjnych	●	104
Prowadzimy dialog z lokalną społecznością	ilościowy	liczba zorganizowanych warsztatów kompetencyjnych dla pracowników	●	104
Prowadzimy dialog z lokalną społecznością	ilościowy	liczba zorganizowanych warsztatów kompetencyjnych dla kontrahentów	●	104

Słowniczek

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	http://www.acer.europa.eu/Media/Leaflets/ACER_A5_PL.pdf
AS4 (protokół)	Standard opisujący bezpieczne i niezawodne przesyłanie komunikatów przez internet. To wspólne narzędzie informacyjne dla uczestników rynku gazu służy do wymiany danych między GAZ-SYSTEM a użytkownikami sieci. Wprowadzenie bezpiecznej platformy wymiany informacji zaleca ENTSOG	
BEMIP	Baltic Energy Market Interconnection Plan Regionalny plan inwestycyjny w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich dla gazu	https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan
CA	Connection Agreement Umowa o przyłączenie do sieci przesyłowej	
CBCA	Cross-Border Cost Allocation Transgraniczna alokacja kosztów	http://www.acer.europa.eu/Media/News/Pages/ACER-publishes-an-overview-of-cross-border-cost-allocation-decisions.aspx
CEF	Connecting Europe Facility Instrument „Łącząc Europę” to nowy instrument finansowy, który zastąpił dotychczasowy program TEN-T. Wspiera rozwój trzech obszarów – sieci transportowej, energetycznej oraz telekomunikacyjnej. Unia Europejska przeznaczyła w swoim budżecie na ten cel odrębną pulę środków finansowych do wykorzystania w latach 2014–2020	https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/program-laczac-europe/
EASEE-gas	European Association for the Streamlining of Energy Exchange Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Usprawnienia Wymiany Energii	https://easee-gas.eu/
EEPR	European Energy Programme for Recovery Europejski Program Energetyczny na rzecz Naprawy Gospodarczej	http://www.gaz-system.pl/wsparcie-z-ue/europejski-program-energetyczny-na-rzecz-naprawy-gospodarczej-eepr/

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
ENTSOG	European Network of Transmission System Operators for Gas Europejska Sieć Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu	https://www.entsog.eu/
EU ETS	EU Emissions Trading System Unijny system handlu uprawnieniami do emisji jest kluczowym elementem polityki UE na rzecz walki ze zmianą klimatu oraz jej podstawowym narzędziem służącym do zmniejszania emisji gazów cieplarnianych w sposób opłacalny. Jest to pierwszy i dotychczas największy na świecie rynek uprawnień do emisji dwutlenku węgla	https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_pl
FNE	Fundusz Naturalnej Energii Program społeczny GAZ-SYSTEM S.A. promujący postawy prośrodowiskowe i ekologiczne, realizowany w wybranych regionach Polski	www.gazsystemdlanatury.pl
FOB	Forum Odpowiedzialnego Biznesu	
GERG	European Gas Research Group Europejska Grupa ds. Badań w Gazownictwie	http://www.gerg.eu/
GIE	Gas Infrastructure Europe Stowarzyszenie reprezentujące podmioty infrastrukturalne w branży gazu ziemnego, w tym operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów magazynowania i operatorów terminali LNG. GIE ma obecnie 70 członków w 25 krajach europejskich	http://www.gie.eu/
GIIGNL	International Group of Liquefied Natural Gas Importers Międzynarodowa grupa importerów skroplonego gazu ziemnego	http://www.giignl.org/
GIPL	Gas Interconnector Poland – Lithuania Gazociąg Polska – Litwa – planowany gazociąg transgraniczny łączący Polskę i Litwę. Gazociąg o długości 534 kilometrów z Rembelszczyzny do Jauniūnai ma umożliwić przesyłanie na Litwę i dalej na Łotwę i Estonię gazu ziemnego	https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-energy/projects-by-country/multi-country/8.5-0046-pllt-p-m-14
GPT	Gazowe Pogotowie Techniczne Komórka organizacyjna w Oddziale GAZ-SYSTEM S.A. prowadząca w systemie całodobowym prace związane z usuwaniem awarii i ich skutków, jak również prace związane z zabezpieczeniem prac remontowych, inwestycyjnych i bieżącą eksploatacją na czynnych sieciach i obiektach gazowych	http://www.gaz-system.pl/fileadmin/centrum_prasowe/wydawnictwa/PL/System_Eksploatacji_Sieci_Przesylowej.pdf

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
GRI	Global Reporting Initiative Organizacja non profit założona w 1997 roku w USA, której zasadą jest współpraca grupy interesariuszy. Wytyczne GRI stanowią najbardziej rozpowszechniony międzynarodowy standard raportowania odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju dla firm	https://www.globalreporting.org
GRIP	Gas Regional Investment Plan Regionalny plan inwestycji gazowych	https://www.entsog.eu/publications/gas-regional-investment-plan-grips
GSA	Platforma GAZ-SYSTEM Aukcje (Platforma GSA) Nowoczesne narzędzie służące do oferowania przepustowości w systemach przesyłowych gazu ziemnego	https://aukcje.gaz-system.pl/
INEA	Innovation & Networks Executive Agency Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci zarządza unijnymi programami w dziedzinie transportu, energii i telekomunikacji	
IRiESP	Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej Obowiązuje w GAZ-SYSTEM S.A., zatwierdzana przez Prezesa URE	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/dopobrania/iriesp/
ISO	International Organization for Standardization Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna	https://www.iso.org
LNG	Liquefied Natural Gas Gaz ziemny schłodzony do -162°C	http://lng.edu.pl/pl/o-lng/technologie-lng/co-to-jest-lng/
KDG	Pion Krajowej Dystrybucji Gazu w GAZ-SYSTEM S.A.	
KSP	Krajowy System Przesyłowy	http://www.gaz-system.pl/nasze-inwestycje/krajowy-system-przesylowy/
Marcogaz	Marcogaz Technical Association of the European Natural Gas Industry Stowarzyszenie Techniczne Europejskiego Przemysłu Gazowego	http://www.marcogaz.org/
MUP	Międzyoperatorska Umowa Przesyłowa	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/dopobrania/umowy-wzorcowe/krajowy-system-przesylowy/międzyoperatorska-umowa-przesylowa-mup/

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
Natural Gas Star	Natural Gas STAR Program Program Amerykańskiej Agencji Ochrony Środowiska promujący wdrażanie wypróbowanych i sprawdzonych technologii ograniczających emisje metanu	http://en.gaz-system.pl/csr/environment/natural-gas-star/
NC BAL (BAL NC)	Balancing Network Code Europejski Kodeks Bilansowania – kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych	http://www.acer.europa.eu/en/gas/Framework%20guidelines_and_network%20codes/Documents/FG%20Gas%20Balancing_final_public.pdf
NC CAM (CAM NC)	Capacity Allocation Mechanism Network Code Europejski kodeks dotyczący mechanizmów alokacji przepustowości	https://www.entsog.eu/publications/capacity-allocation-cam
OSD	Operator Systemu Dystrybucyjnego	http://www.rynek-gazu.cire.pl/st,43,287,tr,32,0,0,0,0,0,0,struktura-ryнку.html
OSM	Operator Systemu Magazynowania	http://www.rynek-gazu.cire.pl/st,43,287,tr,32,0,0,0,0,0,0,0,struktura-ryнку.html
OSP	Operator Systemu Przesyłowego	http://www.rynek-gazu.cire.pl/st,43,287,tr,32,0,0,0,0,0,0,0,struktura-ryнку.html
OTC	Over-The-Counter Rynek Transakcji Wzajemnych	https://www.investopedia.com/terms/o/otc.asp
PCI	Project of Common Interest Inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu wspólnotowym, które mają szczególne znaczenie dla wzrostu bezpieczeństwa i stopnia dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego w Europie oraz budowy zintegrowanego i konkurencyjnego rynku	http://www.gaz-system.pl/wsparcie-z-ue/projekty-o-statusie-pci-pci-project-of-common-interest/
PMG	Podziemne Magazyny Gazu	http://archiwum.inig.pl/INST/nafta-gaz/nafta-gaz/Nafta-Gaz-2010-05-01.pdf
POIG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007–2013	https://www.poig.2007-2013.gov.pl/Dokumenty/Documents/POIG_X_2007.pdf
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/program-operacyjny-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
PWE	Punkty wejścia, dla których dokonywany jest przydział zdolności (PZ)	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/system-przesylowy/rynek-uslug-bilansujacych/dostawa-paliwa-gazowego-w-punkcie-wejscia-pwe/
PWP	Punkt Wzajemnego Połączenia	http://www.gaz-system.pl/centrum-prasowe/aktualnosci/informacja/arttykul/202219/
PZ	Przydział zdolności Potwierdzenie prawa do korzystania z danego punktu wejścia lub wyjścia w systemie przesyłu gazowego	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/system-przesylowy/przydzial-przepustowosci/
Q-flex	Statki zbiornikowce LNG o pojemności 210–217 tys. m ³ skroplonego gazu, które posiadają instalacje do ponownego skraplania par ładunku i wtłaczania go z powrotem do zbiorników jednostki	http://lng.edu.pl/wp-content/uploads/lng/attachments/Bezpieczenstwo%20Energetyczne%2027-12.pdf
REMIT	Rozporządzenie (UE) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii weszło w życie 28 grudnia 2011 r. Nakłada m.in. obowiązek raportowania danych dotyczących transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii	https://www.ure.gov.pl/pl/tagi/12,REMIT.html
RRM	Registered Reporting Mechanism Raportowanie danych transakcyjnych zgodnie z wymogami REMIT	http://www.gaz-system.pl/centrum-prasowe/aktualnosci/informacja/arttykul/202240/
SDGs	Sustainable Development Goals Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ adresują najważniejsze problemy ekonomiczne, społeczne, środowiskowe oraz administracyjne naszych czasów	http://ungc.org.pl/sdg/sustainable-development-goals/
SESP	System Eksploatacji Sieci Przesyłowej funkcjonujący w GAZ-SYSTEM S.A.	http://gazownictwo.wnp.pl/bezpieczenstwo-eksploatacji-sieci-przesylowej,242934_2_0_0.html
SGT Jamał – Europa	System Gazociągów Tranzytowych Jamał – Europa	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/sgt-gazociag-jamalski/system-gazociagow-tranzytowych-sgt/
SIGTTO	The Society of International Gas Tanker and Terminal Operators Towarzystwo Międzynarodowych Tankowców Gazowych i Operatorów Terminali	http://www.sigtto.org/
SRPI	System Realizacji Projektów Inwestycyjnych obowiązujący w GAZ-SYSTEM S.A.	http://www.gaz-system.pl/nasze-inwestycje/

Użyty skrót/termin	Wyjaśnienie	Dodatkowe informacje
SWI	System Wymiany Informacji stosowany w GAZ-SYSTEM S.A.	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/swi/system-wymiany-informacji-sw/
TEN-E	Trans-European Energy Networks Transeuropejska sieć energetyczna	https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/trans-european-networks-energy
TGE	Towarowa Giełda Energii	https://www.tge.pl/
Trzeci pakiet energetyczny	Trzeci pakiet energetyczny wszedł w życie 3 marca 2011 roku. Składają się na niego 2 dyrektywy rynkowe, 2 rozporządzenia przesyłowe oraz rozporządzenie ustanawiające ACER. Pakiet jest narzędziem realizacji celów europejskiej polityki energetycznej, w tym przede wszystkim dokończenia procesu budowania jednolitego, konkurencyjnego rynku energii w całej Unii Europejskiej. Wdrożenie pakietu ma sprzyjać liberalizacji i dalszemu rozwojowi konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu, a także poprawić standard usług i bezpieczeństwo dostaw. Konsekwencją wejścia w życie unijnych regulacji ma być zwiększona przejrzystość rynków detalicznych i wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony konsumentów oraz skuteczniejszy nadzór regulacyjny prowadzony przez niezależne krajowe organy regulacyjne	http://www.gaz-system.pl/strefa-klienta/dopobrania/europejskie-regulacje-prawne/ https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/wspolpraca-miedzynarod/trzeci-pakiet-energety
UE	Unia Europejska	https://europa.eu/european-union/index_pl
UNGC	United Nations Global Compact Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ. UNGC jest największym na świecie projektem skupiającym biznes działający na rzecz zrównoważonego rozwoju. Od momentu inauguracji w 2000 roku do UNGC przystąpiło ponad 13 500 członków ze 170 krajów	ungc.org.pl
URE	Urząd Regulacji Energetyki	https://www.ure.gov.pl/
ZUP	Zleceniodawca Usługi Przesyłowej	

Kontakt

[G4-31]

Wszelkie pytania i uwagi dotyczące zintegrowanego raportu rocznego GAZ-SYSTEM oraz działań spółki z zakresu zrównoważonego rozwoju prosimy kierować do Biura Komunikacji Korporacyjnej

sekretariat.bk@gaz-system.pl

tel. 22 220 15 46

GRI
G4-31

ISO 26000
ŁAD ORGANIZACYNY

SDG

Podziękowania

Dziękujemy wszystkim osobom zaangażowanym w proces przygotowania zintegrowanego raportu rocznego Grupy GAZ-SYSTEM.

